

ZARZĄD WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

**Analiza sytuacji na rynku pracy
w Województwie Warmińsko-Mazurskim
w 2011 roku**

**Monitoring realizacji Regionalnego Planu Działań
na rzecz Zatrudnienia za 2011 rok**

Spis treści

Wstęp.....	4
Definicje i objaśnienia.....	6
1. Makroocenienie rynku pracy w województwie warmińsko- mazurskim w 2011 roku	9
1.1. Stan i ruch naturalny ludności.....	9
1.2. Szkolnictwo.....	11
1.3. Podmioty gospodarki narodowej.....	12
1.4. Produkt Krajowy Brutto.....	14
1.5. Liczba oraz struktura pracujących.....	14
1.6. Bezrobocie i rynek pracy według Badań Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL).....	15
1.7. Równość płci na rynku pracy.....	18
1.8. Wynagrodzenia.....	18
1.9. Zatrudnienie oraz wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw	19
2. Bezrobocie rejestrowane w województwie warmińsko-mazurskim	21
2.1. Poziom bezrobocie	21
2.2. Stopa bezrobocia	25
2.3. Zwolnienia z przyczyn dotyczących zakładu pracy	27
2.4. Struktura regionalnego bezrobocia.....	30
2.5. Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy	35
2.6. Bezrobotni według ostatniego miejsca pracy.....	37
3. Oferty zatrudnienia i podjęcia pracy	38
3.1. Oferty pracy	38
3.2. Podjęcia pracy	39
4. Aktywne formy promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji bezrobotnych, finansowane z Funduszu Pracy	41
4.1. Zatrudnienie bezrobotnych subsydiowane z Funduszu Pracy	42
4.2. Inne usługi i instrumenty rynku pracy, służące aktywizacji bezrobotnych	43
Źródło: opracowanie własne na podstawie MPiPS-01.....	43
4.3. Efektywność zatrudnieniowa usług i instrumentów rynku pracy, służących aktywizacji bezrobotnych....	44
5. Wykorzystanie środków Funduszu Pracy (FP).....	46
5.1. Środki Funduszu Pracy w dyspozycji powiatowych urzędów pracy	46
5.2. Struktura wydatków z Funduszu Pracy w 2011 roku	49
6. Projekty lokalne opracowane i realizowane przez powiatowe urzędy pracy, finansowane z rezerwy Funduszu Pracy pozostającej w gestii Ministra Pracy i Polityki Społecznej	51
7. Działania w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS)	53
7.1. Program Operacyjny Kapitał Ludzki (PO KL) – stan realizacji na koniec 2011 roku.....	53
7.2. Projekt systemowy – Wsparcie doradztwa zawodowego i pośrednictwa pracy w WUP w Olsztynie w ramach Poddziałania 6.1.2. PO KL	56
7.3. Pomoc techniczna PO KL	56
8. Inne działania Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Olsztynie	57
8.1. Pośrednictwo pracy.....	57
8.1.1. Pośrednictwo pracy w ramach sieci EURES	57
8.1.2. Ponadpowiatowe pośrednictwo pracy.....	58
8.2. Realizacja zadań wynikających z koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w zakresie świadczeń dla bezrobotnych	58
8.3. Prowadzenie rejestru agencji zatrudnienia.....	58
8.4. Zatrudnianie cudzoziemców	59

8.5. Służba zastępcza.....	59
8.6. Prowadzenie Rejestru Instytucji Szkoleniowych	60
8.7. Organizowanie i koordynowanie rozwoju usług poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej (CiiPKZ).....	61
8.8. Współpraca zagraniczna Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Olsztynie.....	64
8.8.1. Współpraca z Agencją ds. Zapewnienia Pracy Ludności Obwodu Kaliningradzkiego.....	64
8.8.2. Komisja ds. Pracy i Polityki Socjalnej Polsko-Rosyjskiej Rady ds. Współpracy Regionów RP z Obwodem Kaliningradzkim FR	64
8.8.3. Współpraca z Wileńską Giełdą Pracy	64
8.8.4. Współpraca z Narodowym Funduszem Szkoleń Republiki Czeskiej.....	65
8.8.5. Współpraca z Prowincją Perugia oraz innymi partnerami w ramach Projektu Leonardo da Vinci ...	65
8.9. Współpraca Wojewódzkiego Urzędu Pracy z Powiatowymi Urzędami Pracy Województwa Warmińsko-Mazurskiego.....	65
8.10. Współdziałanie Wojewódzkiego Urzędu Pracy z Wojewódzką Radą Zatrudnienia.....	66
8.11. Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.....	68
8.12. Europejskie Dni Promocji Przedsiębiorczości Młodych	69
9. Sprawozdanie z monitoringu Regionalnego Planu Działania na rzecz Zatrudnienia na 2011 rok	71
9.1. Realizacja celów RPD 2011.....	71
9.2. Monitoring wskaźników RPD 2011	72
Podsumowanie.....	75
Spis map	78
Spis tabel	78
Załączniki – tabele statystyczne	79
Tabela 1. Bezrobocie w województwie warmińsko-mazurskim	80
Tabela 2. Stopa bezrobocia w województwie warmińsko-mazurskim	81
Tabela 3. Wybrane kategorie bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim na koniec grudnia 2011 roku.....	82
Tabela 4. Zmiany w strukturze bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim	83
Tabela 5. Bezrobotni zarejestrowani w okresie styczeń-grudzień 2011 roku	84
Tabela 6. Bilans bezrobotnych ogółem w okresie styczeń-grudzień 2011 roku.....	85
Tabela 7. Oferty pracy zgłoszone do powiatowych urzędów pracy w okresie styczeń-grudzień w latach 2010-2011	86

Wstęp

Przedstawiony materiał opisuje sytuację na regionalnym rynku pracy w 2011 roku. Był to rok szczególnie trudny, głównie ze względu na fakt zmniejszenia środków Funduszu Pracy, przeznaczonych na aktywizację zawodową osób bezrobotnych. Pomimo tego należało zmierzyć się z problemami, które warunkują funkcjonowanie regionalnego rynku pracy od kilku lat, a więc z dużą liczbą osób bezrobotnych, utrwaloną niekorzystną strukturą bezrobocia, jak również rosnącym odsetkiem osób długotrwale bezrobotnych, dotkniętych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Działania podejmowane w 2011 roku, skupiały się przede wszystkim na:

- podejmowaniu i wspieraniu działań, zmierzających do podnoszenia poziomu aktywności edukacyjnej i zawodowej mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego;
- wspieraniu aktywizacji zawodowej osób, znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, a tym samym przeciwdziałaniu długotrwałemu bezrobociu oraz wykluczeniu zawodowemu i społecznemu;
- wspieraniu przedsiębiorczości oraz utrzymywania istniejących i powstawania nowych miejsc pracy;
- poprawie funkcjonowania publicznych służb zatrudnienia, a także zwiększeniu dostępności, trafności oraz skuteczności usług i instrumentów rynku pracy.

Priorytety polityki rynku pracy i działania, realizowane w 2011 roku, zostały określone w oparciu o Krajowy Plan Działań na rzecz Zatrudnienia na lata 2009-2011; założenia i wyniki monitoringu Strategii Zatrudnienia i Rozwoju Zasobów Ludzkich w Województwie Warmińsko-Mazurskim do 2020 roku, wyniki monitoringu Regionalnego Planu Działań na 2010 rok, jak również wyniki prowadzonych badań i analiz poszczególnych segmentów rynku pracy.

W 2011 roku, działania realizowane były w ramach trzech priorytetów:

1. *Wzrost aktywności zawodowej i edukacyjnej mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego* – działania, służące przede wszystkim rozwijaniu czynników i instrumentów, zachęcających do podejmowania i zwiększania aktywności zawodowej i edukacyjnej, stwarzaniu możliwości godzenia obowiązków zawodowych z pełnieniem ról rodzinnych, poprawie mobilności przestrzennej, aktywizacji zawodowej osób w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy oraz zwiększaniu szans na utrzymanie lub podjęcie zatrudnienia.
2. *Efektywny rynek pracy* – działania, sprzyjające tworzeniu nowych miejsc pracy i poprawie warunków zatrudniania pracowników, ograniczające bariery rozwoju przedsiębiorczości oraz wspierające powstawanie partnerstwa lokalnego z udziałem między innymi przedsiębiorstw, organizacji pracodawców, związków zawodowych, jednostek samorządu terytorialnego oraz urzędów pracy.
3. *Doskonalenie aktywnej polityki rynku pracy* – działania, służące doskonaleniu aktywnej polityki rynku pracy, a więc przede wszystkim poprawie dostępności i trafności adresowania usług i instrumentów rynku pracy oraz ich skuteczności, a także funkcjonowania instytucji rynku pracy.

Niniejsze opracowanie zawiera:

- ogólną charakterystykę makroekonomicznego otoczenia rynku pracy w województwie warmińsko-mazurskim w 2011 roku;
- analizę zmian w obszarze bezrobocia w 2011 roku;
- opis działań na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji bezrobotnych, podejmowanych w 2011 roku;
- charakterystykę najważniejszych działań Wojewódzkiego Urzędu Pracy w 2011 roku;
- opis wyników monitoringu Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia w Województwie Warmińsko-Mazurskim w 2011 roku.

W materiale wykorzystano dane Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie, Urzędu Statystycznego w Olsztynie, sprawozdawczość MPiPS-01 o rynku pracy, MPiPS-2 o przychodach i wydatkach z Funduszu Pracy, dane Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Olsztynie oraz Powiatowych Urzędów Pracy Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Informacje i dane makroekonomiczne pochodzą z publikacji Głównego Urzędu Statystycznego (GUS). Ze względu na fakt, iż dane te są agregowane dla różnych okresów, w niniejszym opracowaniu przyjęto zasadę podawania danych jak najbardziej aktualnych, zgodnych z informacjami zawartymi w publikacjach GUS.

Definicje i objaśnienia

Wyjaśnienie podstawowych pojęć i zagadnień zostało przygotowane w oparciu o *Ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* (Dz. U. Nr 99, poz. 1001 z późniejszymi zmianami) – zwana dalej *ustawą*, jak również *Słownik pojęć stosowanych w badaniach statystycznych statystyki publicznej*.

Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) – Podstawę prawną badania stanowi *Ustawa z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej* (Dz. U. z 1995 r. Nr 88, poz. 439 z późniejszymi zmianami). Prowadzone jest w cyklu kwartalnym, metodą obserwacji ciągłej (ruchomy tydzień badania). Zostają nim objęte osoby w wieku 15 lat i więcej, będące członkami wylosowanych gospodarstw domowych. Podstawę metodologii BAEL stanowią definicje ludności aktywnej zawodowo, a więc pracujących i bezrobotnych, zalecane do stosowania przez Międzynarodową Organizację Pracy oraz EUROSTAT, dla zapewnienia porównywalności danych w skali międzynarodowej. Badanie ma na celu uzyskanie informacji o wielkości i strukturze zasobów roboczych, a jego wyniki stanowią komplementarne źródło danych, wobec informacji uzyskiwanych z rejestrów powiatowych urzędów pracy. Wyniki BAEL służą do analizy sytuacji na rynku pracy, przede wszystkim do:

- określenia bilansów siły roboczej, w oparciu o trzy podstawowe kategorie ludności: pracujących, bezrobotnych i biernych zawodowo;
- analizy struktury zatrudnienia według cech zawodowych i społeczno-demograficznych;
- oceny zmian natężenia bezrobocia w ujęciu przestrzennym;
- charakterystyki społeczno-demograficznej bezrobotnych.

Bezrobotny według BAEL – to osoba w wieku od 15 do 74 lat, która spełniła jednocześnie trzy warunki:

- w okresie badanego tygodnia nie była osobą pracującą;
- aktywnie poszukiwała pracy w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany);
- była gotowa podjąć pracę w ciągu 2 tygodni następujących po badanym tygodniu.

Do bezrobotnych zalicza się także osoby, które nie poszukiwały pracy, ponieważ miały pracę załatwioną i oczekiwały na jej rozpoczęcie przez okres nie dłuższy niż 3 miesiące oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Bezrobotny według ustawy – to osoba niezatrudniona i niewykonująca innej pracy zarobkowej, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź, jeśli jest osobą niepełnosprawną, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia, co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nie ucząca się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych lub szkół wyższych w systemie niestacjonarnym, zarejestrowana we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukująca zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, jeżeli m. in.:

- ukończyła 18 lat i jednocześnie nie ukończyła: kobieta – 60 lat, a mężczyzna – 65 lat;
- nie nabyła prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej, renty socjalnej, nie pobiera świadczenia rehabilitacyjnego, świadczenia lub zasiłku przedemerytalnego, zasiłku chorobowego lub macierzyńskiego;
- nie jest właścicielem lub posiadaczem (samoistnym lub zależnym) nieruchomości rolnej o powierzchni użytków rolnych powyżej 2 ha przeliczeniowych, nie podlega ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu z tytułu stałej pracy jako współmałżonek lub domownik w gospodarstwie rolnym o takiej powierzchni;
- nie uzyskuje miesięcznie przychodu w wysokości, przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę, z wyłączeniem przychodów od środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych;
- nie pobiera, na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, świadczenia pielęgnacyjnego lub dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka.

Bezrobotny bez kwalifikacji zawodowych – osoba bezrobotna zarejestrowana nieposiadająca kwalifikacji do wykonywania jakiegokolwiek zawodu, poświadczonych dyplomem, świadectwem, zaświadczeniem instytucji szkoleniowej lub innym dokumentem uprawniającym do wykonywania zawodu. Od listopada 2005 r. także osoba z wykształceniem średnim ogólnokształcącym.

Bezrobotny długotrwale – osoba pozostająca w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych w miejscu pracy.

Bezrobotny do 25 roku życia – bezrobotny, który do dnia zastosowania wobec niego usług lub instrumentów rynku pracy nie ukończył 25 roku życia.

Bezrobotny nowozarejestrowany – osoba, która w okresie sprawozdawczym została zarejestrowana w urzędzie pracy jako bezrobotna (w ciągu miesiąca, kwartału lub roku). Wśród nowo zarejestrowanych bezrobotnych wyróżnić można następujące kategorie:

- rejestrujących się w urzędzie pracy jako bezrobotni po raz pierwszy i powracających do rejestracji po raz kolejny (w tym po pracach interwencyjnych, robotach publicznych lub po szkoleniu),
- osoby dotychczas nie pracujące i poprzednio pracujące,
- osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki,
- zwolnionych z przyczyn zakładu pracy (zwolnienia grupowe).

Bezrobotny powyżej 50 roku życia – bezrobotny, który w dniu zastosowania wobec niego usług lub instrumentów rynku pracy ukończył co najmniej 50 rok życia.

Bezrobotny w szczególnej sytuacji na rynku pracy – zgodnie z art. 49 ustawy to bezrobotny należący do jednej z poniższych kategorii:

- bezrobotni do 25 roku życia,
- bezrobotni długotrwale,
- bezrobotni powyżej 50 roku życia,
- bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych, bez doświadczenia zawodowego lub bez wykształcenia średniego,
- bezrobotni samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia,
- bezrobotni, którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia,
- bezrobotni niepełnosprawni.

Fundusz Pracy – państwowy fundusz celowy, którego dysponentem jest minister właściwy do spraw pracy. Stanowi on główne źródło finansowania działań na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji bezrobotnych. Przychodami Funduszu Pracy są, zgodnie z art. 106 ustawy między innymi:

- obowiązkowe składki, do których zobowiązani są pracodawcy;
- dotacje z budżetu państwa;
- środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej na współfinansowanie projektów finansowanych z Funduszu Pracy.

Środki Funduszu Pracy na finansowanie programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji bezrobotnych są limitowane, a ich wysokość dla poszczególnych województw, ustalana jest corocznie na podstawie wzoru algorytmicznego. Ze środków Funduszu Pracy wypłaca się również zasiłki z tytułu bezrobocia. Środki na zasiłki nie wchodzą w limit przyznawany przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej na aktywizację bezrobotnych. Urzędy pracy otrzymują środki na ten cel odpowiednio do zgłaszanych potrzeb (wiąże się to ze zmienną liczbą bezrobotnych uprawnionych w danym miesiącu do pobierania zasiłku).

Kryteria dostępu – zgodnie z *Zasadami dokonywania wyboru projektów w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki* są obowiązkowe dla wszystkich projektodawców i podlegają weryfikacji podczas oceny formalnej i/lub oceny merytorycznej wniosku.

Kryteria strategiczne – zgodnie z *Zasadami dokonywania wyboru projektów w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki* obowiązują jedynie w odniesieniu do projektów konkursowych i dotyczą preferowania pewnych typów projektów, co w praktyce oznacza przyznanie spełniającym je wnioskowi premii punktowej (w wysokości maksymalnie 40 punktów) w trakcie oceny merytorycznej, przy czym premia punktowa za spełnianie kryteriów strategicznych jest doliczana do końcowej oceny projektu tylko w sytuacji, gdy wniosek uzyskał co najmniej 60 punktów, a także przynajmniej 60% punktów w poszczególnych punktach oceny merytorycznej).

Ludność faktycznie zamieszkała – kategoria ta obejmuje: stałych mieszkańców, z wyjątkiem osób przebywających poza miejscem zamieszkania przez okres powyżej 3 miesięcy w kraju oraz wszystkie osoby przebywające za granicą (bez względu na czas ich nieobecności), a także osoby przebywające czasowo przez okres powyżej 3 miesięcy, przybyłe z innego miejsca w kraju.

Miejsca aktywizacji zawodowej – staże, prace społecznie użyteczne oraz przygotowanie zawodowe dorosłych.

Oferta pracy – oznacza wolne od wymagań naruszających zasadę równego traktowania w zatrudnieniu, w rozumieniu przepisów prawa pracy, zgłoszenie przez pracodawcę do powiatowego urzędu pracy co najmniej jednego wolnego miejsca zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w określonym zawodzie lub specjalności w celu uzyskania pomocy w znalezieniu odpowiedniego pracownika.

Prace interwencyjne – zatrudnienie bezrobotnego przez pracodawcę, które nastąpiło w wyniku umowy zawartej ze starostą i ma na celu wsparcie osób, będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Prace społecznie użyteczne – prace wykonywane przez bezrobotnych bez prawa do zasiłku na skutek skierowania przez starostę, organizowane przez gminę w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, organizacjach lub instytucjach statutowo zajmujących się pomocą charytatywną lub na rzecz społeczności lokalnej.

Pracujący według BAEL – osoba w wieku 15 lat i więcej, która w okresie badanego tygodnia:

- wykonywała przez co najmniej 1 godzinę jakąkolwiek pracę, przynoszącą dochód lub zarobek, tzn. była zatrudniona w charakterze pracownika najemnego, pracowała we własnym lub dzierżawionym gospodarstwie rolnym albo prowadziła własną działalność gospodarczą poza rolnictwem, pomagała (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem;
- miała pracę, ale jej nie wykonywała z powodu choroby, urlopu macierzyńskiego lub wypoczynkowego, bądź z innych powodów, przy czym długość przerwy w pracy wynosiła do 3 miesięcy; powyżej 3 miesięcy w przypadku pracownika najemnego, który w tym czasie otrzymywał co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

Do pracujących, zgodnie z międzynarodowymi standardami, zaliczono również uczniów, z którymi zakład pracy lub osoby fizyczne zawarły umowę o naukę zawodu lub przyuczenie do określonej pracy, jeżeli otrzymywali wynagrodzenie.

Przygotowanie zawodowe dorosłych – instrument aktywizacji w formie praktycznej nauki zawodu dorosłych lub przyuczenia do pracy dorosłych, realizowany bez nawiązywania stosunku pracy z pracodawcą, według programu obejmującego nabywanie umiejętności praktycznych i wiedzy teoretycznej, zakończonego egzaminem.

Roboty publiczne – zatrudnienie bezrobotnego w okresie nie dłuższym niż 12 miesięcy przy wykonywaniu prac organizowanych przez gminy, organizacje pozarządowe statutowo zajmujące się problematyką: ochrony środowiska, kultury, oświaty, kultury fizycznej i turystyki, opieki zdrowotnej, bezrobocia oraz pomocy społecznej, a także spółki wodne i ich związki, jeśli prace te są finansowane lub dofinansowane ze środków samorządu terytorialnego, budżetu państwa, funduszy celowych, organizacji pozarządowych, spółek wodnych i ich związków.

Staż – nabywanie przez bezrobotnego umiejętności praktycznych do wykonywania pracy poprzez wykonywanie zadań w miejscu pracy bez nawiązywania stosunku pracy z pracodawcą.

Stopa bezrobocia – procentowy udział liczby bezrobotnych w liczbie ludności aktywnej zawodowo (tzn. pracującej i bezrobotnej).

Szkolenie – pozaszkolne zajęcia mające na celu uzyskanie, uzupełnienie lub doskonalenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych lub ogólnych, potrzebnych do wykonywania pracy, w tym umiejętności poszukiwania zatrudnienia

Wiek poprodukcyjny – wiek, w którym osoby zazwyczaj kończą pracę zawodową, tj. dla mężczyzn - 65 lat i więcej, dla kobiet - 60 lat i więcej.

Wiek produkcyjny – wiek zdolności do pracy, tj. dla mężczyzn grupa wieku 18-64 lata, dla kobiet - 18-59 lat.

Wiek przedprodukcyjny – wiek, w którym ludność nie osiągnęła jeszcze zdolności do pracy, tj. grupa wieku 0-17 lat.

Wskaźnik płynności rynku pracy – jest to stosunek liczby bezrobotnych którzy podjęli pracę w danym okresie sprawozdawczym do liczby nowo zarejestrowanych bezrobotnych w tym okresie.

Wskaźnik zatrudnienia – udział pracujących w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej.

Współczynnik aktywności zawodowej – udział ludności aktywnej zawodowo w ogólnej liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej lub danej grupy.

Zatrudnienie niesubsydiowane – zatrudnienie na otwartym rynku, nie finansowane ze środków Funduszu Pracy.

Zatrudnienie subsydiowane – zatrudnienie finansowane ze środków Funduszu Pracy w ramach prac interwencyjnych, robót publicznych, podjęcia działalności gospodarczej oraz podjęcia pracy w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego.

1. Makrootoczenie rynku pracy w województwie warmińsko-mazurskim w 2011 roku

1.1. Stan i ruch naturalny ludności

Liczba ludności województwa warmińsko-mazurskiego stanowi 3,7% ludności Polski. W 2010 roku¹ województwo warmińsko-mazurskie zamieszkiwało 1 427,2 tys. osób, co oznacza, że w porównaniu do 2009 i 2008 roku, liczba mieszkańców nieznacznie się zwiększyła – o 123 osoby w odniesieniu do 2009 roku i o 168 osób w odniesieniu do 2008 roku.

Tabela 1. Ludność Polski według województw w 2010 roku

Województwo	Liczba ludności	Udział % w liczbie ludności Polski
Dolnośląskie	2 877 840	7,5%
Kujawsko-Pomorskie	2 069 543	5,4%
Lubelskie	2 151 895	5,6%
Lubuskie	1 011 024	2,6%
Łódzkie	2 534 357	6,6%
Małopolskie	3 310 094	8,7%
Mazowieckie	5 242 911	13,7%
Opolskie	1 028 585	2,7%
Podkarpackie	2 103 505	5,5%
Podlaskie	1 188 329	3,1%
Pomorskie	2 240 319	5,9%
Śląskie	4 635 882	12,1%
Świętokrzyskie	1 266 014	3,3%
Warmińsko-Mazurskie	1 427 241	3,7%
Wielkopolskie	3 419 426	9,0%
Zachodniopomorskie	1 693 072	4,4%
Polska	38 200 037	100,0%

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie danych GUS

Podobnie jak w Polsce, większość ludności województwa warmińsko-mazurskiego (59,7%) mieszka w miastach. Można zaobserwować systematyczny, niewielki spadek liczby mieszkańców miast na rzecz ludności wiejskiej. Według danych z końca 2010 roku, w miastach mieszkało 852,7 tys. osób, tj. o 1,6 tys. osób mniej niż w 2009 roku. Liczba osób, mieszkających na wsi wyniosła 574,6 tys. osób i w ciągu roku wzrosła o 1,8 tys. osób.

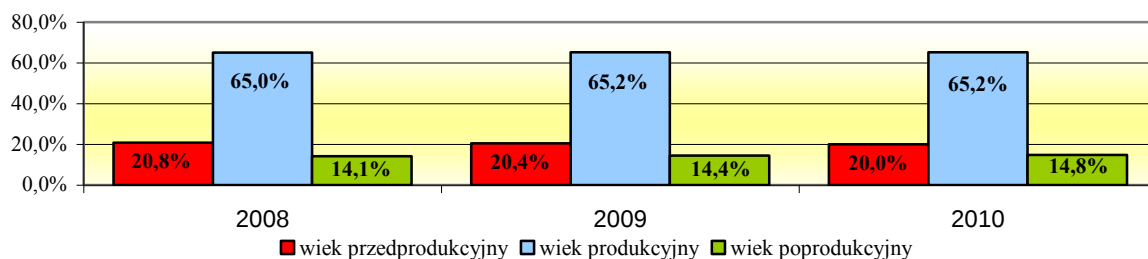
W strukturze ludności według płci przeważają kobiety, stanowiąc 51,3% populacji województwa warmińsko-mazurskiego. Liczebną przewagę kobiet odzwierciedla również współczynnik feminizacji (liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn), który pozostaje na poziomie 105 (w kraju 107).

Zarówno w kraju, jak i w województwie warmińsko-mazurskim, coraz bardziej widoczny jest proces starzenia się społeczeństwa. Świadczy o tym rosnąca mediana wieku, czyli tzw. wiek środkowy, którego połowa ludności nie osiągnęła, a połowa już go przekroczyła. Według

¹ Na stronie 11 znajduje się uzupełnienie, w postaci wstępnych wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań – według stanu na dzień 31 marca 2011 roku.

danych na koniec 2010 roku, wiek środkowy mieszkańca województwa warmińsko-mazurskiego wyniósł 36,5 lat i wzrósł, w porównaniu do 2004 roku, o 1,9 lat. Proces starzenia społeczeństwa charakteryzuje się również malejącą liczbą osób w wieku przedprodukcyjnym, rosnącą liczbą mieszkańców w poprodukcyjnym okresie życia oraz zwiększaniem się udziału ludności w wieku produkcyjnym.

Wykres 1. Ludność według ekonomicznych grup wieku w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2008-2010

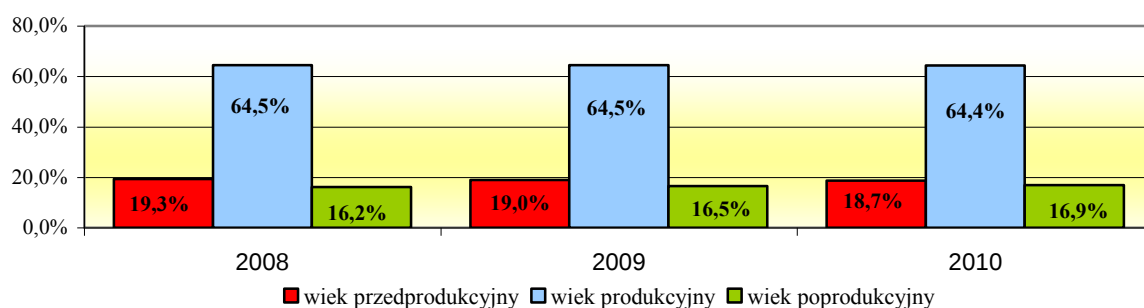

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie danych GUS

Największy udział procentowy w ogóle ludności województwa, wynoszący 65,2%, stanowią osoby w wieku produkcyjnym. Ukształtował się on na poziomie niezmiennym w stosunku do 2009 roku i o 0,2 pkt. proc. wyższym niż w 2008 roku. Wyższą, niż w latach poprzednich, wartość uzyskał natomiast wskaźnik procentowego udziału osób w wieku poprodukcyjnym w populacji mieszkańców województwa. W 2010 roku wyniósł on 14,8% i był wyższy o 0,4 pkt. proc. niż w 2009 roku i o 0,7 pkt. proc. niż w 2008 roku. Od 2008 roku następuje systematyczny spadek procentowego udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym, z 20,8% w 2008 roku, do 20,4% w 2009 i 20,0% w 2010 roku.

Struktura wiekowa ludności województwa warmińsko-mazurskiego, ze względu na mniejszy odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym oraz większy odsetek ludności w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym, przedstawia się korzystniej niż ludności Polski. Podobne są natomiast tendencje: spadku procentowego udziału osób w wieku przedprodukcyjnym oraz wzrostu tego wskaźnika w odniesieniu do osób w wieku poprodukcyjnym.

Wykres 2. Ludność według ekonomicznych grup wieku w Polsce w latach 2008-2010

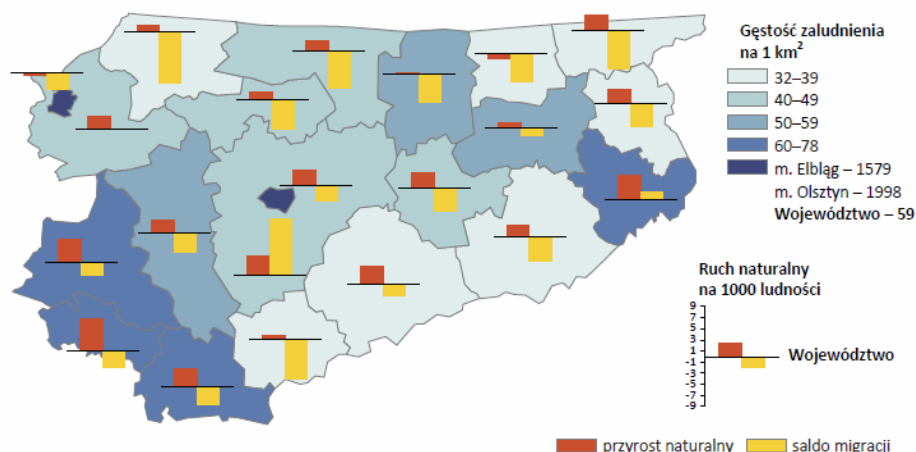
Źródło: Opracowanie własne, na podstawie danych GUS

Istotnym czynnikiem, decydującym o tempie przyrostu lub spadku liczby ludności, a także o jej rozmieszczeniu w regionie, są migracje. W ich wyniku, liczba mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego w 2010 roku zmniejszyła się o 2 706 osób. W tym okresie z miast wymeldowało się 2 714 osób, natomiast saldo migracji stałej na wsi, pierwszy raz od momentu powstania województwa, było dodatnie, kształtując się na poziomie 8 osób. Na pobyt stały zameldowało się 17 527 osób (w tym 775 z zagranicy), czyli o 8,4% więcej niż w 2009 roku, natomiast wymeldowało się 20 233 mieszkańców (w tym 740 osób wyjechało za granicę), tj. o 6,8% więcej niż w 2009 roku.

Województwo warmińsko-mazurskie charakteryzuje się ujemnym i jednym z najwyższych w Polsce, saldem migracji. Wskazuje to na wyższą skłonność mieszkańców województwa do przeprowadzki w inne regiony i poza granice kraju niż do osiedlenia się w województwie. Wśród przyczyn tego zjawiska można wymienić między innymi: utrzymującą się od kilku lat wysoką stopę bezrobocia oraz niższe płace niż przeciętne w kraju.

Saldo migracji stałej, w przeliczeniu na 1 000 ludności w 2010 roku, w porównaniu do 2009 roku, zmniejszyło się z -1,95 do -1,89. W analizowanym okresie zmniejszyło się również saldo migracji zagranicznych: z -0,05 do 0,01.

Mapa 1. Gęstość zaludnienia oraz przyrost naturalny i saldo migracji według powiatów województwa warmińsko-mazurskiego w 2010 roku

Źródło: Urząd Statystyczny w Olsztynie

W 2011 roku został przeprowadzony w Polsce Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań. Według wstępnych wyników, zgodnie z definicją ludności faktycznie zamieszkałej w dniu 31 marca 2011 roku w Polsce mieszkało prawie 38,3 mln osób, czyli o 0,3% więcej niż wykazuje bieżący bilans ludności za 2010 rok. W świetle uzyskanych danych, województwo warmińsko-mazurskie faktycznie zamieszkuje 1 411,0 tys. osób, w tym:

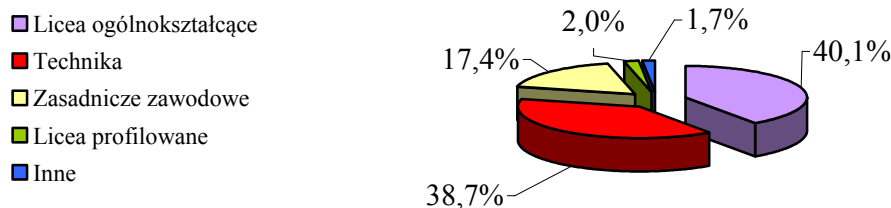
- 683 tys. mężczyzn i 728 tys. kobiet (stanowiących odpowiednio 48,4% oraz 51,6% w strukturze ludności województwa);
- ok. 20,0% to ludność w wieku przedprodukcyjnym, 64,0% w wieku produkcyjnym oraz 15,0% w wieku poprodukcyjnym.

1.2. Szkolnictwo

W roku szkolnym 2010/2011 w województwie warmińsko-mazurskim funkcjonowało 316 ponadgimnazjalnych szkół dla młodzieży², do których uczęszczało 57 382 uczniów. Najwięcej, bo 23 034 osoby, kształciły się w liceach ogólnokształcących. Stanowiły one 40,1% uczniów szkół ponadgimnazjalnych w regionie. Niewiele mniej osób uczyło się w technikach (22 198, tj. 38,7%). Te dwie grupy uczniów, razem stanowiły prawie 79,0% młodzieży szkół ponadgimnazjalnych w regionie. W zasadniczych szkołach zawodowych kształciło się 9 959 uczniów, tj. 17,4%, natomiast w liceach profilowanych 1 133 uczniów (2,0%).

² Ze szkołami specjalnymi.

Wykres 3. Uczniowie według typów szkół ponadgimnazjalnych w województwie warmińsko-mazurskim w roku szkolnym 2010/2011

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na terenie województwa funkcjonują także szkoły policealne, których w roku szkolnym 2010/2011 było 115, a uczęszczało do nich 11 900 osób. Działały również 163 szkoły dla dorosłych (gimnazja oraz szkoły ponadgimnazjalne), w których uczyło się ogółem 13 526 osób.

W roku akademickim 2010/2011 w województwie warmińsko-mazurskim, na dziewięciu uczelniach wyższych, studiowały 49 982 osoby, z tego 52,4% (tj. 26 200 osób) w trybie stacjonarnym. Najwięcej studentów kształci się w wyższych szkołach publicznych, w tym na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim. Studenci tej uczelni w liczbie 31 195, stanowią 62,4% wszystkich studentów w regionie. Studiują oni głównie na kierunkach pedagogicznych (20,0% studentów), ekonomii i administracji (17,6%), a także na kierunkach społecznych (13,1%). W porównaniu do lat poprzednich, w największym stopniu zwiększyło się zainteresowanie architekturą, budownictwem, naukami społecznymi oraz medycznymi, natomiast zmniejszyło się w odniesieniu do ekonomii, administracji oraz kierunków humanistycznych.

W analizowanym okresie 7 825 osób kształciło się w wyższych szkołach zawodowych³, stanowiąc 15,7% wszystkich studentów w regionie warmińsko-mazurskim; 6 476 osób (13,0%) – na wyższych uczelniach ekonomicznych; natomiast 4 486 osób (9,0%) na wyższych uczelniach pedagogicznych.

1.3. Podmioty gospodarki narodowej

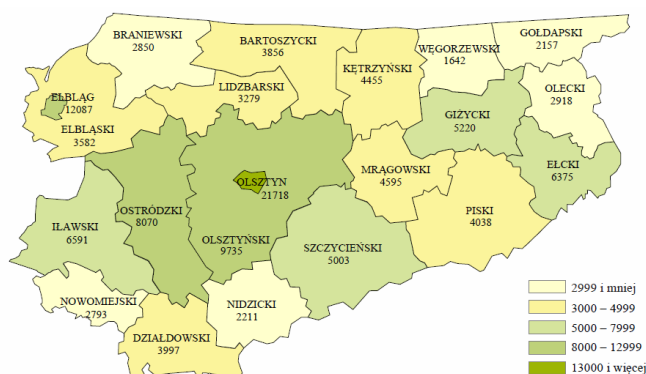
W końcu grudnia 2011 roku w rejestrze REGON województwa wpisanych było 117,2 tys. podmiotów gospodarki narodowej i, w porównaniu z okresem sprzed roku, liczba ta zmniejszyła się o 1,9 tys., tj. o 1,6%. Jak wskazuje Urząd Statystyczny, wzrost liczby skreśleń z rejestru spowodowany jest przede wszystkim aktualizacją rejestru w oparciu o dane uzyskane z rejestru PESEL.

Znaczną większość podmiotów wpisanych do rejestru REGON stanowiły jednostki sektora prywatnego (95,3%), natomiast 4,7% to jednostki sektora publicznego. Największą liczbą zarejestrowanych podmiotów charakteryzowały się powiaty grodzkie Olsztyn i Elbląg, natomiast wśród powiatów ziemskich najwięcej podmiotów wpisanych było w powiecie olsztyńskim, ostródzkim i iławskim, a najmniej w węgorzewskim, nidzickim i gołdapskim.

Region jest zróżnicowany lokalnie pod względem wskaźnika liczby podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON, przypadających na 10 tysięcy ludności. Osiąga on największe wartości w powiatach grodzkich – w mieście Olsztynie w 2010 roku wyniósł 1 246, natomiast w mieście Elblągu 1 015. Najmniej podmiotów, przypadających na 10 tysięcy ludności, zarejestrowanych zostało w powiecie działdowskim (624), elbląskim (633), bartoszyckim (655) oraz nowomiejskim (663).

³ Tworzone na podstawie Ustawy z dnia 26 czerwca 1997 r. o wyższych szkołach zawodowych (Dz. U. Nr 96, poz. 590).

Mapa 2. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON według powiatów w 2011 roku

Źródło: Urząd Statystyczny w Olsztynie

W porównaniu do 2010 roku, we wszystkich miesiącach odnotowano spadek liczby nowozarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej, przy czym największy, wynoszący 31,2% (tj. 359 podmiotów) miał miejsce we wrześniu. Na poziomie powyżej 25% ukształtował się również w lutym (29,1%, tj. 306 podmiotów), kwietniu (28,6%, tj. 392 podmioty), styczniu (26,9%, tj. 340 podmiotów) oraz w marcu (25,9%, tj. 341 podmiotów). Oznacza to, iż we wskazanych miesiącach, liczba nowozarejestrowanych podmiotów zmniejszyła się o ponad jedną czwartą. Wpływ na ten fakt ma między innymi znaczne zmniejszenie środków Funduszu Pracy, przeznaczonych na aktywizację zawodową bezrobotnych, w tym również na dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

Tabela 2. Nowozarejestrowane podmioty gospodarki narodowej w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2010-2011

Wyszczególnienie	Podmioty nowozarejestrowane (w miesiącu)		Zmiana w liczbach	Zmiana w %
	2010	2011		
Styczeń	1 265	925	-340	-26,9%
Luty	1 052	746	-306	-29,1%
Marzec	1 315	974	-341	-25,9%
Kwiecień	1 372	980	-392	-28,6%
Maj	1 232	1 141	-91	-7,4%
Czerwiec	1 124	1 029	-95	-8,5%
Lipiec	1 167	925	-242	-20,7%
Sierpień	932	828	-104	-11,2%
Wrzesień	1 003	980	-23	-2,3%
Październik	1 107	975	-132	-11,9%
Listopad	941	841	-100	-10,6%
Grudzień	1 150	791	-359	-31,2%

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

Powyższe dane odnoszą się do wszystkich podmiotów, zarejestrowanych w rejestrze REGON, natomiast szacuje się, iż liczba podmiotów czynnych jest znacznie mniejsza. W 2008 roku, w Polsce, w rejestrze REGON zarejestrowanych było 3 868 061 podmiotów, spośród których tylko 1 862 462 podmioty (48,2%) zostały określone *aktywnymi*⁴. Szacuje się, iż w województwie warmińsko-mazurskim, procentowy stosunek liczby podmiotów czynnych do wszystkich podmiotów w rejestrze REGON, jest zbliżony do poziomu krajowego. Oznacza to, iż tylko około połowa zarejestrowanych podmiotów działa czynnie.

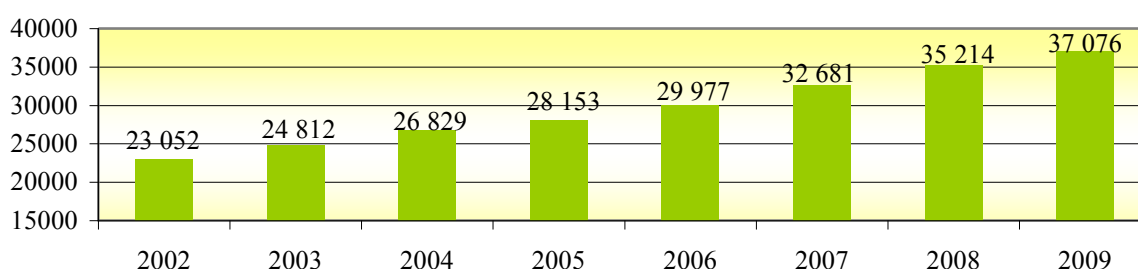
⁴ Raport o stanie małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce w latach 2008-2009, PARP, Warszawa 2010.

1.4. Produkt Krajowy Brutto

Według wstępnego szacunku GUS, w trzecim kwartale 2011 roku, PKB niewyrównany sezonowo, czyli w cenach stałych średniorocznych roku poprzedniego, wzrósł realnie o 4,2% w stosunku do analogicznego okresu 2010 roku. Wartość produktu krajowego brutto wytworzonego w województwie warmińsko-mazurskim w 2009 roku⁵ wyniosła 37 076 mln zł i w porównaniu do 2008 roku wzrosła o 1 862 mln zł, tj. o 5,3%. Udział województwa w tworzeniu produktu krajowego brutto w 2009 roku, podobnie jak w 2008 roku, ukształtował się na poziomie 2,8%.

Produkt krajowy brutto na jednego mieszkańca w województwie warmińsko-mazurskim w 2009 roku wyniósł 25 970 zł i w porównaniu do 2008 roku wzrósł o 1 282 zł, czyli o 5,2%. Wskaźnik ten był niższy od średniej krajowej o 9 240 zł, tj. o 26,2% i sytuował województwo na trzynastym miejscu w Polsce.

Wykres 4. Wartość PKB w województwie warmińsko-mazurskim w mln zł w latach 2002-2009

Źródło: Urząd Statystyczny w Olsztynie

1.5. Liczba oraz struktura pracujących

W województwie warmińsko-mazurskim w 2010 roku⁶ liczba pracujących w gospodarce narodowej, z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie wyniosła 423 286 osób i była wyższa o 11 285 osób, tj. 2,7% w porównaniu do 2009 roku. Z ogólnej liczby pracujących w 2010 roku, większość skupiał sektor prywatny – 312 431 osób (73,8%), w mniejszości zaś pozostawali pracownicy sektora publicznego – 110 855 osób (26,2%).

Tabela 3. Struktura pracujących w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2008-2010

Wyszczególnienie	2008	2009	2010
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	15,9%	16,2%	16,5%
Przemysł	23,6%	23,2%	23,3%
Budownictwo	6,1%	6,4%	6,3%
Usługi	54,4%	54,2%	53,9%
Razem	100,0%	100,0%	100,0%

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych GUS

Najwięcej, bo 53,9% ogółu pracujących, skupia sektor usług. Drugim, pod względem liczby pracujących, sektorem jest przemysł, w którym zatrudnienie znajduje 23,3% ogólnej liczby pracujących. W sektorze, obejmującym rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i rybactwo pracuje

⁵ Zgodnie z informacjami Urzędu Statystycznego w Olsztynie, dane za lata 2007-2008 zostały zmienione w stosunku do wcześniej publikowanych (*Rocznik statystyczny województwa warmińsko-mazurskiego 2011*, Urząd Statystyczny w Olsztynie, s. 25).

⁶ Brak danych za 2011 rok.

16,5% ogółu zatrudnionych, natomiast w budownictwie 6,3%. Struktura pracujących jest pod tym względem niezmienna w stosunku do lat poprzednich. Można zaobserwować niewielkie zmiany.

W latach 2008-2010 w ogólnej liczbie osób zatrudnionych zmniejszył się odsetek pracujących w przemyśle (o 0,3 pkt. proc.) oraz w sektorze usług (o 0,5 pkt. proc.) Wzrósł natomiast procentowy udział osób pracujących w rolnictwie, łowiectwie i rybactwie (o 0,6 pkt. proc.) oraz w budownictwie (o 0,2 pkt. proc.).

1.6. Bezrobocie i rynek pracy według Badań Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)

Analiza wartości współczynników aktywności ekonomicznej ludności wskazuje, iż mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego cechuje wysoki stopień bierności zawodowej⁷.

Tabela 4. Wybrane wskaźniki aktywności ekonomicznej ludności Polski według województw (III kwartał 2011)

Województwo	Współczynnik aktywności zawodowej	Wskaźnik zatrudnienia	Stopa bezrobocia
Dolnośląskie	54,0	48,6	9,9
Kujawsko-Pomorskie	55,1	48,7	11,5
Lubelskie	58,1	53,0	8,8
Lubuskie	56,8	51,1	10,1
Łódzkie	57,1	52,3	8,5
Małopolskie	56,7	51,8	8,6
Mazowieckie	60,7	55,8	8,0
Opolskie	53,3	48,6	8,9
Podkarpackie	56,7	49,4	12,8
Podlaskie	56,5	51,8	8,3
Pomorskie	55,4	51,1	7,8
Śląskie	53,5	48,2	9,9
Świętokrzyskie	58,0	51,1	11,9
Warmińsko-Mazurskie	51,9	47,2	9,0
Wielkopolskie	58,0	53,2	8,3
Zachodniopomorskie	52,8	46,9	11,2
Polska	56,4	51,1	9,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BAEL

Współczynnik aktywności zawodowej w województwie warmińsko-mazurskim, w trzecim kwartale 2011 roku wyniósł 51,9%, co oznacza, że ukształtował się na poziomie niższym niż w pozostałych województwach, a także niższym od średniej krajowej. Analizując zmiany współczynnika w latach 2009-2011, należy zauważyć, iż jego wartość spadła obecnie poniżej wartości z 2009 roku. W porównaniu do trzeciego kwartału 2009 roku, współczynnik aktywności zawodowej zmniejszył się o 0,1 pkt. proc., natomiast w odniesieniu do analogicznego okresu 2010 roku, o 1,2 pkt. proc. W analizowanym okresie, w skali kraju następował systematyczny wzrost wartości współczynnika – obecnie jest on wyższy odpowiednio o 1,0 i 0,2 pkt. proc.

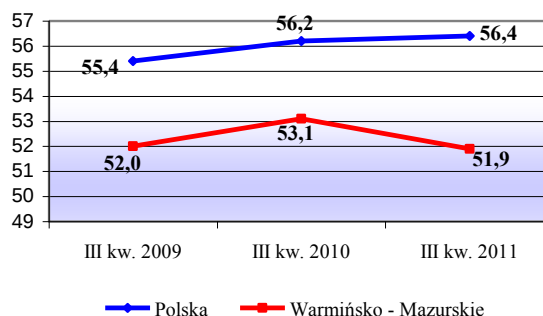
⁷ Dane dotyczące wskaźników według BAEL, podsumowujące 2011 rok, będą dostępne pod koniec I kwartału 2012 roku.

Mapa 3. Współczynnik aktywności zawodowej w Polsce według województw (III kwartał 2011)

Źródło: Urząd Statystyczny w Lublinie

Wykres 5. Współczynnik aktywności zawodowej w województwie warmińsko-mazurskim i w kraju (III kwartał 2009-2011)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BAEL

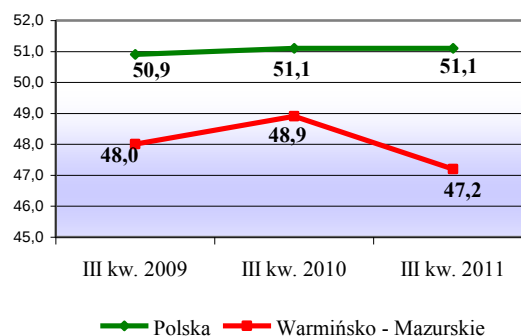
Wskaźnik zatrudnienia w trzecim kwartale 2011 roku był mniej korzystny w porównaniu ze wskaźnikiem ogólnopolskim i wyniósł odpowiednio: dla kraju 51,1%, a dla województwa 47,2%. Województwo warmińsko-mazurskie charakteryzuje się jedną z najniższych wartości wskaźnika zatrudnienia w kraju – niższą, wynoszącą 46,9% osiągnęło jedynie województwo zachodniopomorskie.

Mapa 4. Wskaźnik zatrudnienia w Polsce według województw (III kwartał 2011)

Źródło: Urząd Statystyczny w Lublinie

Wykres 6. Wskaźnik zatrudnienia w województwie warmińsko-mazurskim i w kraju (III kwartał 2009-2011)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BAEL

W porównaniu do 2009 roku wskaźnik zatrudnienia dla kraju wzrósł o 0,2 pkt. proc., natomiast dla województwa spadł o 0,8 pkt. proc. W odniesieniu do analogicznego okresu 2010 roku, krajowa wartość wskaźnika pozostała na niezmiennym poziomie, natomiast wartość wojewódzka – zmniejszyła się o 1,7 pkt. proc.

Według Badań Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) **stopa bezrobocia** w województwie warmińsko-mazurskim na koniec trzeciego kwartału 2011 roku wyniosła 9,0% i była niższa od stopy bezrobocia rejestrowanego.

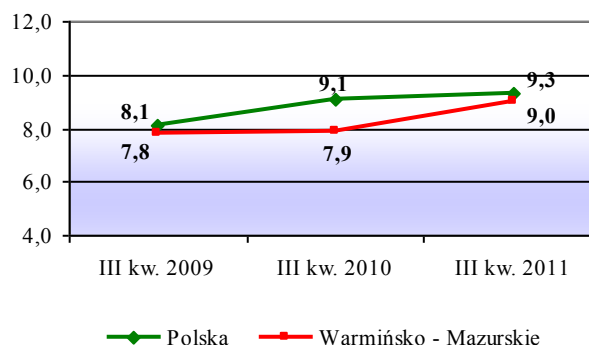
Region warmińsko-mazurski charakteryzuje się mniejszą niż w skali kraju stopą bezrobocia według BAEL. W trzecim kwartale 2011 roku różnica pomiędzy nimi wynosiła 0,3 pkt. proc., w analogicznym okresie 2010 roku 1,2 pkt. proc., natomiast w 2009 roku 0,3 pkt. proc.

Mapa 5. Stopa bezrobocia według BAEL w kraju (III kwartał 2011)

Źródło: Urząd Statystyczny w Lublinie

Wykres 7. Stopa bezrobocia według BAEL w województwie warmińsko-mazurskim i w kraju (III kwartał 2009-2011)

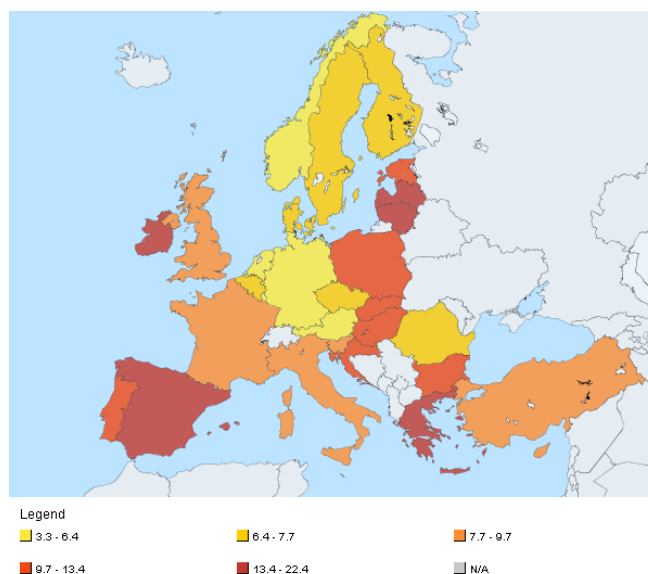

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BAEL

Analiza wartości stopy bezrobocia według BAEL w kraju wykazuje, iż niższą niż w województwie warmińsko-mazurskim, stopą bezrobocia, kształtującą się w przedziale od 7,9% do 8,9%, charakteryzuje się osiem województw, natomiast w pozostałych osiągnęła ona wartość wyższą (od 9,9% do 12,8%).

Zarówno Polska, jak i województwo warmińsko-mazurskie, pod względem wartości stopy bezrobocia wpisują się w średnią europejską. Według Eurostatu, stopa bezrobocia Unii Europejskiej 27 państw oraz 15 państw tzw. starej Unii, w końcu trzeciego kwartału 2011 roku wyniosła 9,8% i na takim samym poziomie wskazano wartość dla Polski. Niższą stopę bezrobocia miało w tym okresie 16 państw UE – najniższą jej wartość odnotowano w Austrii (3,9%), Holandii (4,5%), Luksemburgu (5%), Niemczech (5,8%), na Maltce (6,4%) oraz w Republice Czeskiej (6,5%). Powyżej średniej UE stopa bezrobocia ukształtowała się w 10 państwach Unii – największa w Hiszpanii (22,4%) i Grecji (18,8%), a także na Łotwie (15,3%), Litwie (14,8%) oraz w Irlandii (14,4%). Spośród państw nienależących do UE, najniższą wartość stopy bezrobocia odnotowano w Norwegii (3,3%). W Turcji ukształtowała się na poziomie 8,3%, natomiast w Chorwacji – 13,4%.

Mapa 6. Stopa bezrobocia w państwach europejskich (III kwartał 2011)

Źródło: Eurostat

1.7. Równość płci na rynku pracy

Polityka równości płci jest jednym z ważniejszych priorytetów działań Unii Europejskiej. Jak potwierdzają dane statystyczne, na rynku pracy mamy do czynienia z nierówną pozycją zawodową kobiet i mężczyzn oraz z wysokim stopniem zawodowej bierności kobiet.

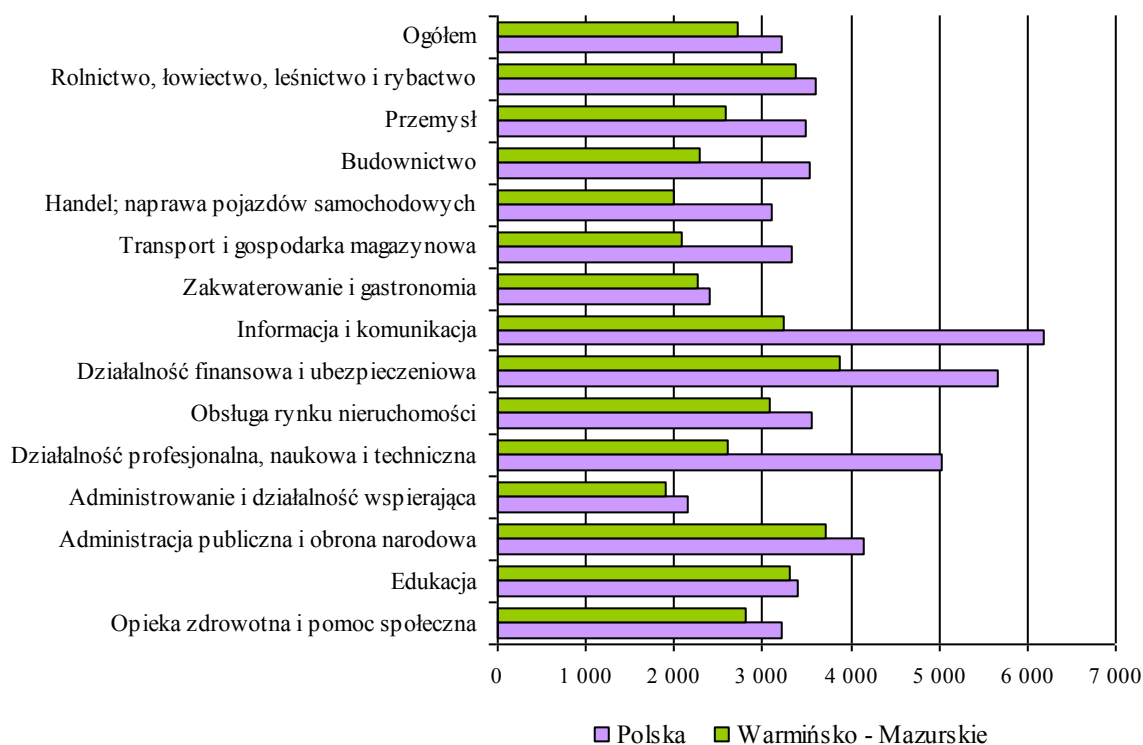
Według Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL), stopa bezrobocia wśród kobiet w wieku 15 lat i więcej, w trzecim kwartale 2011 roku, w województwie warmińsko-mazurskim, wyniosła 11,1%, natomiast wśród mężczyzn 7,0% (przy średniej wojewódzkiej stopie bezrobocia 9,0%). Przewagą kobiet charakteryzuje się struktura bezrobocia rejestrowanego. Ich liczba, na koniec 2011 roku, wynosiła 58 437, co stanowiło 54,4% ogółu bezrobotnych.

Kobiety cechuje również niższa wartość współczynnika aktywności zawodowej (43,8%) oraz wskaźnika zatrudnienia (38,8%) niż w przypadku mężczyzn (odpowiednio 60,8% oraz 56,5%). W ogólnej liczbie pracujących według BAEL, kobiety stanowiły w trzecim kwartale 2011 roku 43,2% (231 tys. osób), natomiast 336 tys. kobiet pozostawało biernymi zawodowo, stanowiąc 61,5% wszystkich biernych zawodowo w województwie warmińsko-mazurskim.

1.8. Wynagrodzenia

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w okresie dwunastu miesięcy 2010 roku⁸ w gospodarce narodowej wyniosło w województwie warmińsko-mazurskim 2 722,00 zł. Było więc wyższe o 116,05 zł (o 4,5%) niż w 2009 roku, natomiast nadal pozostaje na poziomie niższym (o 502,98 zł, tj. o 15,6%) niż w kraju, gdzie wyniosło 3 224,98 zł.

Wykres 8. Wynagrodzenia według sekcji w Polsce i w województwie warmińsko-mazurskim w 2010 roku

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych GUS

Wynagrodzenia we wszystkich sekcjach są niższe w województwie niż w kraju. Największą różnicę pomiędzy zarobkami w województwie i w kraju odnotowano w sekcji *Działalność*

⁸ Brak danych za 2011 rok w podziale na wynagrodzenia w poszczególnych sekcjach gospodarki.

profesjonalna, naukowa i techniczna (48,4%) oraz w sekcji *Informacja i komunikacja*, gdzie wynosi ona 47,7%. Najmniejszy dystans, wynoszący 2,8%, występuje pomiędzy wysokością wynagrodzeń w sekcji *Edukacja*.

Tabela 5. Wynagrodzenia według sekcji w Polsce i województwie warmińsko-mazurskim w 2010 roku

Wyszczególnienie	Polska	Warmińsko-Mazurskie	Województwo/ Polska w %
OGÓŁEM	3 225,0	2 722,0	84,4%
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo; rybactwo	3 607,8	3 386,1	93,9%
Przemysł	3 482,4	2 587,5	74,3%
Budownictwo	3 540,2	2 293,0	64,8%
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	3 111,8	2 004,2	64,4%
Transport i gospodarka magazynowa	3 320,7	2 091,7	63,0%
Zakwaterowanie i gastronomia	2 405,8	2 267,2	94,2%
Informacja i komunikacja	6 179,2	3 229,5	52,3%
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	5 672,3	3 866,0	68,2%
Obsługa rynku nieruchomości	3 567,0	3 088,2	86,6%
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	5 032,8	2 595,6	51,6%
Administrowanie i działalność wspierająca	2 161,8	1 906,1	88,2%
Administracja publiczna i obrona narodowa	4 151,1	3 721,7	89,7%
Edukacja	3 394,4	3 298,1	97,2%
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	3 198,4	2 816,4	88,1%

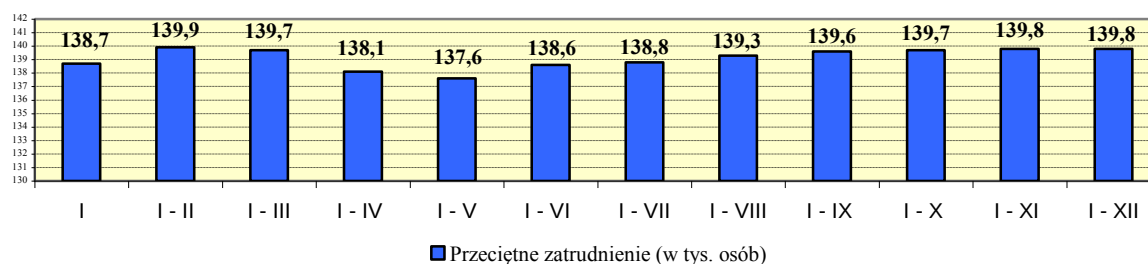
Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych GUS

1.9. Zatrudnienie oraz wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w 2011 roku wyniosło 139,8 tys. osób i było o 4,0% wyższe niż przed rokiem, podczas gdy w kraju nastąpił wzrost o 3,2%. W sektorze publicznym zmniejszyło się w analizowanym okresie o 7,2%, a w sektorze prywatnym wzrosło o 5,3%. W większości sekcji PKD zanotowano wzrost zatrudnienia, przy czym największy w sekcji *Pozostała działalność usługowa* (o 44,9%).

Ponad połowa zatrudnionych w województwie warmińsko-mazurskim pracowała w jednostkach przetwórstwa przemysłowego. Najwięcej osób zatrudniały przedsiębiorstwa produkujące: artykuły spożywcze (23,3% zatrudnionych w przetwórstwie przemysłowym), meble (18,1%), a także wyroby z drewna, korka, słomy i wikliny (8,7%).

Wykres 9. Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw (w tys. osób)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Olsztynie

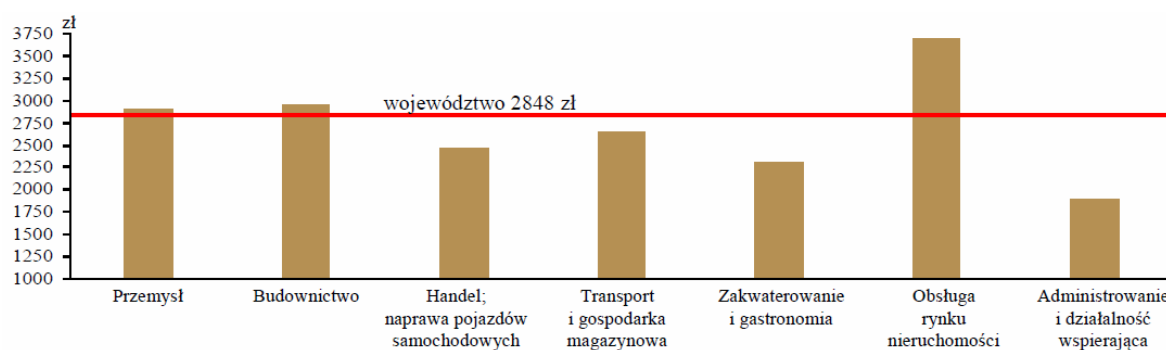
W sektorze przedsiębiorstw w 2011 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wyniosło 2 848,17 zł i było o 4,0% wyższe niż rok temu, podczas gdy w kraju, w analizowanym okresie nastąpił wzrost o 5,0%. W sektorze publicznym wzrosło o 8,7%, natomiast w prywatnym o 3,7%.

Miesięczna płaca w przemyśle w 2011 roku wyniosła 2 890,31 zł i była o 1,5% wyższa od przeciętnej, odnotowanej w sektorze przedsiębiorstw. Wynagrodzenia wzrosły między innymi w następujących działach: produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny (o 6,4%), produkcja mebli (o 5,5%), produkcja artykułów spożywczych (o 5,2%). Są to działy przetwórstwa przemysłowego o największym udziale w zatrudnieniu.

Miesięczne wynagrodzenie w budownictwie ukształtowało się na poziomie 2 935,07 zł i było o 3,1% wyższe od średniego w sektorze przedsiębiorstw. Podmioty prywatne wypłacały 2 936,48 zł, a publiczne 2 697,89 zł.

Wynagrodzenia w sekcji *Handel, naprawa pojazdów samochodowych* wyniosły 2 452,01 zł, tj. o 13,9% mniej niż w sektorze przedsiębiorstw (w przedsiębiorstwach prywatnych płacono 2 448,73 zł, a w publicznych 4 340,81 zł).

Wykres 10. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie (w zł) w sektorze przedsiębiorstw w wybranych sekcjach PKD w okresie styczeń-grudzień 2011

Źródło: Urząd Statystyczny w Olsztynie

Przychody ze sprzedaży, uzyskane przez przedsiębiorstwa przemysłowe o liczbie pracujących powyżej 9 osób osiągnęły w 2011 roku wartość 26 316,3 mln zł i były o 13,2% wyższe niż w 2010 roku (w kraju nastąpił wzrost o 7,7%). Sprzedaż województwa stanowiła 2,4% sprzedaży krajowej. Przychód ze sprzedaży wyrobów i usług w przeliczeniu na jednego zatrudnionego w przemyśle, w analizowanym okresie wyniósł 327,3 tys. zł i był o 9,3% większy niż przed rokiem.

W 2011 roku sprzedaż produkcji zrealizowana przez przedsiębiorstwa budowlane o liczbie pracujących powyżej 9 osób wyniosła 3 453,6 mln zł i była o 4,1% większa niż w 2010 roku (w kraju miał miejsce wzrost o 17,3%). Sprzedaż produkcji województwa stanowiła 1,8% sprzedaży krajowej. Sprzedaż produkcji 245,6 tys. zł i była o 4,3% większa niż w 2010 roku.

Sprzedaż detaliczna towarów, zrealizowana w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób w 2011 roku wyniosła 6 648,0 mln zł i była wyższa o 17,4% w porównaniu z 2010 rokiem. Natomiast sprzedaż hurtowa, zrealizowana w przedsiębiorstwach handlowych w 2011 roku osiągnęła poziom 6 434,9 mln zł, tj. o 16,2% więcej niż w 2010 roku.

2. Bezrobocie rejestrowane w województwie warmińsko-mazurskim

2.1. Poziom bezrobocia

Według stanu na koniec 2011 roku, liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa warmińsko-mazurskiego wyniosła 107 333 osoby. W stosunku do grudnia 2010 roku liczba ta wzrosła o 1,3% (o 1 391 osób), nadal jednak nie przekroczyła poziomu z 2009 roku – jest niższa o 1 848 osób, tj. o 1,7%). W kraju, liczba bezrobotnych w grudniu 2011 roku wyniosła 1 982 676 osób, będąc tym samym o 27 970 osób (o 1,4%) większa niż w 2010 roku. W okresie trzyletnim (2009-2011) poziom bezrobocia w Polsce zwiększył się o 89 996 osób, tj. o 4,8%.

Tabela 6. Dynamika zmian bezrobocia w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2009-2011 na tle kraju

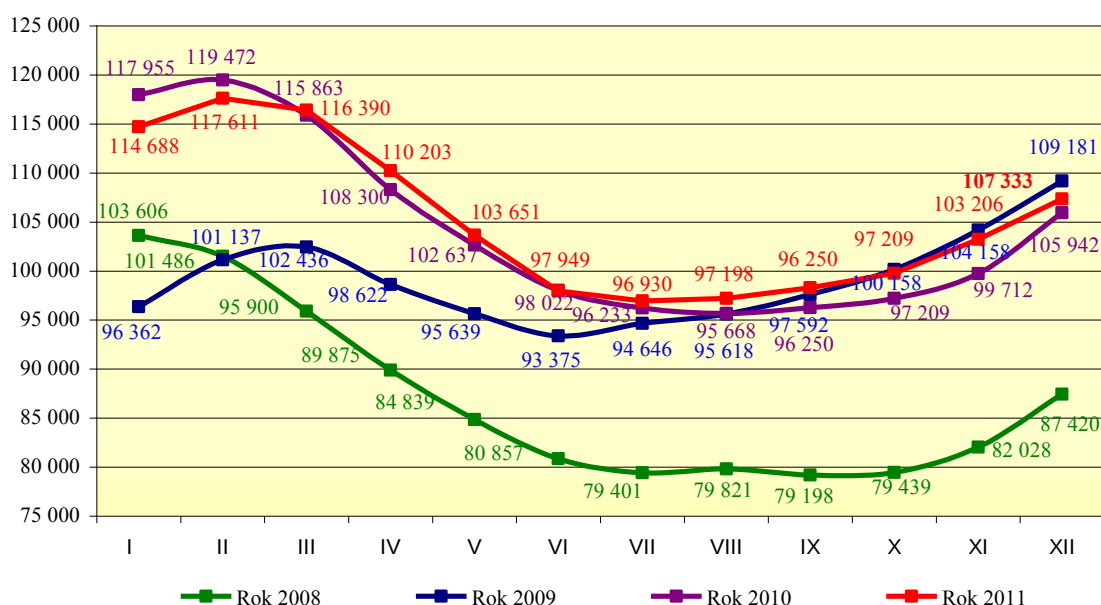
stan na 31.12.2011

Rok	Liczba bezrobotnych		Zmiana do poprzedniego roku		Zmiana do poprzedniego roku w %	
	Kraj	Region	Kraj	Region	Kraj	Region
2009	1 892 680	109 181	418 928	21 761	28,4	24,9
2010	1 954 706	105 942	62 026	-3 239	3,3	-3,0
2011	1 982 676	107 333	27 970	1 391	1,4	1,3

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie sprawozdania MPiPS-01

Najwyższą liczbę bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim w 2011 roku odnotowano w lutym (117 611 osób) oraz marcu (116 390 osób), natomiast najmniejszą w lipcu (96 930 osób) i sierpniu (97 198 osób). W ten sposób, sytuacja kształtuje się podobnie jak w 2010 roku, kiedy największe bezrobocie wystąpiło również w lutym, a najmniejsze w sierpniu.

Wykres 11. Bezrobocie rejestrowane w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2008-2011

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie sprawozdania MPiPS-01

W 2011 roku, już od lutego można było zaobserwować stały, trwający do lipca, spadek liczby bezrobotnych. Podczas, gdy w lutym wynosiła ona 117 611 osób, w lipcu osiągnęła poziom najniższy w roku – 96 930 osób. Okres spadku był więc nieznacznie krótszy niż w 2010 roku, kiedy trwał od lutego do sierpnia.

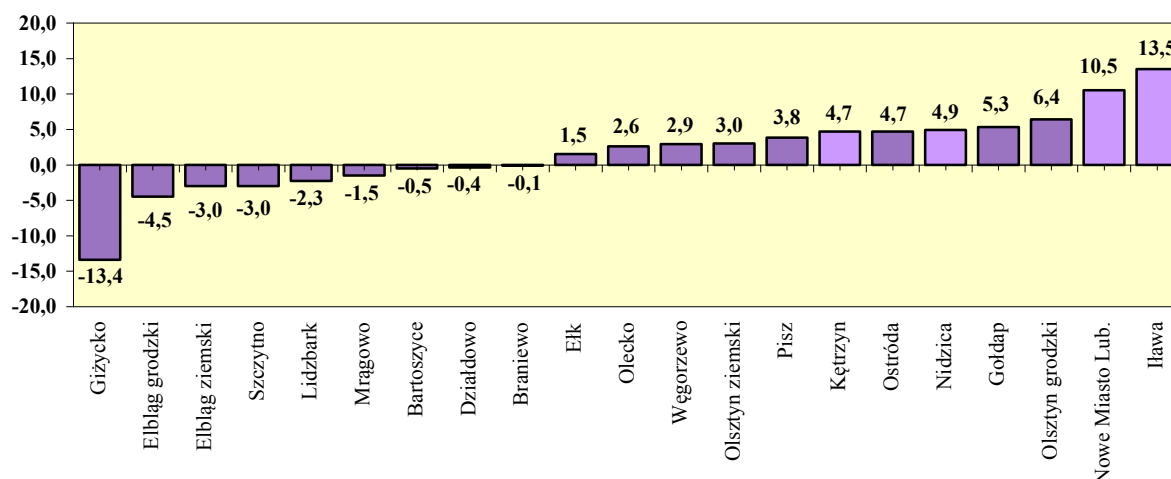
Analiza roczna zmian poziomu bezrobocia, czyli w okresie od grudnia 2010 roku do grudnia 2011 roku, wykazuje następujące zmiany. Procentowy spadek liczby bezrobotnych wystąpił w dziewięciu powiatach województwa, przy czym największy odnotowano w:

- powiecie giżyckim – o 13,4%,
- mieście Elblągu – o 4,5%,
- powiecie elbląskim – o 3,0%,
- powiecie szczycieńskim – o 3,0%.

W pozostałych powiatach miał miejsce wzrost liczby bezrobotnych, przy czym największy wystąpił w:

- powiecie iławskim – o 13,5%,
- powiecie nowomiejskim – o 10,5%,
- mieście Olsztynie – o 6,4%,
- powiecie gołdapskim – o 5,3%.

Wykres 12. Roczne zmiany liczby bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim (grudzień 2011 do grudnia 2010) w procentach

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie sprawozdania MPiPS-01

Wahaniom podlegała również liczba nowo zarejestrowanych (napływ) i wyłączeń bezrobotnych z ewidencji (odpływ), co ostatecznie wpłynęło na ogólny poziom bezrobocia. W 2011 roku, zarejestrowało się 139 737 osób, z których 15,1% (21 052 osoby) po raz pierwszy, a 84,9% (118 685 osób) po raz kolejny. W porównaniu do tego samego okresu sprzed roku, do bezrobocia napłynęło o 24 519 osób (tj. o 14,9%) mniej.

Analiza struktury napływu do bezrobocia w okresie lat 2009-2011, wykazuje, iż w 2011 roku zmniejszył się udział w ogólnym napływie osób, rejestrujących się po raz pierwszy. Podczas gdy osoby te w 2009 roku stanowiły 17,1%, w 2010 roku już 15,9%, natomiast w 2011 roku 15,1%. Oznacza to spadek, w porównaniu do 2009 roku, o 2,0 pkt. proc. Większość, w strukturze napływających do bezrobocia, stanowią osoby rejestrujące się kolejny raz. W 2011 roku, ich liczba wyniosła 118 685, co oznacza spadek, w porównaniu do 2010 roku

o 14,1%, natomiast w odniesieniu do 2009 roku o 15,3%. Udział procentowy tych osób w ogólnym napływie w kolejnych latach, przedstawiał się następująco: w 2009 roku – 82,9%, w 2010 roku – 84,1%, natomiast w 2011 roku – 84,9%.

W 2011 roku, wśród osób powracających do ewidencji, 18,9% stanowią uczestnicy aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu (tj. prac interwencyjnych, robót publicznych, szkoleń, prac społecznie użytecznych, staży i przygotowania zawodowego dorosłych).

Tabela 7. Napływ do bezrobocia w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2009-2011

Rok	Napływ do bezrobocia	Zmiany do poprzedniego roku	Zmiany do poprzedniego roku w %	W tym:	
				Zarejestrowani po raz pierwszy	Zarejestrowani kolejny raz
2009	169 007	26 784	18,8	28 964	140 043
2010	164 256	-4 751	-2,8	26 087	138 169
2011	139 737	-24 519	-14,9	21 052	118 685

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie sprawozdania MPiPS-01

W strukturze osób napływających do bezrobocia w 2011 roku:

- 42 170 osób (30,2%) to młodzież do 25 roku życia; w stosunku do 2010 roku nastąpił spadek udziału procentowego o 1,9 pkt. proc.;
- 24 465 osób (17,5%) to osoby powyżej 50 roku życia; w porównaniu do 2010 roku nastąpił wzrost o 1,7 pkt. proc.;
- 64 731 osób (46,3%) to bezrobotni zamieszkali na wsi; w porównaniu do 2010 roku nastąpił wzrost o 0,7 pkt. proc.;
- 65 512 osób (46,9%) ma status długotrwale bezrobotnych; w porównaniu do 2010 roku nastąpił wzrost o 4,0 pkt. proc.;
- 66 733 osoby (47,8%) to kobiety; w porównaniu do 2010 roku nastąpił wzrost o 0,5 pkt. proc.

Najwięcej bezrobotnych zarejestrowano w powiatach: olsztyńskim ziemskim – 10 659 osób (7,6% napływu w województwie) i grodzkim – 10 574 osoby (7,6%), ostródzkim – 10 384 osoby (7,4%), mieście Elblągu – 9 498 osób (6,8%) oraz w powiecie ełckim – 9 088 osób (6,5%). W pozostałych powiatach, liczba zarejestrowanych w 2011 roku bezrobotnych, nie przekroczyła 9 000 osób.

W 2011 roku wyłączono z bezrobocia 138 346 osób, czyli o 29 149 (tj. o 17,4%) osób mniej niż w analogicznym okresie 2010 roku. Najczęstszą przyczyną odpływu z bezrobocia było podjęcie pracy, które stanowiło 44,6% odpływu. Oznacza to wzrost wartości tego wskaźnika, o 5,6 pkt. proc. w porównaniu do 2009 roku, natomiast w odniesieniu do 2010 roku, o 4,6 pkt. proc. Należy wskazać również, iż 53 643 osoby (38,8%) zostały wyrejestrowane w wyniku podjęcia pracy niesubsydiowanej, podczas gdy zatrudnienie na subsydiowanych stanowiskach pracy znalazło 8 047 osób, co stanowiło 5,8% odpływu z bezrobocia w analizowanym okresie.

W wyniku rozpoczęcia uczestnictwa w programach na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji bezrobotnych, takich jak szkolenia, staże, prace społecznie użyteczne oraz przygotowanie zawodowe w 2011 roku zostały wyrejestrowane 12 093 osoby, co stanowiło 8,7% odpływu. Oznacza to spadek procentowego udziału tego rodzaju wyrejestrowań, w porównaniu do 2010 roku o 10,3 pkt. proc. oraz w odniesieniu do 2009 roku – o 5,7 pkt. proc.

W latach 2009-2011 na wysokim poziomie utrzymuje się odsetek osób, wyrejestrowanych z powodu niepotwierdzenia gotowości do podjęcia pracy. W 2011 roku wyniósł on 31,6%, podczas gdy w 2010 roku – 28,2%, a w 2009 roku – 28,3%. Nastąpił więc wzrost procentowego udziału tych osób w liczbie wyłączonych ogółem.

Tabela 8. Przyczyny odpływu z bezrobocia w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2009-2011

stan na 31.12.2011

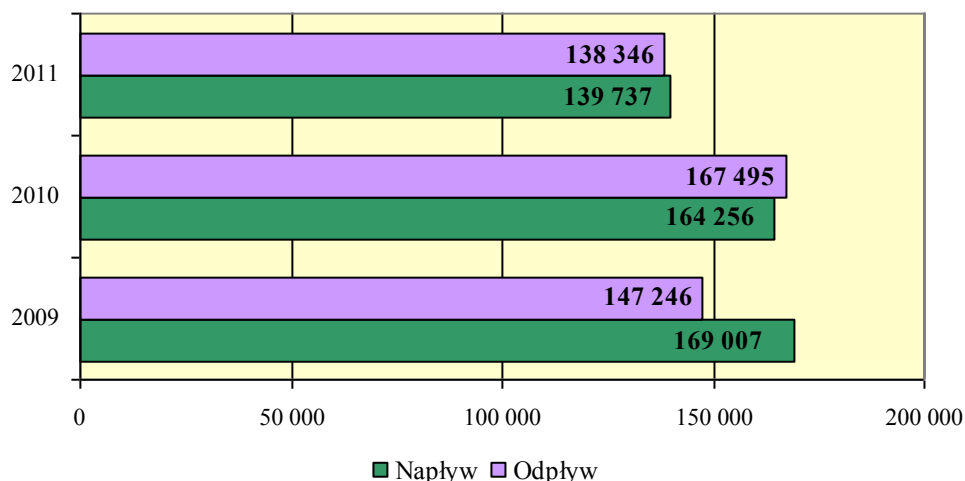
Rok	Ogółem wyłączeni	W tym z powodu:					
		Podjęcia pracy	% 3:2	Skierowania na aktywne formy	% 5:2	Nie potwierdzenia gotowości do pracy	% 7:2
1	2	3	4	5	6	7	8
2009	147 246	57 471	39,0	21 249	14,4	41 701	28,3
2010	167 495	67 279	40,2	31 878	19,0	47 185	28,2
2011	138 346	61 690	44,6	12 093	8,7	43 700	31,6

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie sprawozdania MPiPS-01

Wśród osób wyłączonych z ewidencji bezrobotnych:

- 38 667 osób (27,9%) nie przekroczyło 25 roku życia; w porównaniu do 2010 roku obserwujemy spadek udziału procentowego tej populacji w ogólnej liczbie wyłączonych z ewidencji o 2,3 pkt. proc.;
- 23 591 osób (17,1%) wyłączonych z bezrobocia miało więcej niż 50 lat; w porównaniu do 2010 roku nastąpił wzrost o 1,9 pkt. proc.;
- 63 778 osób (46,1%) to bezrobotni zamieszkali na wsi; w porównaniu do 2010 roku nastąpił wzrost o 0,5 pkt. proc.;
- 61 162 osoby (44,2%) miało status osoby długotrwale bezrobotnej; w porównaniu do 2010 roku nastąpił wzrost o 4,5 pkt. proc.;
- 64 424 osoby (46,6%) wśród wyłączonych to kobiety; w porównaniu do 2010 roku nastąpił spadek o 0,1 pkt. proc.

Wykres 13. Odpływy i napływy do bezrobocia w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2009-2011

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie sprawozdania MPiPS-01

W 2011 roku, najwięcej osób wyrejestrowano w:

- powiecie olsztyńskim – 10 432 osoby (7,5% odpływu w województwie);
- mieście Olsztynie – 10 197 osób (7,4%);
- powiecie ostródzkim – 10 013 osób (7,2%);
- mieście Elblągu – 9 842 osoby (7,1%);
- powiecie ełckim – 8 975 osób (6,5%);
- powiecie kętrzyńskim – 8 580 osób (6,2%);
- powiecie piskim – 8 400 osób (6,1%).

2.2. Stopa bezrobocia

Stopa bezrobocia w województwie warmińsko-mazurskim w końcu grudnia 2011 roku, ukształtowała się na poziomie 20,1%, podczas gdy w kraju wyniosła 12,5%. W porównaniu do sytuacji sprzed roku, wysokość tego wskaźnika w kraju i w regionie wzrosła o 0,1 pkt. proc., natomiast w stosunku do 2009 roku wzrost wyniósł odpowiednio 0,4 i 0,6 pkt. proc.

Tabela 9. Stopa bezrobocia w latach 2009-2011 w Polsce i w województwie warmińsko-mazurskim

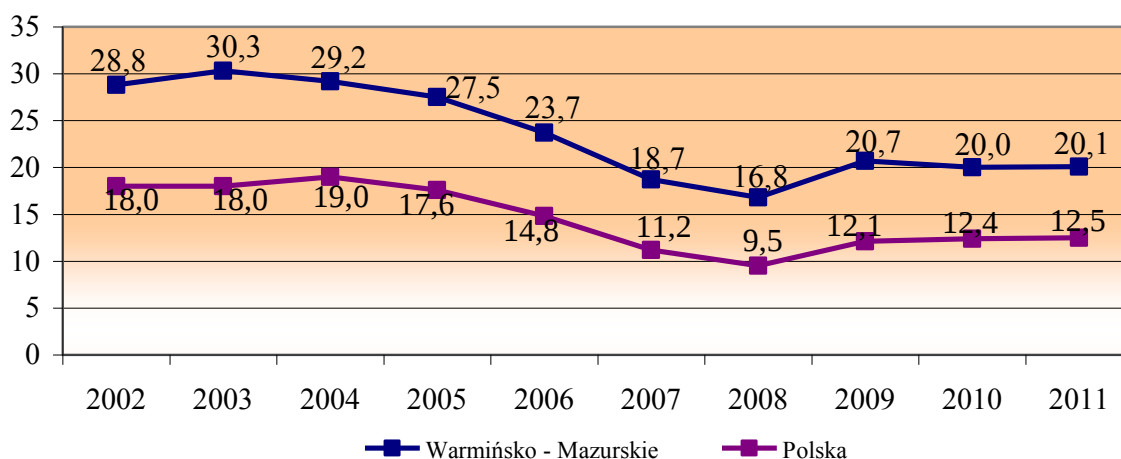
stan na 31.12.2011

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	Wzrost, spadek w pkt. %		
				3-2	4-3	4-2
1	2	3	4	5	6	7
Kraj	12,1	12,4	12,5	0,3	0,1	0,4
Region	20,7	20,0	20,1	-0,7	0,1	0,6

Źródło: opracowanie własne, na podstawie danych GUS

W latach 2003-2008 można było zaobserwować systematyczne zmniejszanie się dystansu pomiędzy wartością stopy bezrobocia w kraju oraz w województwie z 12,3 pkt. proc. w 2003 roku do 7,3 pkt. proc. w 2008 roku. W 2009 roku tendencja ta została zahamowana i dystans wzrósł do 8,6 pkt. proc. W grudniu 2011 roku różnica pomiędzy stopą bezrobocia dla kraju i województwa warmińsko-mazurskiego pozostała na takim samym poziomie jak w 2010 roku (7,6 punktu procentowego).

Wykres 14. Tendencje w kształtowaniu się wskaźnika stopy bezrobocia w województwie warmińsko mazurskim na tle kraju w latach 2002-2011

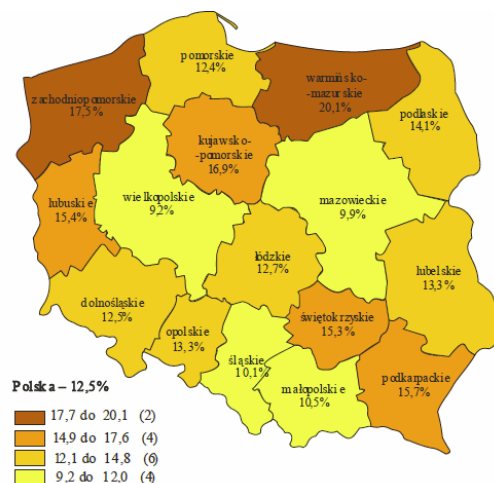

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie danych GUS

Województwo warmińsko-mazurskie, charakteryzuje się najwyższym w kraju natężeniem bezrobocia rejestrowanego (20,1%). Drugie w kolejności co do wysokości tego wskaźnika, województwo zachodniopomorskie charakteryzowało się stopą bezrobocia na poziomie 17,5%. Wartość 15,0% została również przekroczona w województwie kujawsko-pomorskim (16,9%), podkarpackim (15,7%), lubuskim (15,4%) oraz świętokrzyskim (15,3%).

Najniższa stopa bezrobocia w końcu 2011 roku została odnotowana w województwie wielkopolskim (9,2%). Poniżej wartości krajowej ukształtowała się w trzech województwach: mazowieckim (9,9%), śląskim (10,1%) oraz małopolskim (10,5%).

Mapa 7. Zróżnicowanie przestrzenne stopy bezrobocia w Polsce w grudniu 2011 roku

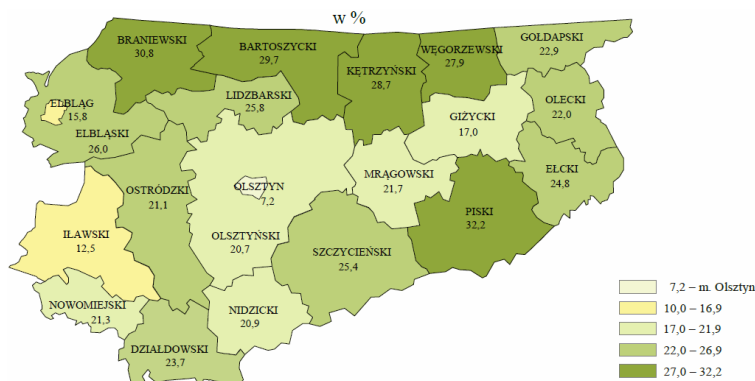
Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Stopa bezrobocia w województwie warmińsko-mazurskim jest mocno zróżnicowana terytorialnie. Najniższą stopą bezrobocia w grudniu 2011 roku charakteryzowały się:

- miasto Olsztyn – 7,2%,
- powiat iławski – 12,5%,
- miasto Elbląg – 15,8%,
- powiat giżycki – 17,0%.

W pozostałych powiatach, stopa bezrobocia ukształtowała się na poziomie wyższym niż średnio w województwie. Najwyższą stopę bezrobocia w grudniu 2011 roku, wynoszącą 32,2%, odnotowano w powiecie piskim. Wysoką wartością tego wskaźnika cechowały się również powiaty: braniewski – 30,8%, bartoszycki – 29,7% oraz kętrzyński – 28,7%.

Mapa 8. Stopa bezrobocia w województwie warmińsko-mazurskim według powiatów (grudzień 2011)

Źródło: Urząd Statystyczny w Olsztynie

W porównaniu do 2010 roku stopa bezrobocia spadła w dziewięciu powiatach. Spadek odnotowano w:

- powiecie giżyckim (o 2,2 pkt. proc.),
- mieście Elbląg (o 0,8 pkt. proc.),
- powiatach elbląskim i szczycieńskim (o 0,7 pkt. proc.),
- powiecie lidzbarskim (o 0,5 pkt. proc.),
- powiatach bartoszyckim i mrągowskim (o 0,3 pkt. proc.),
- powiecie działdowskim (o 0,2 pkt. proc.),
- powiecie braniewskim (o 0,1 pkt. proc.).

W pozostałych powiatach stopa bezrobocia zwiększyła się, a wzrost ten mieścił się w granicach od 0,1 pkt. proc. w powiecie elckim do 1,5 pkt. proc. w powiecie nowomiejskim.

2.3. Zwolnienia z przyczyn dotyczących zakładu pracy

W 2011 roku urzędy pracy odnotowały zmniejszoną liczbę informacji przesyłanych przez pracodawców o zamiarze przeprowadzenia zwolnienia grupowego. W całym roku z 17 zakładów wpłynęło 41 takich zgłoszeń (w 2010 roku: 47 zgłoszeń z 31 zakładów).

Planowanymi zwolnieniami objętych miało zostać 928 pracowników (zwolnienia grupowe zgłoszone w 2010 roku przewidywały utratę pracy dla 1 114 osób – spadek o 16,7%, tj. 186 osób). Do osób tych, mają zastosowanie przepisy o zwolnieniach grupowych (*Ustawa z dnia 13 marca 2003 o szczegółowych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników* (Dz.U. Nr 90, poz. 844, z późniejszymi zmianami).

Największa liczba osób objętych planowanymi zwolnieniami przypadała na zakłady z sektora: *Transport i gospodarka magazynowa* – 231 osób (24,9% ogólnej populacji zgłoszonych), *Handel hurtowy i detaliczny* – 194 osoby (20,9% wszystkich osób przewidzianych do zwolnienia), *Edukacja* – 158 osób (17,0%) oraz *Administracja publiczna i obrona narodowa* – 136 osób (14,7%). W dalszej kolejności, na utratę zatrudnienia w wyniku realizacji zgłoszonych zwolnień grupowych narażone były osoby zatrudnione w zakładach, reprezentujących następujące sekcje Polskiej Klasyfikacji Działalności:

- *Przetwórstwo przemysłowe* – 114 osób, tj. 12,3% ogółu objętych zgłoszeniami zwolnień;
- *Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca* – 34 osoby, tj. 3,7%;
- *Działalność finansowa i ubezpieczeniowa* – 32 osoby, tj. 3,4%;
- *Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz* – 28 osób, tj. 3,0%;
- *Informatyka i komunikacja* – 1 osoba, tj. 0,1%.

Porównując okres 2010 i 2011 roku można zauważyć zmianę w strukturze osób, zagrożonych utratą pracy w wyniku planowanych zwolnień grupowych. W 2011 roku zmniejsza się znacząco procentowy udział pracowników z sektora *Przetwórstwo przemysłowe* (o 43,5 pkt. proc.) w ogóle objętych zgłoszonymi zwolnieniami. Wzrost zagrożeniem zwolnieniami grupowymi zauważamy natomiast w zakładach z branży: *Handel hurtowy i detaliczny* (wzrost o 17,0 pkt. proc.), *Edukacja* (o 13,8 pkt. proc.), *Transport i gospodarka magazynowa* (o 8,6 pkt. proc.) oraz *Administracja publiczna i obrona narodowa* (o 6,2 pkt. proc.).

Tabela 10. Liczba osób objętych zgłoszonymi zwolnieniami grupowymi w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2010-2011 według Polskiej Klasyfikacji Działalności

Wyszczególnienie	2010			2011			Wzrost/spadek		
	Liczba zgłoszeń	Osoby	Udział osób w ogóle zgłoszonych do zwolnienia (%)	Liczba zgłoszeń	Osoby	Udział osób w ogóle zgłoszonych do zwolnienia (%)	Liczba zgłoszeń	Osoby	Udział osób w ogóle zgłoszonych do zwolnienia (%)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Przetwórstwo przemysłowe	11	622	55,8	2	114	12,3	-9	-508	-43,5
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz	0	0	0	1	28	3,0	1	28	3,0
Budownictwo	2	40	3,6	0	0	0	-2	-40	-3,6
Handel hurtowy i detaliczny	8	43	3,9	6	194	20,9	-2	151	17,0
Transport i gospodarka magazynowa	7	182	16,3	15	231	24,9	8	49	8,6
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	2	49	4,4	0	0	0	-2	-49	-4,4
Informatyka i komunikacja	0	0	0	1	1	0,1	1	1	0,1
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	9	26	2,3	9	32	3,4	-	6	1,1
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	0	0	0,0	1	34	3,7	1	34	3,7
Administracja publiczna i obrona narodowa	4	95	8,5	5	136	14,7	1	41	6,2
Edukacja	1	36	3,2	1	158	17,0	-	122	13,8
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1	3	0,3	0	0	0	-1	-3	-0,3
Pozostała działalność usługowa	2	18	1,6	0	0	0	-2	-18	-1,6
Razem	47	1 114	100,0	41	928	100,0	-6	-186	X

Źródło: Sprawozdawczość MPiPS-01 o rynku pracy. Obliczenia własne

W wyniku zwolnień grupowych, zgłoszonych do urzędów pracy, zatrudnienie w 2011 roku straciły w sumie 842 osoby, o 12,3% (tj. o 118 osób) mniej niż w 2010 roku. Najwięcej, bo 173 pracowników (20,5% ogółu) zwolnionych zostało w sektorze *Handel hurtowy i detaliczny*. Liczną grupę stanowiły osoby zatrudnione poprzednio w sekcji: *Edukacja* (157 osób, tj. 18,6% ogółu zwolnionych), *Administracja i obrona narodowa* (137 osób, tj. 16,3%) oraz *Przetwórstwo przemysłowe* (115 osób, tj. 13,7%).

Analizując strukturę zakładów, z których najczęściej pochodzili zwalniani pracownicy obserwujemy znaczący spadek udziału pracowników z zakładów *przetwórstwa przemysłowego*. W 2010 roku stanowili oni 63,6% ogółu osób objętych zwolnieniami grupowymi na terenie naszego województwa, zaś w 2011 roku udział procentowy tej grupy zmniejszył się do 13,7% ogółu zwolnionych (spadek o 49,9 pkt. proc.). O blisko 18 pkt proc. zwiększył się natomiast odsetek osób, które jako ostatnie miejsce zatrudnienia wskazywały zakłady związane z *Handlem* (wzrost do poziomu 20,5%) oraz *Edukacją* (wzrost o 15 pkt proc.).

Tabela 11. Liczba osób objętych zwolnieniami grupowymi w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2010-2011 roku według Polskiej Klasyfikacji Działalności

Wyszczególnienie	2010			2011			Wzrost/spadek		
	Liczba zgłoszeń	Osoby	Udział osób w ogóle zgłoszonych do zwolnienia (%)	Liczba zgłoszeń	Osoby	Udział osób w ogóle zgłoszonych do zwolnienia (%)	Liczba zgłoszeń	Osoby	Udział osób w ogóle zgłoszonych do zwolnienia (pkt proc.)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Przetwórstwo przemysłowe	16	611	63,6	5	115	13,7	-11	-496	-49,9
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz	0	0	0	1	28	3,3	1	28	3,3
Budownictwo	2	14	1,5	2	26	3,1	-	12	1,6
Handel hurtowy i detaliczny	5	28	2,9	10	173	20,5	5	145	17,6
Transport i gospodarka magazynowa	9	84	8,8	24	134	15,9	15	50	7,1
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	3	45	4,7	1	4	0,5	-2	-41	-4,2
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	14	27	2,8	10	34	4,0	-4	7	1,2
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	0	0	0	1	34	4,0	1	34	4,0
Administracja publiczna i obrona narodowa	4	95	9,9	6	137	16,3	2	42	6,4
Edukacja	1	35	3,6	6	157	18,6	5	122	15,0
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	1	3	0,3	0	0	0	-1	-3	-0,3
Pozostała działalność usługowa	6	18	1,9	0	0	0	-6	-18	-1,9
Razem	61	960	100,0	66	842	100,0	5	-118	X

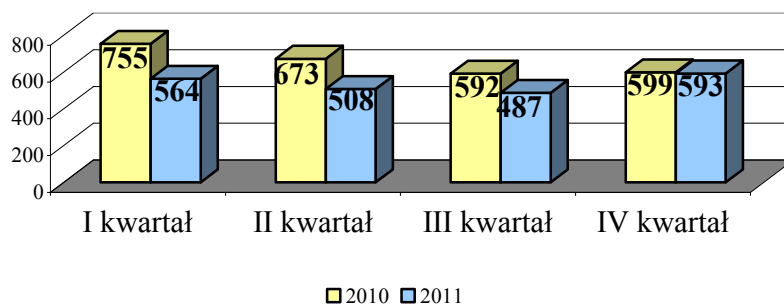
Źródło: Sprawozdawczość MPiPS-01 o rynku pracy. Obliczenia własne

Należy podkreślić, że liczba zgłaszanych do urzędów pracy informacji o zwolnieniach grupowych nie oddaje w pełni skali całego zjawiska związanego z redukcją miejsc pracy w naszym województwie. W 2011 roku, w ewidencji urzędów pracy zarejestrowały się bowiem 111 143 osoby poprzednio pracujące, w tym 2 152 osoby zwolnione z przyczyn dotyczących zakładu pracy (dla porównania: w 2010 roku analogicznie 128 768 osób i 2 619 osób). Udział zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy w ogólnej liczbie rejestrujących się bezrobotnych wyniósł w 2011 roku 1,9% (w 2010 roku – 1,6%). Wśród bezrobotnych zwolnionych w tym trybie, większość stanowiły kobiety – 58,1% (w 2010 roku – 51,1% tej populacji).

Wśród osób zwalnianych z przyczyn dotyczących zakładu pracy w 2011 roku przeważały osoby pracujące poprzednio w sekcjach:

- *Przetwórstwo przemysłowe* – 623 osoby, tj. 28,9% zwolnionych tym trybem;
- *Handel hurtowy i detaliczny* – 446 osób, tj. 20,7%;
- *Budownictwo* – 186 osób, tj. 8,6%;
- *Transport i gospodarka magazynowa* – 90 osób, tj. 4,2%;
- *Administracja publiczna i obrona narodowa* – 84 osoby, tj. 3,9%.

Wykres 15. Liczba osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy rejestrujących się w urzędach pracy w latach 2010-2011

Źródło: Sprawozdanie o rynku pracy MPiPS-01

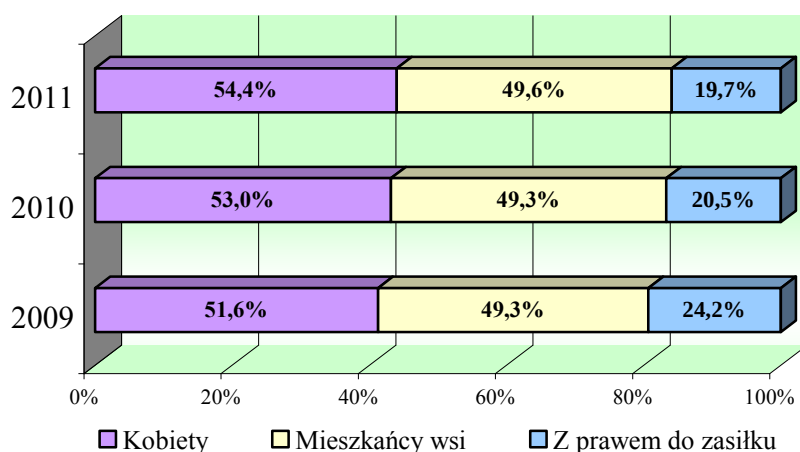
Liczba osób, zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy, rejestrujących się w urzędach pracy zmniejszała się sukcesywnie w ciągu całego ubiegłego roku, zwiększając swoją wartość w ostatnim kwartale do poziomu 593 osób. Na koniec grudnia 2011 roku w województwie warmińsko-mazurskim zarejestrowanych było 1 925 bezrobotnych zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy. W porównaniu do końca 2010 roku liczebność tej kategorii bezrobotnych zmniejszyła się o 8,4% (tj. 176 osób).

Do zasiłku dla bezrobotnych na koniec 2011 roku uprawnionych było 55,6% bezrobotnych zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy (1 071 osób). Dla porównania, w 2010 roku współczynnik ten wynosił 53,1% (1 116 osób).

2.4 Struktura regionalnego bezrobocia

Charakterystyka struktury bezrobocia, jak również zachodzących w niej zmian i kształtujących ją tendencji, wymaga zwrócenia uwagi na wybrane kategorie osób bezrobotnych oraz analizy pod kątem cech socjodemograficznych.

Wykres 16. Udział wybranych kategorii bezrobotnych w liczbie bezrobotnych ogółem w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2009-2011

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie sprawozdania MPiPS-01

Struktura bezrobocia w województwie warmińsko-mazurskim charakteryzuje się przewagą **kobiet**. Ich liczba, na koniec 2011 roku wynosiła 58 437, co stanowiło 54,4% ogółu bezrobotnych. Dane te oznaczają, iż liczba bezrobotnych kobiet wzrosła – w porównaniu do 2010 roku o 2 309 osób, tj. o 4,1% natomiast w porównaniu o 2009 roku o 2 103 osoby, tj. o 3,7%. Wzrósł również, o 1,4 pkt. proc. w porównaniu do 2010 roku i o 2,8 pkt. proc. w porównaniu do 2009 roku, udział procentowy kobiet w ogólnym bezrobociu.

Prawie połowę (49,6%) bezrobotnych w województwie stanowią **mieszkańcy wsi**. W powiatowych urzędach pracy, według stanu na koniec grudnia 2011 roku, zarejestrowanych było 53 225 osób tej kategorii. W porównaniu do 2010 roku, liczba bezrobotnych mieszkańców wsi zwiększyła się o 953 osoby, tj. o 1,8%. Nadal pozostaje jednak na poziomie niższym, o 635 osób (o 1,2%), niż w 2009 roku. Procentowy udział mieszkańców wsi w ogólnej liczbie bezrobotnych wzrósł o 0,3 pkt. proc. w stosunku do 2009 i 2010 roku.

Tabela 12. Wybrane kategorie bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2009-2011

stan na 31.12.2011

Kategorie bezrobotnych	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011	Zmiany do 2009 w %	Zmiany do 2010 w %	Udział w ogóle bezrobotnych w %		
						2009	2010	2011
Ogółem bezrobotni: w tym:	109 181	105 942	107 333	-1,7%	1,3%	100,0	100,0	100,0
Mieszkańcy wsi	53 860	52 272	53 225	-1,2%	1,8%	49,3	49,3	49,6
Z prawem do zasiłku	26 426	21 709	21 132	-20,0%	-2,7%	24,2	20,5	19,7
Kobiety	56 334	56 128	58 437	3,7%	4,1%	51,6	53,0	54,4

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie sprawozdania MPiPS-01

W grudniu 2011 roku **prawo do pobierania zasiłku** przysługiwało 21 132 osobom, co stanowiło 19,7% populacji bezrobotnych. Liczba osób w tej kategorii zmniejszyła się w porównaniu do 2010 roku o 577, tj. o 2,7%, natomiast w odniesieniu do 2009 roku, o 5 294 osoby, tj. o 20,0%. Pozytywny jest natomiast spadek udziału procentowego tej grupy osób w ogólnym bezrobociu: o 4,5 pkt. proc. w porównaniu do 2009 roku oraz o 0,8 pkt. proc. w odniesieniu do 2010 roku.

Bezrobocie w województwie warmińsko-mazurskim jest silnie zróżnicowane pod kątem cech socjodemograficznych osób pozostających bez zatrudnienia. Przeprowadzona, pod ich kątem, analiza pozwoli na określenie pozytywnych i negatywnych tendencji, zachodzących w strukturze regionalnego bezrobocia.

Pod względem kryterium wieku, w strukturze regionalnego bezrobocia, największy udział, w 2011 roku, miały osoby w wieku od 25 do 34 lat. Wynosił on 28,7%, co oznacza, że wzrósł w stosunku do 2009 roku o 0,3 pkt. proc., natomiast w odniesieniu do 2010 roku o 0,1 pkt. proc.

Drugą, pod względem procentowego udziału grupą, są osoby od 18 do 24 roku życia. Ich udział w ogólnym bezrobociu wyniósł w 2011 roku 21,4%, co oznacza spadek, w porównaniu zarówno do 2009 roku (o 0,9 pkt. proc.), jak w porównaniu do 2010 roku (o 0,3 pkt. proc.). Należy zauważyć, iż w strukturze regionalnego bezrobocia osoby przeważają osoby w okresie potencjalnie najwyższej aktywności zawodowej, czyli w przedziale wiekowym od 18 do 34 lat – stanowią one 50,1% bezrobotnych.

**Tabela 13. Bezrobotni według cech socjodemograficznych w województwie
warmińsko-mazurskim w latach 2009-2011**

stan na 31.12.2011

Kategorie bezrobotnych	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011	Zmiany do 2009 (w %)	Zmiany do 2010 (w %)	Udział procentowy w ogóle bezrobotnych		
						2009	2010	2011
Ogółem w tym:	109 181	105 942	107 333	- 1,7	1,3	100,0	100	100
Wykształcenie								
-wyższe	7 304	7 788	9 108	24,7	16,9	6,7	7,4	8,5
-policealne i średnie zawodowe	21 137	20 386	21 291	0,7	4,4	19,4	19,2	19,8
-ogólnokształcące	11 145	11 299	11 534	3,5	2,1	10,2	10,7	10,7
-zasadnicze zawodowe	31 710	30 326	29 812	-6,0	-1,7	29,0	28,6	27,8
-gimnazjalne i niższe	37 885	36 143	35 588	-6,1	-1,5	34,7	34,1	33,2
Wiek								
18 - 24	24 322	22 992	23 000	-5,4	0,0	22,3	21,7	21,4
25 – 34	30 976	30 259	30 826	-0,5	1,9	28,4	28,6	28,7
35 – 44	20 477	20 304	20 584	0,5	1,4	18,8	19,2	19,2
45 - 54	24 670	22 517	21 733	-11,9	-3,5	22,6	21,3	20,2
55 - 59	7 547	8 259	9 115	20,8	10,4	6,9	7,8	8,5
60 - 64	1 189	1 611	2 075	74,5	28,8	1,1	1,5	1,9
Czas przebywania na bezrobociu								
do 1 miesiąca	11 050	12 143	9 920	-10,2%	-18,3%	10,1	11,5	9,2
1 – 3 m-ce	26 070	25 554	22 661	-13,1%	-11,3%	23,9	24,1	21,1
3 – 6 m-cy	21 197	19 436	19 201	-9,4%	-1,2%	19,4	18,3	17,9
6 – 12 m-cy	22 321	19 083	20 452	-8,4%	7,2%	20,4	18,0	19,1
12 – 24 m-ce	15 207	17 508	20 436	34,4%	16,7%	13,9	16,5	19,0
pow. 24 m- ce	13 336	12 218	14 663	10,0%	20,0%	12,2	11,5	13,7

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie sprawozdania MPiPS-01

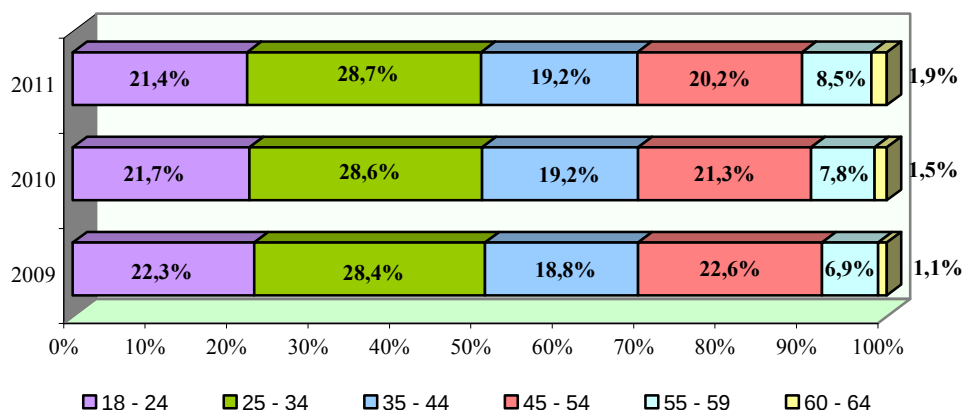
Znaczną grupę stanowią również osoby w wieku od 45 do 54 lat, których procentowy udział w ogólnym bezrobociu wynosi 20,2%. Należy jednak wskazać, iż udział ten wykazuje tendencję malejącą. W 2009 roku wynosił 22,6%, podczas gdy w 2010 roku spadł do 21,3%.

Niewiele poniżej 20,0% stanowią osoby w przedziale od 35 do 44 lat. Ich procentowy udział w ogólnym bezrobociu wyniósł w grudniu 2011 roku 19,2%, co oznacza, iż pozostał niezmienny w stosunku do 2010 roku, natomiast w porównaniu do 2009 roku okazał się o 0,4 pkt. proc. wyższy.

Bezrobotni w najstarszych grupach wiekowych 55–59 oraz 60–64 lata reprezentowani są przez najmniej liczną grupę, stanowiąc odpowiednio 8,5% i 1,9% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Wskaźniki procentowego udziału tych grup w strukturze regionalnego

bezrobocia stale rosną. W porównaniu do 2009 roku wskaźnik, dotyczący osób w wieku 55-59 lat wzrósł o 1,6 pkt. proc., natomiast w odniesieniu do 2010 roku – o 0,7 pkt. proc. W przypadku osób w wieku od 60 do 64 lat, wzrost wynosił odpowiednio 0,8 i 0,4 pkt. proc.

Wykres 17. Zmiany w strukturze bezrobotnych według grup wiekowych w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2009-2011

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie sprawozdania MPiPS-01

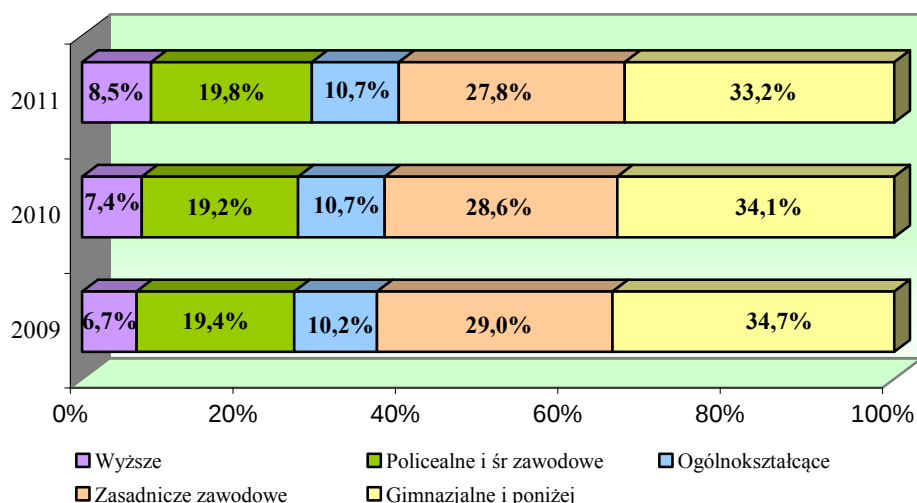
Analizując strukturę bezrobocia pod kątem wykształcenia, należy zwrócić uwagę na fakt, iż najwięcej osób bezrobotnych legitymuje się niskim wykształceniem. W strukturze, największy udział (33,2%) mają osoby z wykształceniem gimnazjalnym bądź niższym, a następnie – z zasadniczym zawodowym (27,8%). Razem, te dwie subpopulacje stanowią w ogólnym bezrobociu 60,9%. Istotny jest stały, od 2009 roku, spadek udziału osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym, z 34,7% w 2009 roku do 34,1% w 2010 roku i 33,2% w 2011 roku.

W 2011 roku wzrósł odsetek bezrobotnych z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym. W grudniu 2011 roku wyniósł 19,8%, będąc wyższy o 0,6 pkt. proc. od wartości wskaźnika udziału w 2010 roku i o 0,4 pkt. proc. od wartości z 2009 roku. Nadal jednak grupa ta jest trzecią, co do wielkości, grupą bezrobotnych, co może sugerować konieczność dopasowania kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb regionalnej gospodarki. Niezmieniony został odsetek bezrobotnych z wykształceniem średnim ogólnokształcącym. W 2011 roku wynosił on, podobnie jak w 2010 roku 10,7%, podczas gdy w 2009 roku – 10,2%.

Najmniejszy udział procentowy w regionalnym bezrobociu mają osoby z wyższym wykształceniem. Niepokojący jest jednak fakt, iż udział ten stale wzrasta. W 2011 roku wyniósł 8,5%, co oznacza wzrost o 1,1 pkt. proc. w porównaniu do 2010 roku i o 1,8 pkt. proc. w odniesieniu do 2009 roku.

Szczególnie trudna jest sytuacja młodych osób, które wkraczają na rynek pracy po ukończeniu studiów. Według stanu z końca grudnia 2011 roku, wśród bezrobotnych było 1 427 osób (1,3% ogółu bezrobotnych) do 27 roku życia, które znajdowały się w okresie 12 miesięcy od dnia ukończenia szkoły wyższej (zgodnie z datą, określoną w dyplomie, świadectwie lub innym dokumencie, poświadczającym ukończenie szkoły wyższej). Należy również zauważyć, iż w populacji bezrobotnych z wyższym wykształceniem 17,5% (1 596 osób) stanowi młodzież do 25 roku życia.

Wykres 18. Zmiany w strukturze bezrobotnych według poziomu wykształcenia w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2009-2011

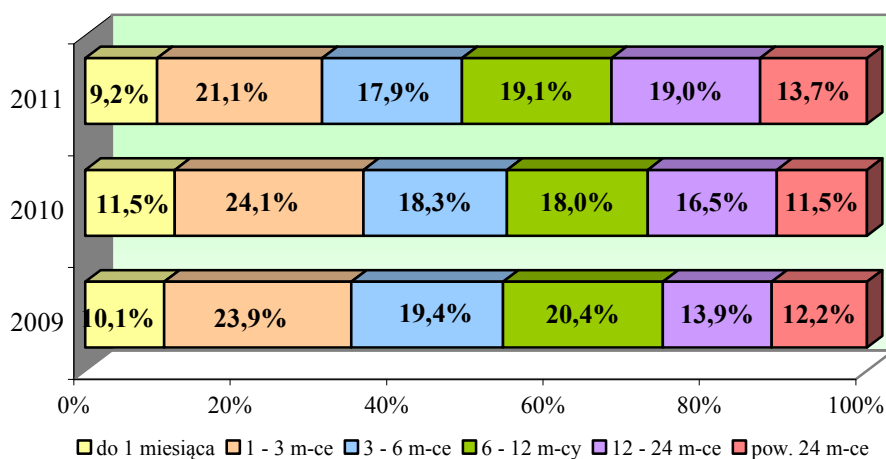
Źródło: Opracowanie własne, na podstawie sprawozdania MPiPS-01

Szczególnym problemem regionalnego bezrobocia jest długi czas pozostawania bez zatrudnienia, który może przyczyniać się do wykluczenia społecznego. 32,7% bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim pozostaje bez zatrudnienia przez okres dłuższy niż 12 miesięcy, natomiast 13,7% nie pracuje od ponad 24 miesięcy.

Należy zauważyć wzrost zarówno odsetka osób, pozostających w rejestrach powiatowych urzędów pracy przez okres od 12 do 24 miesięcy (z 13,9% w 2009 roku do 19,0% w 2011 roku), jak i osób, pozostających bezrobotnymi dłużej niż 24 miesiące, z 12,2% w 2009 roku do 13,7% w 2011 roku.

Największy udział (21,1%) w ogólnym bezrobociu mają osoby, pozostające bez zatrudnienia od 1 do 3 miesięcy. Drugą, pod tym względem grupą są osoby, nie podejmujące zatrudnienia przez okres od 6 do 12 miesięcy (19,1%).

Wykres 19. Zmiany w strukturze bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2009-2011

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie sprawozdania MPiPS-01

Na podstawie powyższych danych można określić charakterystyczne tendencje w strukturze regionalnego bezrobocia w 2011 roku, w porównaniu do 2010 roku:

Wzrost udziału w ogólnej populacji miał miejsce wśród:

- osób z wykształceniem wyższym – o 1,1 pkt. proc., do poziomu 8,5%;
- osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym – o 0,6 pkt. proc., do poziomu 19,8%;
- osób w wieku 25-34 lata – o 0,1 pkt. proc., do poziomu 28,7%;
- osób w kategoriach wiekowych powyżej 55 lat – o 0,7 pkt. proc., do poziomu 8,5% w przedziale wiekowym 55-59 lat i o 0,4 pkt. proc., do poziomu 1,9% w przedziale 60-64 lata;
- osób przebywających na bezrobociu od 6 do 12 miesięcy – o 1,1 pkt. proc., do poziomu 19,1%; od 12 do 24 miesięcy – o 2,5 pkt. proc., do poziomu 19,0%, natomiast powyżej 24 miesięcy – o 2,2 pkt. proc. do poziomu 13,7%.

Spadek udziału w ogólnej populacji wśród:

- osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym (spadek o 0,8 pkt. proc. do poziomu 27,8%);
- osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym (spadek o 0,9 pkt. proc. do poziomu 33,2%);
- osób w przedziale wiekowym od 18 do 24 lat – o 0,3 pkt. proc. do poziomu 21,4%; oraz osób w wieku od 45 do 54 lat – o 1,1 pkt. proc. do poziomu 20,2%;
- osób o najkrótszym czasie przebywania na bezrobociu – w przypadku bezrobotnych, pozostających w ewidencji krócej niż miesiąc, o 2,3 pkt. proc., do poziomu 9,2 %; gdy czas ten mieści się w granicach od 1 do 3 miesięcy – o 3,0 pkt. proc., do poziomu 21,1%; natomiast w przypadku pozostawania w ewidencji od 3 do 6 miesięcy – o 0,4 pkt. proc., do poziomu 17,9%.

2.5. Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy

Szczególnym wsparciem na warmińsko-mazurskim rynku pracy w 2011 roku, zgodnie z Regionalnym Planem Działań na Rzecz Zatrudnienia, objęto między innymi bezrobotną młodzież do 25 roku życia, osoby bezrobotne w wieku powyżej 50 lat, osoby bez kwalifikacji zawodowych, osoby długotrwale bezrobotne oraz osoby niepełnosprawne. Poniżej przedstawiono charakterystykę tych kategorii bezrobotnych.

**Tabela 14. Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy
w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2009-2011 (stan na 31.12.2011)**

Kategorie bezrobotnych	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011	Zmiany do 2009 (w %)	Zmiany do 2010 (w %)	Udział w ogólnej liczbie bezrobotnych (w %)		
						2009	2010	2011
Niepełnosprawni	5 268	5 319	5 628	6,8%	5,8%	4,8	5,0	5,2
Bezrobotni bez kwalifikacji	31 570	29 858	31 508	-0,2%	5,5%	28,9	28,2	29,4
Młodzież do 25 roku życia	24 322	22 992	23 000	-5,4%	0,0%	22,3	21,7	21,4
Długotrwale bezrobotni	47 945	51 808	56 158	17,1%	8,4%	43,9	48,9	52,3
Bezrobotni 50+	21 699	22 038	22 912	5,6%	4,0%	19,9	20,8	21,3

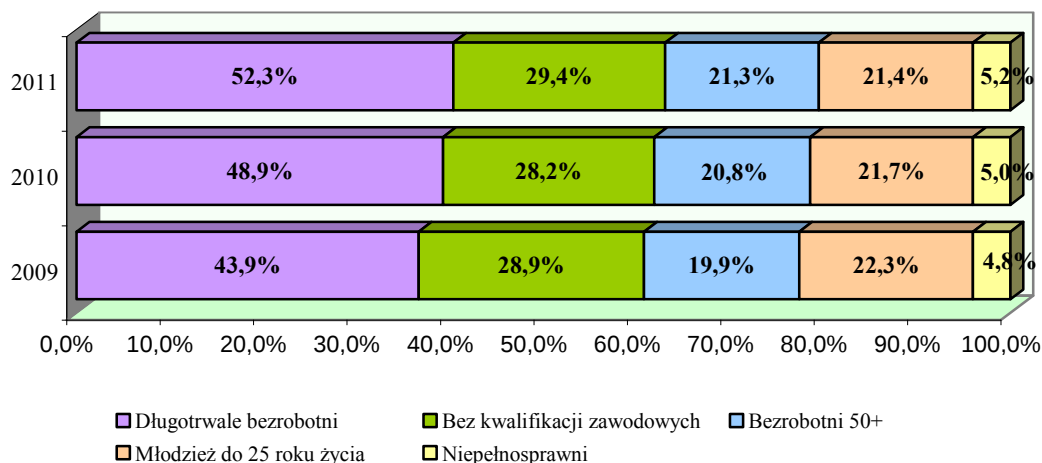
Źródło: Opracowanie własne, na podstawie sprawozdania MPiPS-01

Długotrwałe bezrobocie jest istotnym problemem na regionalnym rynku pracy. W porównaniu do 2010 roku, odnotowano wzrost liczby **długotrwałe bezrobotnych** z 51 808 do 56 158 osób (o 4 350 osób, tj. o 8,4%). Widoczny jest również znaczny wzrost procentowego udziału liczby tej grupy bezrobotnych w ogólnej liczbie zarejestrowanych (z 48,9% w grudniu 2010 roku do 52,3% w grudniu 2011 roku). Niepokojącą tendencją jest stały wzrost liczby długotrwałe bezrobotnych – w porównaniu do 2009 roku zwiększyła się o 8 213 osób, tj. o 17,1%.

Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych (31 508 osób), w grudniu 2011 roku, stanowili 29,4% ogółu zarejestrowanych w województwie. W porównaniu z grudniem 2010 roku, liczba bezrobotnych w tej grupie zwiększyła się o 1 650 osób (o 5,5%), a udział procentowy w ogólnym bezrobociu o 1,2 pkt. proc. Odnosząc się do 2009 roku, liczba bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych spadła o 62 osoby, tj. o 0,2%, natomiast ich udział procentowy w ogólnym bezrobociu zwiększył się o 0,5 pkt. proc.

W strukturze regionalnego bezrobocia **niepełnosprawni** mają niewielki udział, mimo to niedobór miejsc pracy dla tej kategorii bezrobotnych jest szczególnym problemem w aspekcie nie tylko ekonomicznym, ale przede wszystkim społecznym. Bezrobotne osoby niepełnosprawne, w liczbie 5 628, stanowiły na koniec grudnia 2011 roku 5,2% ogółu bezrobotnych, zarejestrowanych w województwie. Udział tej kategorii bezrobotnych w strukturze regionalnego bezrobocia, od 2009 roku systematycznie rośnie. W 2009 roku wynosił 4,8%, w 2010 – 5,0%, natomiast jego obecna wartość wskazuje na wzrost o 0,4 pkt. proc. w analizowanym okresie. Stale wzrasta również liczba niepełnosprawnych bezrobotnych. Podczas gdy w 2009 roku wynosiła 5 268 osób, na koniec 2011 roku ukształtowała się na poziomie o 360 osób, tj. o 6,8% wyższym.

Wykres 20. Udział bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w ogólnej liczbie bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2009-2011

Źródło: Opracowanie własne, na podstawie sprawozdania MPiPS-01

W szczególnej sytuacji na rynku pracy pozostają nadal **bezrobotni powyżej 50 roku życia**. Ich liczba od 2009 roku systematycznie rośnie: w porównaniu do grudnia 2009 roku wzrosła o 1 213 osób (o 5,6%), natomiast w okresie grudzień 2010 – grudzień 2011, zwiększyła się o 874 osoby (o 4,0%), kształtując na poziomie 22 912 osób. Analizując zmiany procentowego udziału bezrobotnych powyżej 50 roku życia w ogólnym bezrobociu, należy wskazać tendencję wzrostową. W 2011 roku osoby tej kategorii stanowiły 21,3% w liczbie bezrobotnych w województwie, co oznacza, iż ich udział procentowy wzrósł w porównaniu do 2009 roku o 1,4 pkt. proc., natomiast w porównaniu do 2010 roku o 0,5 pkt. proc.

W województwie warmińsko-mazurskim w 2011 roku, w rejestrach powiatowych urzędów pracy pozostawało 23 000 **osób bezrobotnych do 25 roku życia**, które stanowiły 21,4% ogółu bezrobotnych. W porównaniu z analogicznym okresem 2010 roku, widoczny jest nieznaczny wzrost liczby bezrobotnych tej grupy (o 8 osób, tj. o 0,03%), natomiast z grudniem 2009 roku – spadek o 1 322 osoby, tj. o 5,4%. W 2011 roku, w porównaniu do 2010 roku zmniejszył się, o 0,3 pkt. proc., udział osób tej kategorii wiekowej w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych. Jest niższy również w stosunku do 2009 roku – o 0,9 pkt. proc.

2.6. Bezrobotni według ostatniego miejsca pracy

Na koniec 2011 roku liczba osób pracujących przed zarejestrowaniem się w ewidencji powiatowych urzędów pracy wynosiła 87 518 osób, tj. 81,5% ogółu bezrobotnych. Bezrobotni, jako ostatnie miejsce pracy, najczęściej podają jednostki, zakwalifikowane do następujących Sekcji Gospodarki Narodowej:

- *Przetwórstwo przemysłowe* – stąd pochodzi 17 162 bezrobotnych, stanowiąc 16,0% ogółu zarejestrowanych;
- *Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych i motocykli* – 14 536 bezrobotnych, tj. 13,5% zarejestrowanych;
- *Budownictwo* – 8 513 osób, tj. 7,9% ogółu bezrobotnych;
- *Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne* – 7 482 osoby, tj. 7,0% zarejestrowanych;
- *Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo* – 4 939 osób, tj. 4,6% ogółu bezrobotnych;
- *Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi* – 3 490 osób, tj. 3,3% ogółu bezrobotnych.

Bezrobotni z wymienionych sekcji gospodarki, stanowili na koniec 2011 roku 52,3% (56 122 osoby) bezrobotnych dotychczas pracujących, zarejestrowanych w województwie warmińsko-mazurskim. Dużą grupę wśród bezrobotnych stanowią osoby bez stażu pracy – 19 815 osób, tj. 18,5% ogółu zarejestrowanych.

3. Oferty zatrudnienia i podjęcia pracy

3.1. Oferty pracy

W 2011 roku, urzędy pracy pozyskały 33 832 wolne miejsca pracy i aktywizacji zawodowej, o 18 807 (o 35,7%) mniej niż w 2010 roku.

W ciągu całego 2011 roku w województwie warmińsko-mazurskim na jedną ofertę pracy, średniomiesięcznie przypadało 37 bezrobotnych (w analogicznym okresie 2010 roku 24 osoby). Wskaźnik ten najkorzystniej kształtował się w powiatach:

- nidzickim i w mieście Olsztyn (21 bezrobotnych),
- iławskim (23),
- gołdapskim, kętrzyńskim (24).

Największą liczbę bezrobotnych w przeliczeniu na 1 ofertę pracy odnotowano w powiatach:

- szczycieńskim (85),
- elbląskim (60),
- bartoszyckim (59).

Spadek liczby ofert pracy zaobserwowano we wszystkich powiatach, przy czym największy w powiatach: szczycieńskim (o 62,2%), elbląskim (o 52,8%) oraz węgorzewskim (o 52,1%), najmniejszy w elckim (o 12,2%), oleckim (o 13,9%) oraz iławskim (o 14,4%).

Analiza ofert pracy, pozostających w dyspozycji publicznych służb zatrudnienia, wskazuje, że w minionym roku zmieniła się ich struktura. W 2011 roku obserwujemy wzrost udziału procentowego ofert pracy niesubsydiowanej, które z punktu widzenia polityki zatrudnienia są trwalsze i stabilniejsze.

Oferty pracy niesubsydiowanej stanowiły w tym okresie 50,5% wszystkich wakatów zgłoszonych do urzędów pracy (w 2010 roku – 28,6%). W ciągu całego roku, w dyspozycji urzędów pracy pozostawało 17 086 ofert pracy niesubsydiowanej, o 2 046 ofert więcej niż w 2010 roku (wzrost o 13,6%).

Na liście powiatów o największym udziale ofert pracy niesubsydiowanej w ogólnej liczbie pozyskanych ofert znajdują się powiaty:

- powiat iławski – 87,0% ogółu pozyskanych ofert pracy,
- miasto Olsztyn – 79,0%,
- powiat ostródzki – 80,9 %.

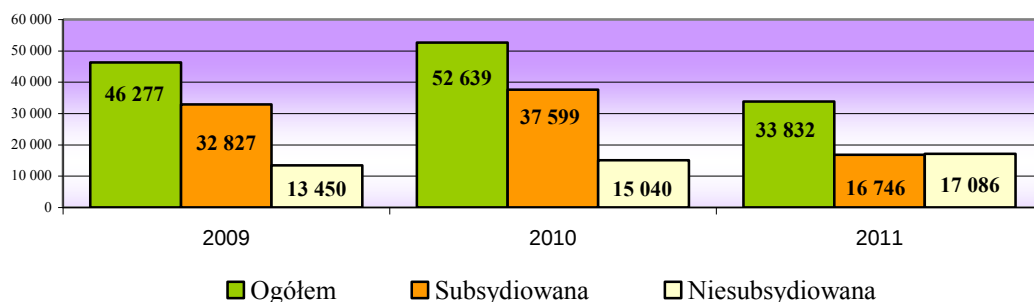
W 2011 roku oferty pracy subsydiowanej stanowiły 49,5% wszystkich wakatów, zgłoszonych do powiatowych urzędów pracy (w 2010 roku – 71,4%). Ogółem, w ciągu roku liczba wolnych miejsc pracy subsydiowanej w całym województwie wynosiła 16 746 ofert; jest to o 55,5% (o 20 853 oferty) mniej niż w 2010 roku.

Pomimo zmiany w strukturze ofert pracy w województwie, oferty pracy subsydiowanej z Funduszu Pracy w niektórych powiatach stanowiły zdecydowaną większość zgłaszanych przez pracodawców miejsc pracy. Należą do nich: powiat kętrzyński – 84,9%, powiat piski – 80,9% i powiat bartoszycki – 75,1%.

W ramach ofert zatrudnienia subsydiowanego powiatowe urzędy pracy dysponowały m. in.:

- 4 413 ofertami stażu – o 11 773 ofert mniej niż w 2010 roku, spadek o 72,7%,
- 5 152 miejscami pracy społecznie użytecznej – spadek o 1 358 miejsc, tj. 20,9%,
- 59 miejscami przygotowania zawodowego – spadek o 132 oferty, tj. o 69,1%.

Wykres 21. Struktura ofert pracy w województwie warmińsko-mazurskim pozyskanych w latach 2009-2011

Źródło: opracowanie własne, na podstawie sprawozdania MPiPS-01

Spośród ogólnej liczby ofert pracy, zgłoszonych w 2011 roku, 11 435, tj. 33,8 % wszystkich ofert (w 2010 r. – 42,0%) pochodziło z sektora publicznego, 1 729 ofert (5,1%) adresowanych było do osób niepełnosprawnych, a 638 (1,9%) ofert skierowanych było do osób, którym nie upłynął okres 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki.

Najwięcej ofert pracy zgłosili, podobnie jak w poprzednich latach, pracodawcy działający w następujących Sekcjach Gospodarki Narodowej:

- *Administracja publiczna i obrona narodowa, ubezpieczenia społeczne* – 8 539 ofert (25,2% wszystkich zgłoszonych w 2011 roku ofert pracy);
- *Budownictwo* – 6 139 ofert pracy (18,2%);
- *Przetwórstwo przemysłowe* – 5 671 ofert (16,8%);
- *Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych i motocyklowych oraz artykułów użytku osobistego i domowego* – 4 212 ofert (12,5%).

Analiza ofert pracy najczęściej zgłaszanych do urzędów pracy wskazuje, że najbardziej poszukiwane były osoby, które mogły podjąć pracę w zawodach:

- robotnik gospodarczy – 6 999 ofert pracy;
- sprzedawca – 1 560 ofert;
- robotnik budowlany – 1 186 ofert;
- technik prac biurowych – 723 oferty;
- kierowca samochodu ciężarowego – 661 ofert;
- stolarz – 554 oferty,
- murarz – 548 ofert.

3.2. Podjęcia pracy

Podjęcie pracy to najczęstszy powód opuszczania przez osoby bezrobotne ewidencji urzędów pracy. W 2011 roku, w związku z podjęciem pracy, z bezrobocia wyłączono 61 690 osób, które stanowiły 44,6% wszystkich wyrejestrowanych.

Obserwowany w 2011 roku spadek liczby bezrobotnych podejmujących pracę, dotyczy osób podejmujących pracę subsydiowaną środkami Funduszu Pracy – spadek o 43,9% (o 10 302 osoby). W tym samym okresie liczba osób podejmujących pracę niesubsydiowaną, czyli oferowaną przez wolny rynek wzrosła o 9,6% (o 4 713 osób).

Tabela 15. Podjęcia pracy przez bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2009-2011

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	Zmiany 2010 w stosunku do 2009	Zmiany 2011 w stosunku do 2010	Zmiany 2010 do 2009 (%)	Zmiany 2011 do 2010 (%)
Ogółem podjęcia pracy	57 471	67 279	61 690	+ 9 808	- 5 589	+ 17,1	- 8,3
Praca subsydiowana	14 242	18 349	8 047	+ 4 107	- 10 302	+ 28,8	- 43,9
Praca niesubsydiowana	43 229	48 930	53 643	+ 5 701	+ 4 713	+ 13,2	+ 9,6

Źródło: opracowanie własne, na podstawie sprawozdania MPiPS-01

Środkami Funduszu Pracy wspierano zatrudnienie w ramach prac interwencyjnych, robót publicznych, a także podjęcie przez bezrobotnych działalności gospodarczej oraz miejsca pracy, powstałe dzięki dotacjom na wyposażenie nowych lub doposażenie istniejących miejsc pracy, na których zatrudniani są bezrobotni.

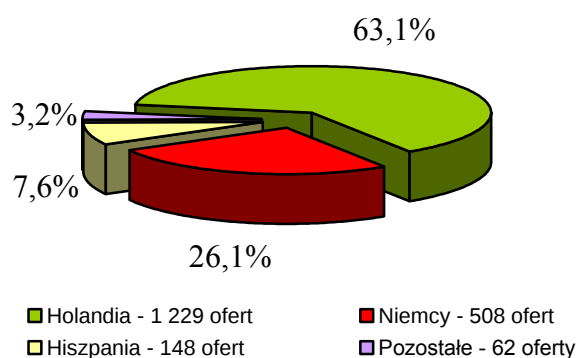
Tabela 16. Podjęcia przez bezrobotnych pracy subsydiowanej w latach 2009-2011

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	Zmiany 2010 w stosunku do 2009	Zmiany 2011 w stosunku do 2010	Zmiany 2010 do 2009 (%)	Zmiany 2011 do 2010 (%)
Ogółem podjęcia pracy subsydiowanej	14 242	18 349	8 047	4 107	- 10 302	28,8	- 56,1
w tym:							
- prace interwencyjne	3 980	4 641	3 652	661	- 989	16,6	- 21,3
- roboty publiczne	4 220	6 123	1 020	1 903	- 5 103	45,1	- 83,3
- dotacje dla bezrob.	2 988	3 385	955	397	- 2 430	13,3	- 71,8
- zatrudnieni na miejscach utworz. w ramach dotacji dla pracodawców	2 798	3 999	2 084	1 201	- 1 915	42,9	- 47,9
- inne (w tym ref. PFRON dla osób niepełnosprawnych)	256	201	336	-55	135	-21,5	67,2

Źródło: opracowanie własne, na podstawie sprawozdania MPiPS-01

Bezrobotni korzystali również z ofert pracy za granicą w ramach sieci EURES. W 2011 roku, możliwość zatrudnienia za pośrednictwem urzędów pracy poza granicami kraju otrzymało 1 947 osób, czyli o 1 430 osób więcej niż w analogicznym okresie poprzedniego roku. Oferty dotyczyły przede wszystkim miejsc pracy w Holandii – 1 229 ofert (63,1%) i Niemiec – 508 (26,1%). W większości przypadków (1 925 ofert, tj. 98,8% ogółu pozyskanych miejsc pracy za granicą), oferty dotyczyły pracy sezonowej.

Wykres 22. Kraj pochodzenia zagranicznych ofert pracy w 2011 roku

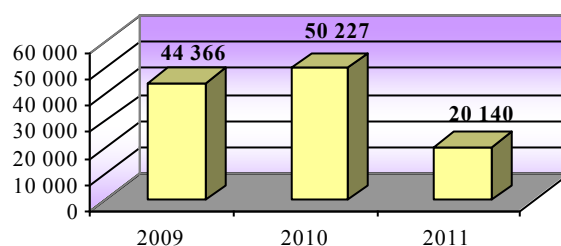

Źródło: opracowanie własne

4. Aktywne formy promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji bezrobotnych, finansowane z Funduszu Pracy

W województwie warmińsko-mazurskim, w 2011 roku z podstawowych form aktywizacji bezrobotnych (subsydiowane zatrudnienie, szkolenia, staże, prace społecznie użyteczne, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy) skorzystało ogółem 20 140 osób. Jest to o 59,9% (o 30 087 osób) mniej niż w 2010 roku oraz o 54,6% (24 226 osób) mniej niż przed dwoma laty. Dodatkowo, 53 643 bezrobotnych podjęło pracę na wolnym rynku, korzystając z pośrednictwa służb zatrudnienia lub wykazując własną inicjatywę (w 2010 roku – 48 930).

Wykres 23. Uczestnicy aktywnych form promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji bezrobotnych w latach 2009-2011 w województwie warmińsko-mazurskim

Źródło: Sprawozdawczość MPiPS-01 o rynku pracy

W programach aktywizacji uczestniczyły osoby, będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy, reprezentujące przede wszystkim priorytetowe kategorie bezrobotnych wymienione w Regionalnym Planie Działań na rzecz Zatrudnienia na 2011 rok.

Tabela 17. Aktywizacja zawodowa wybranych grup bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim w 2011 roku

Wyszczególnienie	Podjęcia pracy			Szkolenia	Staże	Przygotowanie zawodowe	Prace społecz. użyteczne	Razem
	Ogółem	Niesub.	Subs.					
Ogółem	61 690	53 643	8 047	2 152	4 530	58	5 353	73 783
Kobiety	29 555	25 945	3 610	807	3 132	27	3 480	37 001
Zamieszkali na wsi	27 560	23 934	3 626	846	1 969	31	3 580	33 986
Do 25 roku życia	15 542	13 737	1 805	669	2 521	28	339	19 099
Bezrobotni powyżej 50 lat	9 183	7 218	1 965	342	665	1	1 717	11 908
Długotrwale bezrobotni	22 461	18 550	3 911	874	1 617	23	4 537	29 512

Źródło: Sprawozdawczość MPiPS-01 o rynku pracy, obliczenia własne

W stosunku do bezrobotnych zastosowanie miały także inne usługi i instrumenty rynku pracy, takie jak np: finansowanie kosztów przejazdu do pracodawcy, finansowanie kosztów zakwaterowania w miejscu pracy, dodatki aktywizacyjne, poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa, pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy, pośrednictwo w ramach sieci EURES (Europejskie Służby Zatrudnienia). W 2011 roku, z Funduszu Pracy na programy na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim wydatkowano kwotę 119 682,1 tys. zł.

4.1. Zatrudnienie bezrobotnych subsydiowane z Funduszu Pracy

W 2011 roku, w ramach Funduszu Pracy subsydiowano zatrudnienie 8 047 bezrobotnym, czyli o 10 302 osobom (o 56,1%) mniej niż w 2010 roku. Najwięcej osób podjęło prace interwencyjne (3 652 osób, tj. 45,4% ogółu prac subsydiowanych) i roboty publiczne (1 020 osoby, tj. 12,7% ogółu prac subsydiowanych). Za najbardziej efektywne należy jednak uznać wspieranie środkami Funduszu Pracy podjęcia przez bezrobotnych działalności gospodarczej oraz dotacje na wyposażenie bądź doposażenie stanowiska pracy. Subsydiowane zatrudnienie najczęściej dotyczyło długotrwale bezrobotnych (48,6% ogólnej liczby osób podejmujących pracę subsydiowaną), mieszkańców wsi (45,1%) oraz kobiet (44,9%).

Roboty publiczne – są to aktywne formy, po które najczęściej sięgają samorządy, kierując bezrobotnych na zorganizowane przez siebie miejsca pracy. W 2011 roku do robót publicznych skierowano 1 020 osób, o 5 103 (o 83,3%) mniej niż przed rokiem. Na częściową refundację kosztów, związanych z organizacją robót publicznych wydatkowano 6 116,3 tys. zł. (5,1% wydatków na aktywne formy).

Prace interwencyjne – organizowane były przede wszystkim u pracodawców działających w następujących sekcjach gospodarki: *Handel hurtowy i detaliczny, Działalność produkcyjna, Administracja publiczna i ochrona zdrowia, Edukacja*. Do prac interwencyjnych skierowano w 2011 roku 3 652 bezrobotnych, o 989 osób (o 21,3%) mniej niż przed rokiem. Na tę formę aktywizacji wydano do końca analizowanego okresu 21 618,9 tys. zł., co stanowiło 18,1% ogółu wydatków na aktywizację bezrobotnych.

Tabela 18. Liczba uczestników prac subsydiowanych i aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2010-2011

Wyszczególnienie	2010	2011	Zmiana do 2010 roku w liczbach	Zmiana do 2010 roku w %
Prace interwencyjne	4 641	3 652	- 989	- 21,3
Roboty publiczne	6 123	1 020	- 5 103	- 83,3
Dotacje na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej	3 385	955	- 2 430	-71,8
Liczba osób zatrudnionych na doposażonych lub wyposażonych stanowiskach pracy (dotacje dla pracodawców)	3 999	2 084	- 1 915	- 47,9
Szkolenia	8 573	2 152	- 6 421	- 74,9
Prace społecznie użyteczne	6 766	5 353	- 1 413	-20,9
Stáže	16 349	4 530	- 11 819	- 72,3
Przygotowanie zawodowe dorosłych	190	58	- 132	- 69,5

Źródło: Sprawozdawczość MPiPS-01 o rynku pracy, obliczenia własne

Dofinansowanie podjęcia przez bezrobotnego działalności gospodarczej. Pomoc finansowa bezrobotnym na podjęcie działalności gospodarczej stanowi jeden z najefektywniejszych sposobów, po pierwsze – na wyjście z bezrobocia, po drugie – na wspieranie lokalnej małej przedsiębiorczości, co przekłada się na powstawanie nowych miejsc pracy. W 2011 roku, z tego rodzaju wsparcia skorzystało 955 osób, czyli o 2 430, (o 71,8%) mniej niż w roku poprzednim. Na ten cel wydatkowano 15 178,7 tys. zł, co stanowi 12,7% wydatków na aktywizację. Przeciętna wysokość dotacji dla jednego bezrobotnego w 2011 wyniosła 15 894 zł i była wyższa od dotacji przyznawanych w 2010 roku średnio o 2 293 zł.

Refundacja kosztów doposażenia lub wyposażenia przez pracodawcę miejsca pracy, na którym zatrudniono bezrobotnego. Poprzez tę formę pomocy, dotacje otrzymało 489 firm na organizację 570 nowych lub doposażenie istniejących miejsc pracy. Zatrudniono na nich 2 084 bezrobotnych. W 2011 roku, na ten cel wydano 9 168,2 tys. zł, co stanowiło 7,7% wydatków poniesionych na aktywizację bezrobotnych. Przed rokiem dotacje otrzymało 1 917 pracodawców na zorganizowanie 2 546 miejsc pracy, dzięki czemu pracę otrzymało 3 999 osób bezrobotnych.

4.2. Inne usługi i instrumenty rynku pracy, służące aktywizacji bezrobotnych

W 2011 roku bezrobotnych najczęściej kierowano do uczestnictwa w pracach społecznie użytecznych (5 353 osoby), odbycia stażu zawodowego u pracodawcy (4 530 osób), a także na szkolenia w celu podniesienia lub nabycia nowych kwalifikacji (2 152 osoby).

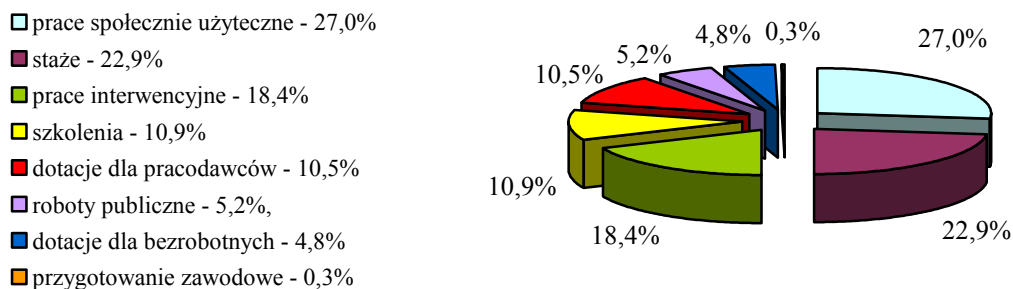
Prace społecznie użyteczne – od początku 2011 roku, do prac społecznie użytecznych skierowano 5 353 bezrobotnych bez prawa do zasiłku, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Jest to o 1 413 osób (20,9%) mniej niż przed rokiem. Z instrumentu korzystali przede wszystkim mieszkańcy wsi (66,9%), 65,0% uczestników stanowiły kobiety, natomiast osoby powyżej 50 roku życia stanowili 32,1%. Na realizację tego programu wydano w 2011 roku, 2 328,8 tys. zł (1,9% wydatków na aktywizację bezrobotnych).

Staż zawodowe – z tego instrumentu skorzystało w 2011 roku 4 530 osób, o 11 819 (o 72,3%) mniej niż w 2010 roku. Częściej z tej formy aktywizacji korzystały kobiety (69,1%). Wydatki na stypendia z tytułu odbywania stażu w 2010 roku wynosiły 50 507,9 tys. zł (42,2% środków wydatkowanych na aktywizację).

Szkolenia – w 2011 roku podwyższyły swoje kwalifikacje lub nabyły nowe w ramach szkoleń finansowanych z Funduszu Pracy lub Europejskiego Funduszu Społecznego 2 152 osoby. W porównaniu do 2010 roku, z usług szkoleniowych w analizowanym okresie skorzystało o 6 421 osób (74,9%) mniej. Na ten cel wydatkowano 3 758,0 tys. zł, czyli o 11 955,8 tys. zł (76,1%) mniej niż w 2010 roku. Wydatki na szkolenia stanowiły 3,1% ogółu wydatków poniesionych w 2010 roku na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu.

Przygotowanie zawodowe dorosłych – instrument skierowany był do 58 bezrobotnych. Skorzystały z niego o 132 osoby mniej (tj. o 69,5%) niż w 2010 roku. Byli to głównie mieszkańcy wsi (53,5%), bezrobotni do 25 roku życia (48,3%) oraz kobiety (46,6%). W 2011 roku wydatkowano na ten cel 1 786,7 tys. zł. (1,5% wydatków), a przed rokiem 1 624,1 tys. zł (0,5% ogółu wydatków).

Wykres 24. Struktura uczestników aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu i instrumentów rynku pracy w województwie warmińsko-mazurskim w 2011 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie MPiPS-01

Poza wymienionymi wyżej usługami oraz instrumentami rynku pracy, finansowanymi z Funduszu Pracy, w stosunku do bezrobotnych zastosowanie miały także inne programy aktywizacji takie jak:

- finansowanie kosztów przejazdu do pracodawcy, zakwaterowania w przypadku podjęcia zatrudnienia poza miejscem zamieszkania oraz wyżywienia (wydatkowano na ten cel 1 690,4 tys. zł),
- dodatki aktywizacyjne dla najbardziej mobilnych bezrobotnych (7 195,0 tys. zł),
- formy beznakładowe: poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa, pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy, pośrednictwo pracy w ramach sieci EURES.

4.3. Efektywność zatrudnieniowa usług i instrumentów rynku pracy, służących aktywizacji bezrobotnych

Regionalny Plan Działania na rzecz Zatrudnienia w Województwie Warmińsko-Mazurskim na 2011 rok, zakładał poprawę zatrudnialności poprzez zwiększenie efektywności programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji bezrobotnych. Ze wstępnych informacji powiatowych urzędów pracy wynika, iż efektywność zatrudnieniowa osiągnęła zakładany 40% wskaźnik.

Efektywność podstawowych programów rynku pracy w województwie warmińsko-mazurskim, w 2010 roku⁹ wynosiła 50,9%. Oznacza to, że co druga osoba, korzystająca z różnych instrumentów aktywizacji, została zatrudniona, po zakończeniu subsydiów, na dalszy okres. W porównaniu do 2009 roku wskaźnik ten zwiększył się o 1,5 pkt. proc. (w Polsce 1,0 pkt. proc).

Wyniki sporządzonego za 2011 rok monitoringu efektywności zatrudnieniowej i kosztowej programów, realizowanych przez powiatowe urzędy pracy na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji bezrobotnych zostaną opublikowane na stronie internetowej Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Olsztynie www.up.gov.pl w maju 2012 roku.

W 2010 roku wyższą niż 50% efektywność, uzyskały następujące programy: dotacje dla pracodawców na wyposażenie lub doposażenie stanowiska pracy, na którym zatrudniono bezrobotnego – 100,0%; dotacje dla bezrobotnych na podjęcie działalności gospodarczej – 100,0% oraz prace interwencyjne – 63,1%.

Najniższą efektywność zatrudnienia obserwujemy po pracach społecznie użytecznych (29,0%). Z pozostałych programów: staże uzyskały efektywność zatrudnieniową na poziomie – 47,2%, roboty publiczne – 45,6%, szkolenia – 38,5%.

Wyższą niż przeciętnie w województwie (50,9%) efektywność zatrudnienia po siedmiu analizowanych programach, uzyskano w jedenastu powiatach. Najwyższą charakteryzowały się powiaty:

- mrągowski – 67,0%,
- lidzbarski – 62,1%,
- węgorzewski – 61,7%,
- piski – 60,3%.

⁹ Analiza efektywności programów rynku pracy za dany rok, sporządzana jest trzy miesiące po zakończeniu roku kalendarzowego. Tak więc zbadanie efektywności programów rynku pracy realizowanych w 2011 roku możliwe będzie po zakończeniu I kwartału 2012 roku.

Najniższą efektywność zatrudnieniową zanotowano w powiatach:

- braniewskim – 35,7%,
- kętrzyńskim – 36,9%,
- nidzickim – 39,7%.

Koszt aktywizacji jednej osoby w 2010 roku wynosił 13 191,21 tys. zł, podczas gdy w 2009 roku – 11 905,74 tys. zł). Najniższy koszt ponownego zatrudnienia dotyczył programów:

- prace społecznie użyteczne – 1 895,23 zł,
- szkolenia – 7 827,83 zł,
- prace interwencyjne – 8 778,04 zł,

Najwyższe nakłady jednostkowe poniesiono na wsparcie pracodawcy poprzez refundację wyposażenia lub wyposażenia miejsca pracy – 18 551,61 zł na jedno stanowisko pracy, podjęcie działalności gospodarczej – 18 027,32 zł oraz staże – 15 964,69 zł.

Na terenie województwa warmińsko-mazurskiego najwyższym poziomem efektywności kosztowej w 2010 roku charakteryzował się powiat piski, gdzie koszt ponownego zatrudnienia jednej osoby po odbyciu aktywnych form wyniósł 8 339,66 zł. Na kolejnych miejscach w zakresie efektywnego wykorzystania środków z Funduszu Pracy znalazły się powiaty:

- węgorzewski – 10 111,59 zł.,
- olsztyński – 10 718,01 zł,
- Olsztyn – 10 961,87 zł.

Najwyższy koszt jednostkowy związany z włączeniem bezrobotnego na rynek pracy odnotowano w powiatach:

- braniewskim – 18 226,10 zł,
- iławskim – 16 953,23 zł,
- działdowskim – 16 868,82 zł.

5. Wykorzystanie środków Funduszu Pracy (FP)

5.1. Środki Funduszu Pracy w dyspozycji powiatowych urzędów pracy

Województwo warmińsko-mazurskie, na finansowanie programów na rzecz promocji zatrudnienia i aktywizacji bezrobotnych w 2011 roku, otrzymało 111 780,3 tys. zł, kwotę wynikającą z algorytmu ustalonego dla województw. Jest to o 61,8%, tj. o 181 168 tys. zł mniej, niż wynikało z podziału algorytmicznego w 2010 roku.

Z limitu środków, ustalonego dla województwa, uchwałą Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego (*Uchwała Nr 5/32/11/IV z dnia 25 stycznia 2011 roku oraz 12/136/11/IV z dnia 28 lutego 2011 roku w sprawie ustalenia kwot środków Funduszu Pracy na finansowanie programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej oraz innych fakultatywnych zadań realizowanych przez powiaty w 2010 roku*), na podstawie kryteriów określonych przez Sejmik Województwa (*Uchwała Nr XXXV/674/09 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 24 listopada roku w sprawie określenia kryteriów podziału środków Funduszu Pracy dla samorządów powiatowych województwa warmińsko-mazurskiego*):

- 65% tj. kwotę 72 657,2 tys. zł, o 117 759,2 tys. zł mniejszą niż w 2010 roku, przekazano samorządom powiatowym na finansowanie programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej,
- 35% tj. kwotę 39 123,1 tys. zł, o 63 408,8 tys. zł mniejszą niż przed rokiem, pozostawiono w dyspozycji samorządu województwa, na prefinansowanie projektów systemowych powiatowych urzędów pracy w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Poddziałanie 6.1.3 *Poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podniesienie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych*.

Tabela 19. Struktura środków na finansowanie programów na rzecz promocji zatrudnienia i aktywizacji bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2010-2011 (w tys. zł)

Wyszczególnienie	2010	2011	Zmiany do 2010 roku w tys. zł	Zmiany do 2010 roku w %
Limit środków	292 948,3	111 780,3	- 181 168,0	- 61,8
w tym:				
- rezerwa samorządu województwa na dofinansowanie projektów EFS	102 531,9	39 123,1	- 63 408,8	- 61,8
- kwota dla powiatów z algorytmu	190 416,4	72 657,2	- 117 759,2	- 61,8
Rezerwa Ministra	35 223,6	7 004,0	- 28 219,6	- 80,1
Zwiększenie limitu wynikające ze zmian planu finansowego Funduszu Pracy	-	1 200,00	+ 1 200,0	+ 100,0
Razem środki FP na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu	328 171,9	119 984,3	- 208 187,6	- 63,4

Źródło: Decyzje finansowe Ministra Pracy i Polityki Społecznej. Obliczenia własne

Poza kwotami limitowanymi, samorządy powiatowe miały możliwość wystąpienia do Ministra Pracy i Polityki Społecznej o dodatkowe środki finansowe, pochodzące z rezerwy Funduszu Pracy na realizację programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej.

W 2011 roku, pozyskano w ten sposób kwotę 7 004,0 tys. zł, o 28 219,6 tys. zł niższą niż w 2010 roku.

Środki z rezerwy Ministra Pracy i Polityki Społecznej zostały przeznaczone na realizację programów:

- na rzecz osób bezrobotnych, zwolnionych z pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników, związanych z trudnościami gospodarczymi lub niewypłacalnością pracodawcy w warunkach kryzysu finansowanego;
- zwiększających aktywność zawodową osób w wieku 45/50 plus;
- innych programów na rzecz bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy określonych w art. 49 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Dodatkowo środki na finansowanie aktywnych form w ramach programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej, zwiększone zostały dodatkowo o kwotę 1 200 tys. zł. po dokonaniu przez starostów poszczególnych powiatów zmian w planie finansowym Funduszu Pracy na 2011 rok.

Razem ze środkami dodatkowo pozyskanymi, w 2011 roku w dyspozycji urzędów pracy na aktywizację bezrobotnych pozostawało 119 984,3 tys. zł. W porównaniu do 2010 roku, było to o 63,4%, tj. o 208 187,6 tys. zł mniej.

W ramach tej kwoty zaktywizowano w województwie warmińsko-mazurskim, poprzez udział w różnych nakładowych formach aktywizacji 20 140 bezrobotnych, o 59,9% (o 30 087 osób) mniej niż w 2010 roku.

Tabela 20. Środki Funduszu Pracy na realizację programów na rzecz promocji zatrudnienia i łagodzenia skutków bezrobocia w 2011 roku (w tys. zł)

Powiat	Algorytm	Rezerwa Zarządu Województwa	Razem (2+3)	Środki z rezerwy Ministra	Inne	Razem środki FP (5+6)
		EFS				
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Bartoszyce	4 288,2	2 309,1	6 597,3	270,0	200,0	7 067,3
Braniewo	3 106,2	1 672,7	4 778,9	150,4	118,0	5 047,3
Działdowo	3 705,2	1 995,3	5 700,5	0,0	0,0	5 700,5
Elbląg	7 081,2	3 812,8	10 894,0	0,0	170,0	11 064,0
Elk	4 669,9	2 514,4	7 184,3	177,4	419,0	7 780,7
Giżycko	2 815,6	1 516,1	4 331,7	0,0	0,0	4 331,7
Gołdap	2 199,6	1 184,3	3 383,9	41,0	0,0	3 424,9
Iława	3 391,8	1 826,5	5 218,3	460,0	0,0	5 678,3
Kętrzyn	4 085,3	2 199,8	6 285,1	150,0	0,0	6 435,1
Lidzbark W .	2 974,9	1 601,8	4 576,7	100,0	60,0	4 736,7
Mrągowo	3 099,7	1 669,0	4 768,7	120,0	0,0	4 888,7
Nidzica	2 141,6	1 153,4	3 295,0	100,0	0,0	3 395,0
Nowe Miasto	2 510,8	1 352,0	3 862,8	70,0	33,0	3 965,8
Olecko	2 512,6	1 353,0	3 865,6	2 242,2	0,0	6 107,8
Olsztyn m.	4 122,1	2 219,7	6 341,8	100,0	100,0	6 541,8
Olsztyn pow.	4 702,2	2 532,0	7 234,2	80,0	100,0	7 414,2
Ostróda	5 068,2	2 729,0	7 797,2	1 893,0	0,0	9 690,2
Pisz	4 124,1	2 220,8	6 344,9	855,0	0,0	7 199,9
Szczytno	3 889,8	2 094,6	5 984,4	100,0	0,0	6 084,4
Węgorzewo	2 168,2	1 166,8	3 335,0	95,0	0,0	3 430,0
Razem	72 657,2	39 123,1	111 780,3	7 004,0	1 200,0	119 984,3

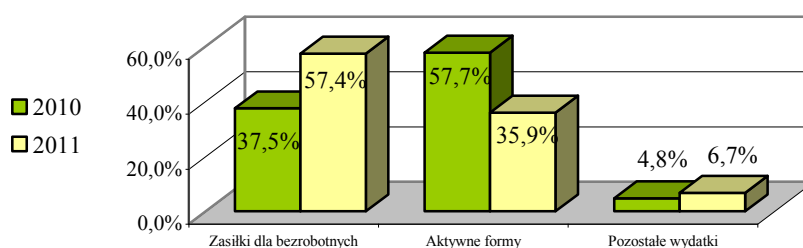
Źródło: Na podstawie decyzji finansowych Ministra Pracy i Polityki Społecznej – obliczenia własne

5.2. Struktura wydatków z Funduszu Pracy w 2011 roku

Podział środków Funduszu Pracy na programy na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji bezrobotnych, które realizowane są w powiatach, odbywa się zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami lokalnych rynków pracy. Zaproponowana przez Starostę struktura wydatków na poszczególne formy aktywizacji, jest corocznie opiniowana i zatwierdzana przez powiatowe rady zatrudnienia.

W analizowanym okresie wydatki poniesione z Funduszu Pracy w województwie warmińsko-mazurskim, wyniosły 333 242,5 tys. zł i w odniesieniu do analogicznego okresu 2010 roku, kwota ta jest niższa o 233 255,6 tys. zł (o 70,0%). Analiza wyników finansowych wskazuje na zmianę struktury wydatków Funduszu Pracy, w kierunku zmniejszenia wydatków na programy na rzecz promocji zatrudnienia i aktywizacji bezrobotnych. Zmiana ta była skutkiem znacznego ograniczenia wysokości środków Funduszu Pracy, co spowodowało ograniczenie możliwości finansowania aktywnych form przez urzędy pracy.

Wykres 25. Struktura wydatków z Funduszu Pracy w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2010-2011

Źródło: Na podstawie sprawozdania MPiPS-02 o przychodach i wydatkach Funduszu Pracy w latach 2009-2010

W 2011 roku najwyższe kwoty z Funduszu Pracy zostały przeznaczone na wypłatę zasiłków dla bezrobotnych – 191 180,0 tys. zł, to jest 57,4% ogółu poniesionych wydatków z FP na programy na rzecz promocji zatrudnienia i aktywizacji bezrobotnych – 119 682,1 tys. zł, to jest 35,9% poniesionych wydatków. Wysokość wydatków na zasiłki dla bezrobotnych zmniejszyła się w porównaniu z 2010 rokiem – o 21 115,8 tys. zł, tj. o 9,9%. Wydatki na aktywizację bezrobotnych były mniejsze o 207 567,8 tys. zł, tj. o 63,4%.

Struktura udziału wydatków na poszczególne formy aktywizacji bezrobotnych, w powiatach, jest zróżnicowana. Generalnie, wyłania się jednak pewien trend w polityce lokalnych rynków pracy, ukierunkowany na wspieranie wejścia młodzieży na rynek pracy, a także na wspieranie przedsiębiorczości i tworzenie trwałych miejsc pracy. W porównaniu z 2010 rokiem, najbardziej spadły wydatki na:

- roboty publiczne – o 83,6% (o 31 101,3 tys. zł),
- refundację pracodawcom wyposażenia nowoutworzonych miejsc pracy lub doposażenie miejsc istniejących – o 81,1% (o 39 362,8 tys. zł),
- szkolenia – o 76,1% (o 11 955,8 tys. zł),
- podjęcie przez bezrobotnego działalności gospodarczej – o 75,3% (o 46 384,6 tys. zł).

Największy udział procentowy w wydatkach na aktywizację bezrobotnych w 2011 miały wydatki na:

- stypendia i składki na ubezpieczenie społeczne za okres stażu – 42,2%,
- prace interwencyjne – 18,1%, (w 2010 roku - czwarta pozycja)
- podjęcie przez bezrobotnych działalności gospodarczej – 12,7%,
- refundację kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy – 7,7%.

Tabela 21. Struktura wydatków z Funduszu Pracy według form aktywizacji w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2010-2011

Wyszczególnienie	2010	2011	Zmiany do 2010 roku w tys. zł	Zmiany do 2010 w %	Udział w % w 2010	Udział w % w 2011
Wydatki ogółem	566 498,1	333 242,5	- 233 255,6	-41,2	100,0	100,0
w tym:						
Zasiłki dla bezrobotnych	212 295,9	191 180,0	- 21 115,9	-9,9	37,5	57,4
Aktywne formy	327 249,9	119 682,1	- 207 567,8	- 63,4	57,8	35,9
w tym:					100,0	100,0
- szkolenia	15 713,8	3 758,0	- 11 955,8	-76,1	4,8	3,1
- prace interwencyjne	23 586,6	21 618,9	- 1 967,7	-8,3	11,4	18,1
- roboty publiczne	37 217,6	6 116,3	-31 101,3	-83,6	7,2	5,1
- prace społ. użyteczne	3 733,6	2 328,8	- 1 404,8	- 37,6	1,1	1,9
- stypendia stażowe	117 995,0	50 507,9	- 67 487,1	- 57,2	36,1	42,2
- przygotowanie zawodowe dorosłych	1 624,1	1 786,7	- 162,6	-10,0	0,5	1,5
- dotacje na działalność gospodarczą	61 563,3	15 178,7	- 46 384,6	- 75,3	18,8	12,7
- dotacje dla pracodawców	48 531,0	9 168,2	- 39 362,8	- 81,1	14,8	7,7
- pozostałe wydatki na aktywne formy*	17 285,0	9 218,6	- 8 066,4	-46,7	5,3	7,7
Pozostałe wydatki z Funduszu Pracy **(z kwoty ogółem)	26 952,3	22 380,4	- 4 571,9	-17,0	4,8	6,7

* Wydatki na zatrudnienie wspierane, refundacja składki na ubezpieczenia społeczne, opieka nad dzieckiem i osobą zależną, koszt badań lekarskich.

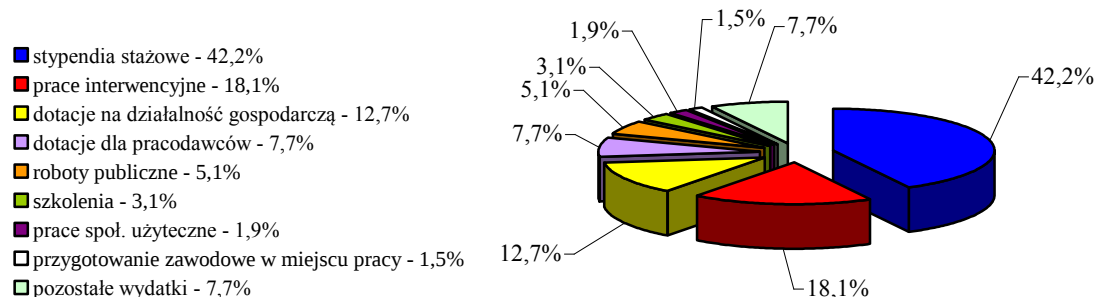
** Koszty systemu EURES, obsługi rad zatrudnienia, informacji zawodowej i poradnictwa, badań i analiz rynku pracy, systemu informatycznego, informacji o usługach i partnerach rynku pracy, koszt wezwań, zawiadomień, przekazywania świadectw.

Źródło: Na podstawie sprawozdania MPiPS-02 o przychodach i wydatkach Funduszu Pracy w latach 2010-2011

W porównaniu z 2010 rokiem, wzrósł procentowy udział wydatków na:

- prace interwencyjne – o 6,7 pkt. proc.,
- stypendia stażowe – o 6,1 pkt. proc.,
- prace społecznie użyteczne – o 0,8 pkt. proc.,
- przygotowanie zawodowe – o 1 pkt. proc.

Wykres 26. Struktura wydatków na aktywne formy z Funduszu Pracy w województwie warmińsko-mazurskim w 2011 roku

Źródło: Na podstawie sprawozdania MPiPS-02 o przychodach i wydatkach z Funduszu Pracy

6. Projekty lokalne opracowane i realizowane przez powiatowe urzędy pracy, finansowane z rezerwy Funduszu Pracy pozostającej w gestii Ministra Pracy i Polityki Społecznej

Starosta, samodzielnie lub we współpracy z innymi organami, organizacjami i podmiotami zajmującymi się problematyką rynku pracy, w celu promocji zatrudnienia i aktywizacji bezrobotnych i poszukujących pracy, inicjuje i realizuje projekty lokalne, które mogą być współfinansowane z rezerwy środków Funduszu Pracy pozostających w gestii Ministra Pracy i Polityki Społecznej.

Projekty lokalne przygotowuje się na podstawie regionalnego planu działań na rzecz zatrudnienia oraz wyników badań i analiz lokalnego rynku pracy, w tym dotyczących sytuacji bezrobotnych, będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

W 2011 roku, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej (MPiPS) uruchomiło kwoty środków Funduszu Pracy z rezerwy Ministra na realizację programów specjalnych oraz programów:

- na rzecz osób bezrobotnych, zwolnionych z pracy z przyczyn nie dotyczących pracowników, związanych z trudnościami gospodarczymi lub niewypłacalnością
- zwiększających aktywność zawodową osób w wieku 45/50 plus;
- związanych z aktywizacją bezrobotnych na terenach, na których miały miejsce klęski żywiołowe;

Drastyczne obniżenie w 2011 roku, limitu środków na programy aktywizacji bezrobotnych, spowodowało bardzo duże zainteresowanie samorządów powiatowych, aplikowaniem o dodatkowe środki w ramach projektów własnych, finansowanych z rezerwy Ministra Pracy i Polityki Społecznej.

Wszystkie samorządy powiatowe województwa warmińsko-mazurskiego, przedłożyły wnioski o dodatkowe środki z Funduszu Pracy, które zgodnie z określonymi zasadami i trybem, zostały zweryfikowane i pozytywnie zaopiniowane przez Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie, a następnie przesłane do Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, celem wydania stosowanych decyzji finansowych.

Z powodu ograniczonych możliwości finansowych, do realizacji zostało zaakceptowanych przez Ministerstwo jedynie 5 wniosków:

**Tabela 22. Programy realizowane przez powiatowe urzędy pracy, finansowane z rezerwy
Ministra Pracy i Polityki Społecznej w 2011 roku**

Obszar interwencji	Powiat	Nazwa programu	Pozyskana kwota w tys. zł.	Liczba uczestników programu	Efektywność zatrudnienia po programie w%
Na rzecz osób bezrobotnych, zwolnionych z pracy z przyczyn niedotyczących pracowników	Ława	Reaktywacja	460,0	111	75,0
	Pisz	Aktywni na rynku pracy	600,0	189	
Zwiększenie aktywność zawodowej osób w wieku 45/50 plus,	Elk	Udany powrót osób 45/50 PLUS	177,4	44	64,7
Program specjalny dla osób młodych pozostających bez zatrudnienia	Ostróda	Przedsiębiorczość i praca – postaw na młodych	1 733,0	140	90,0
Program specjalny dla osób bezrobotnych zagrożonych marginalizacją	Olecko	Zagrożeni bo niedoceniani	2 102,2	180	70,5
Inne programy na rzecz bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy *		Dotacje na podjęcie działalności gospodarcz.	1 931,4	126	100,0
Razem			7 004,0	790	x

Źródło: Decyzje finansowe MIPS, dane powiatowych urzędów pracy.

*W październiku, województwo otrzymało z rezerwy Ministra Pracy i Polityki Społecznej dodatkowo 1 931,4 tys. zł. Z powodu krótkiego okresu wydatkowania, środki rozdysponowano zgodnie ze złożonym przez powiatowe urzędy pracy zapotrzebowaniem. W sumie o dodatkowe środki wnioskowało 14 powiatowych urzędów pracy, z przeznaczeniem na dotacje na wsparcie podjęcia działalności gospodarczej.

7. Działania w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS)

7.1. Program Operacyjny Kapitał Ludzki (PO KL) – stan realizacji na koniec 2011 roku

W 2011 roku Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie ogłosił 22 konkursy, na realizację których przeznaczył łącznie 89,5 mln zł. Kwotę tę należy powiększyć o środki Funduszu Pracy w wysokości 39,1 mln zł, zaangażowane w realizację projektów systemowych powiatowych urzędów pracy w Poddziałaniu 6.1.3 PO KL *Poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych*, skierowanych na wsparcie osób bezrobotnych.

W odniesieniu do planowanych do ogłoszenia w pierwszej połowie roku 2011 konkursów w ramach Priorytetu VI *Rynek pracy otwarty dla wszystkich* PO KL Instytucja Zarządzająca (IZ) nie wydała zgody na nadkontraktację, co było warunkiem niezbędnym do ogłoszenia konkursów. IZ wyraziła jedynie zgodę na kontraktację projektów systemowych na początku roku, ale pod warunkiem przesunięcia ogłoszenia konkursów na co najmniej III kwartał. W związku z powyższym konkursy zostały ogłoszone w III i IV kwartale 2011 roku. Powyższa kwestia w sposób oczywisty miała wpływ na poziom kontraktacji na koniec 2011 roku. Podsumowując:

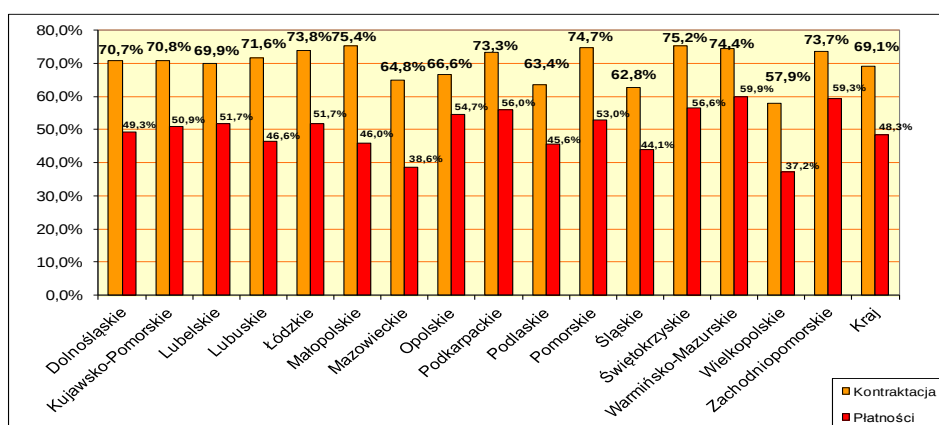
- w 2011 roku do Wojewódzkiego Urzędu Pracy ogółem wpłynęły 544 wnioski na łączną kwotę ponad 383,8 mln zł;
- spośród wszystkich złożonych wniosków, 466 poprawnych formalnie (tj. 85,6%), na kwotę ponad 331 mln zł, skierowano do oceny merytorycznej. Wiele wniosków odrzucono z powodu niespełnienia kryteriów dostępu, określonych dla poszczególnych konkursów, które to kryteria sprawdzano najczęściej na etapie oceny formalnej;
- pozytywną ocenę pod względem merytorycznym uzyskało 90 wniosków na kwotę ok. 42,8 mln zł. Ze względu na opóźnienia w realizacji konkursów w Priorytecie VI, ocena merytoryczna wielu wniosków złożonych do 31 grudnia 2011 roku zakończy się w I kwartale 2012 roku;
- podpisano 56 umów na kwotę ok. 47,6 mln zł. Na przełomie I i II kwartału 2012 roku, będą podpisane ostatnie umowy na realizację projektów, wybranych do dofinansowania w ramach konkursów z 2011 roku, na kwotę ok. 45 mln zł. Wysoki poziom kontraktacji w stosunku do planowanych środków spowodowany jest uzyskaniem zgody Instytucji Pośredniczącej na zakontraktowanie wyższej niż dostępna kwoty w konkursach dotyczących szkoleń dla pracowników firm regionalnych oraz na projekty typu outplacement;
- najtrudniejszym konkursem był konkurs w Poddziałaniu 8.1.1 PO KL *Wspieranie rozwoju kwalifikacji zawodowych i doradztwo dla przedsiębiorstw*, w ramach którego mają zastosowanie reguły pomocy publicznej. Początkowo stosunkowo niewielkie zainteresowanie ze strony przedsiębiorców i beneficjentów spowodowało konieczność wzmocnienia działań upowszechniających założenia tego konkursu i wskazujących korzyści dla przedsiębiorców z inwestowania w kadrę. Efektem dodatkowych działań informacyjno-promocyjnych, podjętych w drugiej połowie roku, był znaczny wzrost liczby złożonych wniosków o dofinansowanie projektów. Korzystny zwrot, jeśli chodzi o zainteresowanie przedsiębiorców naszego regionu, szkoleniami dla kadr dobrze wróży dla konkursu w 2012 roku, na który przeznaczono rekordową kwotę 32 mln zł;
- od początku realizacji PO KL, w ramach dotychczas zakontraktowanych projektów, wsparcie uzyskało ok. 64,8 tys. osób – mieszkańców naszego regionu, w tym ok. 44 tys.

osób bezrobotnych. Na liczbę osób objętych wsparciem wpływ miało również znaczne zmniejszenie środków Funduszu Pracy na realizację projektów systemowych, które pociągnęło za sobą ograniczone możliwości objęcia wsparciem większej liczby osób bezrobotnych (w latach 2008-2010 kwoty te oscylowały wokół 100 mln zł, w roku 2011 było to nieco ponad 39 mln zł);

- w większości przypadków, kierunki szkoleń realizowanych w ramach projektów wpisują się w branże istotne dla rozwoju naszego regionu. Przeważały następujące obszary szkoleniowe: operatorzy maszyn budowlanych, księgowi, opiekunki osób starszych, zawodowi kierowcy, brukarze, magazynierzy z obsługą wózków widłowych, kasjerzy kas fiskalnych, kursy z zakresu hotelarstwa i gastronomii, z zakresu spawania w różnych metodach, z zakresu mechatroniki, ICT, marketingu i zarządzania firmą;
- dzięki dotacjom, udzielanym w ramach projektów współfinansowanych ze środków EFS, powstało lub w najbliższym czasie powstanie 6 667 nowych firm;
- w okresie od stycznia do końca grudnia 2011 roku do WUP wpłynęło łącznie 698 wniosków o płatność, z czego 579 wniosków w ramach projektów konkursowych oraz 119 wniosków z powiatowych urzędów pracy w ramach projektów systemowych;
- w ramach projektów konkursowych, w 2011 roku wypłacono Beneficjentom kwotę w wysokości łącznej 58,2 mln zł, natomiast MPiPS wypłaciło powiatowym urzędów pracy, w ramach projektów systemowych, środki Funduszu Pracy w wysokości 39 mln zł;
- w projektach konkursowych rozliczono i zatwierdzono, zgodnie z wnioskami o płatność 71,6 mln zł, natomiast w projektach systemowych – 27,9 mln zł;
- Wydział ds. Kontroli Projektów Europejskiego Funduszu Społecznego przeprowadził w ramach PO KL 173 kontrole projektów oraz 135 wizyt monitoringowych.

Województwo warmińsko-mazurskie, zajmuje jedno z czołowych miejsc pod względem stopnia wykorzystania alokacji, przeznaczonej na poprawę jakości zasobów ludzkich. Dotyczy to zarówno poziomu kontraktacji, jak i rozliczenia środków wypłacanych Beneficjentom.

Wykres 27. Wartość podpisanych umów/decyzji i wniosków o płatność w ramach komponentu regionalnego w stosunku do całości środków przyznanych dla poszczególnych województw na realizację Priorytetów VI-IX (%)

Źródło: Informacja miesięczna z realizacji Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki wg stanu na 31.12.2012 roku (IZ-KSI)

W województwie warmińsko-mazurskim w całym komponentie regionalnym, wartość podpisanych umów to 74,4% alokacji na lata 2007-2013. Wysoki poziom kontraktacji, przewyższający średnią krajową o 5,3 pkt. proc., plasuje województwo na czwartym miejscu krajowego rankingu. Wydatki na podstawie zatwierdzonych wniosków o płatność, które uznano za kwalifikowalne, osiągnęły poziom 59,9%, przewyższając średnią krajową o 11,6

pkt. proc. Dzięki temu, region znajduje się na pierwszej pozycji w kraju – znacznie przewyższając pozostałe województwa.

Województwo warmińsko-mazurskie, od początku wdrażania Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, znajduje się w czołówce regionów, wyróżniających się zarówno pod względem kontraktacji, jak i wydatkowania. Dzięki najszybszemu i najefektywniejszemu wdrażaniu PO KL, region zajął pierwsze miejsce w krajowym rankingu. Przyczyniło się to do pozyskania dodatkowych środków z Krajowej Rezerwy Wykonania w kwocie ponad 270 mln zł, z czego 60% zostanie przeznaczone na wdrażanie Priorytetu VI *Rynek pracy otwarty dla wszystkich* i Działania 8.1 PO KL *Rozwój pracowników i przedsiębiorstw w regionie*. Środki te będą do wykorzystania od 2012 roku.

Wykorzystując możliwości jakie daje PO KL, Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie, kontynuował w 2011 roku, szereg działań zmierzających do złagodzenia trudnej sytuacji na rynku pracy:

- nadal realizowano procedurę przyspieszenia w wydatkowaniu środków – w przypadku projektów o niskiej wartości, wypłata środków następowała w jednej transzy. Taka praktyka stosowana była szczególnie w Działaniu 6.3 PO KL *Inicjatywy lokalne na rzecz podnoszenia aktywności zawodowej na obszarach wiejskich*, gdzie wartość projektów nie przekracza kwoty 50 tys. zł.;
- kontynuowano działania, zmierzające do jak najpełniejszego wsparcia Projektodawców z terenu Warmii i Mazur – preferowanie Beneficjentów z naszego regionu (dodatkowe punkty za spełnienie kryterium strategicznego – w ramach oceny merytorycznej);
- szczególną uwagę zwrócono na potrzebę realizacji przedsięwzięć o szerokim wachlarzu wsparcia oraz wprowadzono wymóg osiągania efektywności zatrudnieniowej w projektach adresowanych do osób bezrobotnych (Poddziałania 6.1.1 *Wsparcie osób pozostających bez zatrudnienia na regionalnym rynku pracy* i 6.1.3 *Poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych*);
- ukierunkowano wsparcie na tworzenie miejsc pracy w ramach samozatrudnienia, z uwzględnieniem osób zwolnionych z przyczyn, leżących po stronie pracodawcy lub będących w okresie wypowiedzenia – w ramach Działania 6.2 *Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia* oraz Poddziałania 6.1.3 *Poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenie poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych* i 8.1.2 *Wsparcie procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych w regionie*.
- w 2011 roku kontynuowano w konkursie w Poddziałaniu 8.1.2 realizację trybu tzw. *szybkiej ścieżki* (skrócenie czasu naboru, oceny i wyboru projektów). Zakontraktowane 4 projekty (jeden dzięki staraniom o zwiększenie alokacji przeznaczonej na konkurs w celu zakontraktowania wszystkich pozytywnie ocenionych wniosków) są jednocześnie projektami *szybkiego reagowania*, które w okresie realizacji, a nawet w razie potrzeby, po wydłużeniu tego okresu, mogą podejmować interwencje na rzecz wsparcia dla osób zagrożonych zwolnieniem/będących w okresie wypowiedzenia lub zwolnionych z pracy z przyczyn leżących po stronie pracodawcy.

Przy wysokim tempie kontraktacji i rozliczania środków finansowych dużo uwagi poświęcono racjonalności wydatkowania środków. Stały monitoring wartości wskaźników, określonych w poszczególnych Działaniach, za których realizację odpowiada WUP w Olsztynie, pozwala sądzić, że nie powinno być problemów z osiągnięciem ich wartości docelowej do końca realizacji PO KL. W 2011 roku, kontynuowano dodatkowy monitoring projektów systemowych PUP, aby w sposób ciągły kontrolować realizację założeń tych projektów i poziom realizacji wskaźników w Priorytecie VI PO KL.

7.2. Projekt systemowy – Wsparcie doradztwa zawodowego i pośrednictwa pracy w WUP w Olsztynie w ramach Poddziałania 6.1.2. PO KL

Od września 2008 roku, realizowany jest projekt *Wsparcie doradztwa zawodowego i pośrednictwa pracy w WUP w Olsztynie w ramach Poddziałania 6.1.2 PO KL*. Całkowita wartość projektu, którego zakończenie przewiduje się na maj 2015 roku, wynosi 2,2 mln zł, w tym środki Europejskiego Funduszu Społecznego – 1,9 mln zł.

Głównym celem projektu jest wzrost jakości usług świadczonych przez Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie, poprzez zatrudnienie w okresie od 2008 do 2015 roku, 5 nowych osób – doradców zawodowych i pośredników pracy, wyposażenie ich stanowisk pracy oraz podniesienie kwalifikacji zawodowych 22 kluczowych pracowników Urzędu, poprzez udział w specjalistycznych kursach i szkoleniach (22 osób) oraz studiach podyplomowych (4 osoby).

W 2011 roku, ze środków pozyskanych w ramach projektu, pokryto częściowe koszty zatrudnienia osób obsługujących realizację przedsięwzięcia, koszty szkolenia pracowników, zakupiono materiały dydaktyczne dla doradców zawodowych z Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Elblągu oraz Olsztynie, a także pokryto wydatki związane ze studiami podyplomowymi 2 pracowników.

W związku z niemożliwością osiągnięcia pierwotnych założeń, których celem było podniesienie kwalifikacji zawodowych 44 kluczowych pracowników i koniecznością zmniejszenia wskaźnika do wysokości 22 osób, Instytucja Pośrednicząca podjęła decyzję w sprawie obniżenia kosztu zadania do wysokości 83 350,0 zł. Po wprowadzeniu zmian do wniosku o dofinansowanie projektu, jego wartość wyniesie łącznie 2 197 250,10 zł a nie jak pierwotnie zakładano 2 280 600,10 zł.

W związku z powyższymi zmianami oraz biorąc pod uwagę powstałe w latach 2008-2011 oszczędności, rozpoczęto prace nad zmianą wniosku o dofinansowanie projektu, zmniejszeniem kwoty ogólnej oraz powiększeniem wydatków planowanych w latach 2013-2015 o oszczędności, tak by w pełni wydatkować dostępną kwotę w wysokości 2 197 250,10 zł

7.3. Pomoc techniczna PO KL

Od 2007 roku Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie, jako Instytucja Pośrednicząca II stopnia PO KL korzysta ze środków Pomocy Technicznej PO KL. Działania w ramach Pomocy Technicznej POKL realizowane są poprzez przygotowywany co roku Roczny Plan Działania, składający się z 5 Planów: Roczny Plan Kontroli, Roczny Plan Szkoleń, Roczny Plan Kosztów Instytucji, Roczny Plan Działań Informacyjno-Promocyjnych oraz Roczny Plan Kosztów Wdrażania.

Realizacja Rocznego Planu Działania służy w szczególności zapewnieniu technicznego i finansowego wsparcia procesu zarządzania, procesu wdrażania, kontroli PO KL oraz sprawnej i efektywnej realizacji obowiązków, w zakresie prowadzenia działań informacyjnych i promocyjnych, dotyczących pomocy udzielanej z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Roczny Plan Działania Pomocy Technicznej PO KL na 2011 rok zatwierdzony został na kwotę 4 104 163,00 zł, w tym koszty zatrudnienia pracowników 3 550 663 zł, co stanowi 87% całego Rocznego Planu Działania Pomocy Technicznej POKL na 2011 rok. Spośród dostępnej na 2011 rok kwoty, wydatkowano 4 027 008,63 tj. 98% planu.

8. Inne działania Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Olsztynie

8.1. Pośrednictwo pracy

8.1.1. Pośrednictwo pracy w ramach sieci EURES

W 2011 roku, koncentrowano się przede wszystkim na promocji działań Europejskich Służb Zatrudnienia (EURES) wśród osób poszukujących pracy i pracodawców. Zadania realizowane przez publiczne służby zatrudnienia w sieci EURES, współfinansowane są ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej, przyznawanych w Grancie EURES przez Komisję Europejską. Grant przyznawany jest na okres od czerwca do maja kolejnego roku. W ramach grantu na lata 2010/2011, Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie otrzymał kwotę 91 622,23 zł, z której ze względu na zbyt późny termin wpływu, wydatkowano 45,6% środków (41 766,27 zł). W grantie na lata 2011/2012 przyznana została kwota 92 180,45 zł. Realizacja zadań oraz wydatkowanie środków zakończy się w maju 2012 roku.

Do najważniejszych działań, zrealizowanych w ramach sieci EURES w 2011 roku, zaliczyć należy:

1) inicjatywy na rzecz pracodawców:

- zorganizowanie w Olsztynie spotkania z pracodawcami na temat usług świadczonych przez urzędy pracy – wzięło w nim udział 51 osób;
- przeprowadzenie spotkania z agencjami pracy tymczasowej, m.in. na temat obszaru działań sieci EURES, w którym udział wzięło 38 osób.

2) działania na rzecz poszukujących pracy:

- zorganizowanie w Olsztynie *Europejskich Dni Pracy – Dzień Niemiecki*. Przedsięwzięcie skierowane było do osób bezrobotnych, absolwentów szkół, studentów oraz uczniów. Uczestniczyli w nim przedstawiciele sieci EURES z Niemiec i Polski, a także pracodawcy. W trakcie wydarzenia, w którym uczestniczyło ok. 620 osób, odbywała się rekrutacja do pracy w kraju oraz na terenie Niemiec;
- przy współudziale powiatowych urzędów pracy, przeprowadzono na terenie województwa warsztaty dla osób poszukujących pracy w krajach UE/EOG (12), w których uczestniczyło łącznie 420 osób. Były to przede wszystkim osoby bezrobotne oraz uczniowie szkół ponadgimnazjalnych;
- umożliwienie wyjazdu do pracy w krajach UE/EOG (głównie do pracy sezonowej w Holandii i Niemczech) 1 947 osobom poszukującym pracy;
- uczestniczenie w ośmiu targach i giełdach pracy na terenie kraju oraz w dwóch na terenie krajów UE/EOG. Przygotowano stoiska wystawiennicze, zebrano oferty pracy od pracodawców z terenu województwa i Polski, prowadzono prezentacje multimedialne, udzielano porad i konsultacji. We wszystkich tych wydarzeniach wzięło udział 12 900 osób.
- zorganizowanie spotkania pn. *Przedsiębiorczość młodzieży na europejskim rynku pracy*, z udziałem doradców EURES z 6 krajów UE/EOG, przedstawicieli administracji rządowej z Włoch, Danii, Ukrainy i Rosji, pośredników pracy z powiatowych urzędów pracy województwa warmińsko-mazurskiego oraz studentów. W spotkaniu udział wzięło 85 osób.
- udział w spotkaniu Grupy Roboczej Menadżerów EURES, zorganizowanym przez Komisję Europejską i zaprezentowanie w ramach *dobrych praktyk* przedsięwzięcia, WUP w Olsztynie *Europejskie Dni Promocji Przedsiębiorczości Młodych*, stanowiącego realizację unijnego projektu Youth@Work; przedsięwzięcie zostało

wpisane do oficjalnego kalendarza wydarzeń związanych z polską prezydencją. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele 31 krajów UE/EOG.

- przygotowanie i przeprowadzenie z udziałem ekspertów zagranicznych z 11 krajów UE/EOG oraz przedstawicieli Rosji i Ukrainy, trzech dwudniowych szkoleń; dwóch dla pośredników pracy oraz jednego dla doradców zawodowych. W szkoleniach wzięło udział 135 osób.

3) promowanie działalności sieci EURES:

- przygotowanie i dystrybucja materiałów informacyjno-promocyjnych EURES, (między innymi ulotek, folderów, informatorów, plakatów, informatorów na temat nadwyżek i niedoborów siły roboczej na rynku pracy naszego województwa).

8.1.2. Ponadpowiatowe pośrednictwo pracy

W ramach zadań wynikających z prowadzenia ponadpowiatowego pośrednictwa pracy, przekazano powiatowym urzędom pracy, po uprzednim zweryfikowaniu 33 oferty pracy pochodzące od pracodawców lub agencji zatrudnienia spoza województwa warmińsko-mazurskiego; na bieżąco aktualizowano zakładkę na stronie internetowej WUP, gdzie zamieszczane są informacje na temat targów i giełd pracy, szkoleń, ofert pracy oraz innych ciekawych wydarzeń, organizowanych przez Powiatowe Urzędy Pracy i Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie, a także zapoznano 162 pracodawców z procedurami dotyczącymi zgłaszania krajowych ofert pracy.

8.2. Realizacja zadań wynikających z koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w zakresie świadczeń dla bezrobotnych

Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie, z upoważnienia Marszałka Województwa, pełni rolę instytucji właściwej, m.in. w zakresie wydawania decyzji administracyjnych, jako organ I instancji, w kwestii przyznania bądź odmowy przyznania prawa do zasiłku, na podstawie okresów zatrudnienia w krajach UE/EOG.

W 2011 roku, wydano 1 771 decyzji administracyjnych, w tym:

- 742 decyzje administracyjne w sprawie przyznania prawa do zasiłku dla obywateli Polski przemieszczających się we Wspólnocie, w tym 137 decyzji w sprawie transferu zasiłku;
- 855 decyzji administracyjnych w sprawie odmowy przyznania prawa do zasiłku dla osób przemieszczających się we wspólnocie;
- 146 decyzji w sprawie przyznania prawa do transferu zasiłku z kraju UE/EOG do Polski;
- 28 decyzji administracyjnych w sprawie umorzenia postępowania administracyjnego.

Przygotowano także wykaz osób pobierających zasiłki dla bezrobotnych na zasadach *koordynacji* (300 osób), w przypadku których istniała możliwość odzyskania z krajów UE/EOG części wypłaconych świadczeń. Zakładana kwota do odzyskania według danych z I półrocza 2011 roku, to ponad 561 tys. zł., które zasilą krajowy Fundusz Pracy.

8.3 Prowadzenie rejestru agencji zatrudnienia

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz w oparciu o upoważnienie Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie, prowadzi rejestr agencji zatrudnienia, tj:

- dokonuje wpisu do rejestru;
- wydaje certyfikaty o dokonaniu wpisu do rejestru agencji zatrudnienia;

- dokonuje zmian wpisu oraz wydaje certyfikaty uwzględniające te zmiany;
- wydaje decyzje w sprawie odmowy wydania certyfikatu;
- wydaje decyzje w sprawie wykreślenia z rejestru agencji zatrudnienia;
- przekazuje w formie elektronicznej ministrowi właściwemu do spraw pracy, zbiorcze informacje o działalności agencji zatrudnienia funkcjonujących w województwie;
- sprawuje kontrolę przestrzegania obowiązku prowadzenia agencji zatrudnienia zgodnie z warunkami określonymi w ustawie.

W 2011 roku, realizując zadania wynikające z prowadzenia rejestru agencji zatrudnienia:

- zostały pozytywnie rozpatrzone 23 wnioski podmiotów, ubiegających się o wpis do Krajowego Rejestru Agencji Zatrudnienia (KRAZ);
- wydano 2 decyzje administracyjne w sprawie wykreślenia z KRAZ na wniosek podmiotów;
- przekazano do Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej raport z działalności agencji zatrudnienia w regionie w 2010 roku;
- zorganizowano spotkanie z przedstawicielami agencji zatrudnienia z terenu województwa warmińsko-mazurskiego. Celem spotkania było podsumowanie działalności agencji zatrudnienia z regionu Warmii i Mazur w 2010 roku;
- współpracowano w Państwową Inspekcję Pracy w Olsztynie w planowaniu kontroli podmiotów, prowadzących agencje zatrudnienia w zakresie przestrzegania warunków działalności agencji zatrudnienia określonych w art. 19, 19a, art.19e oraz 19f ustawy. Przeprowadzono 5 kontroli. W trakcie czynności kontrolnych, stwierdzono jeden przypadek uchybienia w przestrzeganiu warunków prowadzenia agencji zatrudnienia, który został usunięty przez podmiot w wyznaczonym terminie;
- na bieżąco uzupełniano i kompletowano dokumentację agencji zatrudnienia oraz zakładkę dot. agencji zatrudnienia na stronie internetowej WUP.

Na koniec 2011 roku na terenie województwa warmińsko-mazurskiego działały 73 podmioty o statusie agencji zatrudnienia.

8.4. Zatrudnianie cudzoziemców

W lutym 2009 roku Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, powierzyło wojewódzkim urzędом pracy prowadzenie comiesięcznego monitoringu przedkładanych przez pracodawców i rejestrowanych przez powiatowe urzędy pracy oświadczeń, dotyczących zamiaru powierzenia wykonywania pracy cudzoziemcom z Białorusi, Ukrainy, Rosji, Mołdowy i Gruzji.

Na koniec grudnia 2011 roku powiatowe urzędy pracy na terenie województwa warmińsko-mazurskiego zarejestrowały 441 takich oświadczeń, z tego 380 dotyczyło obywateli Ukrainy, 33 – Białorusi, 11 – obywateli Rosji, 14 – obywateli Mołdowy i 3 – obywateli Gruzji.

8.5. Służba zastępcza

W związku z zawieszeniem działań w zakresie służby zastępczej, z myślą o młodzieży zainteresowanej ochotniczymi formami służby wojskowej, a w szczególności służbą w Narodowych Siłach Rezerwowych (NSR) oraz służbach przygotowawczych prowadzono akcję informacyjną i promocyjną dla potencjalnych kandydatów – ochotników do służby w NSR i służbie przygotowawczej (indywidualne rozmowy z zainteresowanymi, organizacja *Europejskich Dni Promocji Przedsiębiorczości Młodych*, spotkania informacyjne z dyrektorami powiatowych urzędów pracy, informacja wizualna).

8.6. Prowadzenie Rejestru Instytucji Szkoleniowych

Rejestr Instytucji Szkoleniowych jest jednym z narzędzi, mających wpływ na upowszechnienie, zwiększenie dostępności i poprawę jakości usług szkoleniowych. Każda instytucja szkoleniowa, zainteresowana korzystaniem ze środków publicznych na prowadzenie szkoleń osób bezrobotnych i poszukujących pracy, jest zobowiązana posiadać wpis do Rejestru Instytucji Szkoleniowych. Podstawę prawną stanowi art. 20 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku

Ewidencji instytucji szkoleniowych dokonują wojewódzkie urzędy pracy. Szczegółowy tryb dokonywania wpisu do Rejestru określa rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 27 października 2004 roku w sprawie rejestru instytucji szkoleniowych (Dz. U. Nr 236, poz. 2365 z późn. zm.). Rozporządzenie określa również tryb wykreślenia instytucji, uaktualniania danych w rejestrze, wzór wniosku o wpis oraz wymagane dokumenty.

Rejestr Instytucji Szkoleniowych zawiera między innymi informacje dotyczące:

- nazwy i adresu instytucji szkoleniowej;
- kadry prowadzącej szkolenia;
- bazy lokalowej, jej wyposażeniu i środkach dydaktycznych;
- metod oceny jakości szkoleń;
- liczby bezrobotnych i poszukujących pracy objętych szkoleniami w okresie ostatniego roku;
- pomocy udzielanej uczestnikowi szkolenia po jego ukończeniu;
- obszaru i tematyki szkoleń.

Funkcjonujący od ośmiu lat Rejestr Instytucji Szkoleniowych, jako jeden z instrumentów wspierających rozwój systemu edukacji pozaszkolnej dla potrzeb rynku pracy, ma coraz szerszy zasięg informacyjny. Stanowi on ogólnie dostępną krajową bazę danych o instytucjach szkoleniowych i ich ofercie, kierowanej do ogółu odbiorców, ze szczególnym uwzględnieniem grupy osób bezrobotnych i poszukujących pracy.

Wśród użytkowników RIS znajdują się:

- wojewódzkie urzędy pracy – tworzą i udostępniają zasoby informacyjne o instytucjach szkoleniowych;
- powiatowe urzędy pracy – zlecają instytucjom zarejestrowanym w RIS, w trybie zamówień publicznych przeprowadzanie szkoleń, dopuszczając do udziału w nich jedynie instytucje szkoleniowe, zarejestrowane w RIS;
- instytucje szkoleniowe – mają możliwość prezentacji w szeroko dostępnej bazie danych swojej oferty szkoleniowej oraz korzystania ze środków publicznych na prowadzenie szkoleń dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy;
- osoby bezrobotne i poszukujące pracy – mają możliwość zapoznania się z prezentowaną ofertą instytucji szkoleniowych. System elektroniczny umożliwia wyszukanie konkretnej instytucji szkoleniowej lub grupy instytucji szkoleniowych, informacji teledadresowych, informacji o potencjale danej instytucji oraz o proponowanej przez nią ofercie szkoleniowej;
- Główny Urząd Statystyczny – dane zawarte w RIS mogą wspomagać analizy i badania w obszarze edukacji ustawicznej prowadzone przez GUS oraz inne placówki naukowo-badawcze;

- stowarzyszenia zawodowe i społeczne – mogą być umieszczone zarówno w rejestrze, jeśli prowadzą działalność szkoleniową lub korzystać z oferty innych instytucji szkoleniowych przy realizacji własnych potrzeb szkoleniowych;
- partnerzy społeczni – organizacje pracodawców i organizacje związków zawodowych – przy tworzeniu programów szkoleń dla swoich grup odbiorców.

W bazie danych RIS na koniec grudnia 2011 roku, figurowało 10 121 aktywnych instytucji szkoleniowych, w tym 391 w województwie warmińsko-mazurskim.

8.7. Organizowanie i koordynowanie rozwoju usług poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej (CliPKZ)

Zadania Wojewódzkiego Urzędu Pracy w zakresie poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej oraz pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy realizują Centra Informacji i Planowania Kariery Zawodowej (CliPKZ) w Olsztynie i Elblągu – wyspecjalizowane komórki, wspierające powiatowe urzędy pracy w obszarze planowania kariery zawodowej.

Obok wspierania powiatowych urzędów pracy w realizacji usług, Centra koordynują pracę doradców zawodowych i liderów klubów pracy w powiatach, a także organizują dla nich narady i szkolenia.

W 2011 roku, CliPKZ w Olsztynie zorganizowało dwie narady szkoleniowe dla doradców zawodowych, zatrudnionych w powiatowych urzędach pracy oraz Warmińsko-Mazurskiej Wojewódzkiej Komendzie OHP. Jedna (zorganizowana w maju) dotyczyła współpracy w zakresie organizacji Europejskich Dni Promocji Przedsiębiorczości Młodych (opracowano program warsztatów przedsiębiorczości), druga (zorganizowana w grudniu) poświęcona była zmianom w ustawie o kształceniu zawodowym.

W ramach zadań **Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Olsztynie** w 2011 roku:

- 1) Udzielono 322 konsultacje zawodowe dotyczące m. in.: wyboru zawodu i ścieżki kształcenia, zmiany zatrudnienia, planowania kariery zawodowej, samozatrudnienia.
- 2) Przeprowadzono 25 badań diagnostycznych, z wykorzystaniem narzędzi testowych, które miały na celu określenie predyspozycji, uzdolnień i zainteresowań zawodowych badanych, głównie osób bezrobotnych i poszukujących pracy.
- 3) W obszarze grupowego poradnictwa zawodowego zorganizowano i przeprowadzono 7 warsztatów szkoleniowych, na temat: *Stres w życiu – radzenie sobie w sytuacjach trudnych, Kształtowanie i rozwój postaw przedsiębiorczych, Zaplanuj swoją przyszłość zawodową*. W warsztatach uczestniczyły 62 osoby.
- 4) W zakresie pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy zorganizowano i przeprowadzono 13 zajęć aktywizacyjnych dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy na temat: *Jak być aktywnym na rynku pracy?, Skuteczna komunikacja – wykorzystanie zachowań asertywnych, Autoprezentacja – kształtowanie wizerunku zawodowego, Wyspa skarbów – poznaj swój potencjał*. W zajęciach udział wzięło 118 osób.
- 5) W zakresie opracowywania i gromadzenia informacji zawodowej:
 - monitorowano regionalny rynek pracy w zakresie ofert pracy, prezentowanych na portalach internetowych oraz w lokalnej prasie;
 - opracowano informację zawodową dotyczącą regionalnego rynku edukacyjnego oraz instytucji szkolących;

- zaktualizowano wykaz instytucji/podmiotów, świadczących pomoc w zakresie doradztwa zawodowego i psychologicznego na terenie województwa, łącznie z opisem zakresu udzielanej pomocy;
 - utworzono i aktualizowano bazę danych dotyczącą informacji źródłowych, pomocnych w procesie planowania kariery zawodowej oraz poszukiwania zatrudnienia,
 - opracowano, wydano i upowszechniono 2 rodzaje poradników dla bezrobotnych i poszukujących pracy: *Jak aktywnie poszukiwać pracy?* oraz *Jak skutecznie planować karierę zawodową?*.
- 6) W zakresie udzielania informacji zawodowych – zorganizowano i przeprowadzono spotkania informacyjne dla 49 grup: osób bezrobotnych i poszukujących pracy, młodzieży szkolnej i akademickiej, kobiet powracających na rynek pracy po okresie zatrudnienia za granicą, w następujących obszarach zagadnieniowych: kreatywność w myśleniu, poruszanie się po rynku pracy, metody badania potencjału zawodowego, przedsiębiorczość – pomysł na biznes, zakres i specyfika pracy w terapii uzależnień, cechy dobrego przedsiębiorcy, planowanie kariery zawodowej i wejście na rynek pracy. W spotkaniach informacyjnych wzięło udział 1 699 osób. Ponadto udzielano informacji zawodowych indywidualnym klientom. Z indywidualnej informacji w 2011 roku, skorzystało 1 750 osób. W CliPKZ w Olsztynie prowadzony był punkt konsultacyjny *Zielona Linia*, który dzięki zaangażowaniu urzędów pracy wszystkich województw zapewnia osobom bezrobotnym i poszukującym pracy dostęp do pełnej informacji na temat działań urzędów przez całą dobę.
- 7) Realizowano zadania, związane z funkcjonowaniem Warmińsko-Mazurskiego Paktu na Rzecz Rozwoju Poradnictwa Zawodowego. Jednym z ważniejszych przedsięwzięć było zorganizowanie dla doradców zawodowych z różnych sektorów (ryнку pracy, oświaty oraz obrony narodowej) konferencji *Poszukiwanie wspólnych rozwiązań* oraz współorganizowanie seminarium upowszechniającego metodę oceny kompetencji społecznych Assessment Center. Współpraca w ramach Paktu opiera się na pracy 4 zespołów zadaniowych, których liderami są doradcy z CliPKZ w Olsztynie. W 2011 roku, odbyło się 13 spotkań roboczych zespołów, podczas których obok wymiany doświadczeń planowano różnorodne działania, między innymi *Ogólnopolskie Dni Kariery*, *Europejskie Dni Promocji Przedsiębiorczości Młodych*, opracowano ankietę wykorzystywaną przez doradców zawodowych podczas wywiadu doradczego. Ważnym wydarzeniem zorganizowanym w ramach Paktu była III edycja Ogólnopolskiego Tygodnia Kariery na Warmii i Mazurach.
- 8) Niestandardowym działaniem zrealizowanym przez CliPKZ w Olsztynie był udział w projekcie Leonardo da Vinci *Daj szanse kompetencjom. Przejrzystość i samozatrudnienie migracji pracującej poprzez Centra Oceny*. Zorganizowano grupy beneficjentów projektu: grupę doradców zawodowych oraz kobiet migrujących zarobkowo. Doradcy zostali przeszkoleni w zakresie metody AC, następnie wykorzystali poznaną metodę do zbadania kompetencji społecznych migrantek, które po powrocie z pracy zagranicą, poszukiwały zatrudnienia na Warmii i Mazurach. Zostało przeszkolonych 11 doradców zawodowych, a 10 kobiet poddano ocenie ich kompetencji.

W 2011 roku, z usług Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Olsztynie skorzystało 3 859 osób, w tym z: poradnictwa indywidualnego – 230 osób, poradnictwa grupowego – 62 osoby, zajęć aktywizacyjnych – 118 osób, grupowej informacji zawodowej – 1 699 osób, indywidualnej informacji zawodowej – 1 750 osób.

Drugą jednostką Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Olsztynie, zajmującą się doradztwem i poradnictwem zawodowym jest **Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Elblągu**.

W ramach swoich zadań Centrum w Elblągu w 2011 roku:

- 1) Organizowało warsztaty dla bezrobotnych, osób poszukujących pracy, młodzieży szkolnej i studenckiej w zakresie następujących obszarów tematycznych: *Asertywność; Autoprezentacja; Aktywność na rynku pracy; Dokumenty aplikacyjne; Rozmowa kwalifikacyjna; Komunikacja interpersonalna; Radzenie sobie ze stresem; Odkrywanie potencjału zawodowego; Wejście na rynek pracy – warsztaty dla absolwentów; Własna Firma – aspekty formalne i prawne; Bycie przedsiębiorczym; Lokalny rynek pracy.*
- 2) Zorganizowało szkolenie dla liderów klubu pracy pt. *Motywowanie i metody pracy z klientami klubu pracy w wieku 50+*. W szkoleniu uczestniczyło 19 liderów z powiatowych urzędów pracy województwa warmińsko-mazurskiego.
- 3) W ramach współpracy z Warmińsko-Mazurskim Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli w Elblągu, przeprowadzono dwukrotnie zajęcia warsztatowe dla nauczycieli z terenu województwa, które dotyczyły roli poradnictwa zawodowego w planowaniu własnej kariery zawodowej.
- 4) W związku z obchodami XIII Warmińsko-Mazurskich Dni Rodziny, w Centrum zorganizowano Dzień Otwarty. Prowadzone były konsultacje indywidualne oraz zajęcia warsztatowe dla wszystkich zainteresowanych osób.
- 5) Centrum w Elblągu, aktywnie uczestniczyło w obchodach Europejskich Dni Promocji Przedsiębiorczości Młodych. Przeprowadzono warsztaty dla młodzieży, udzielano także indywidualnych konsultacji psychologicznych.
- 6) W ramach przedsięwzięcia *Ogólnopolski Tydzień Kariery (OTK)* przeprowadzono w elbląskich szkołach średnich, spotkania informacyjne promujące przedsiębiorczość.
- 7) Doradcy z Centrum w Elblągu uczestniczyli również w merytorycznych spotkaniach z doradcami zawodowymi oraz liderami poradnictwa zawodowego w kraju, w ramach projektu „Opracowywanie modelu poradnictwa zawodowego oraz internetowego systemu informacji edukacyjno-zawodowej”.
- 8) Promowano usługi poradnictwa zawodowego poprzez uczestnictwo w Targach Pracy i Edukacji oraz Międzynarodowych Targach Pracy, Edukacji i Kariery.

W 2011 roku, z usług poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej w Centrum w Elblągu skorzystały 1 234 osoby, w tym z: poradnictwa indywidualnego – 308 osób, poradnictwa grupowego – 60 osób, zajęć aktywizacyjnych – 233 osoby, grupowej informacji zawodowej – 531 osób, indywidualnej informacji zawodowej – 102 osoby, diagnostyki psychologicznej – 79 osób.

8.8. Współpraca zagraniczna Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Olsztynie

8.8.1. Współpraca z Agencją ds. Zapewnienia Pracy Ludności Obwodu Kaliningradzkiego

Współpraca WUP w Olsztynie z Agencją ds. Zapewnienia Pracy Ludności Obwodu Kaliningradzkiego opiera się na zapisach Porozumienia zawartego w dniu 13 września 2007 roku.

W 2011 roku, w ramach podpisanego Porozumienia o współpracy, miało miejsce spotkanie w Kaliningradzie, podczas którego wymieniono się informacjami na temat sytuacji na rynkach pracy po obu stronach granic, jak również omówiono efekty dotychczasowej współpracy pomiędzy służbami zatrudnienia Obwodu Kaliningradzkiego i Rzeczypospolitej Polskiej

8.8.2. Komisja ds. Pracy i Polityki Socjalnej Polsko-Rosyjskiej Rady ds. Współpracy Regionów RP z Obwodem Kaliningradzkim FR

Komisja działa na podstawie Umowy pomiędzy Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Federacji Rosyjskiej o współpracy transgranicznej z dnia 2 października 1992 roku oraz Porozumienia pomiędzy Rządem RP a Rządem FR o współpracy północno-wschodnich województw Rzeczypospolitej Polskiej i Obwodu Kaliningradzkiego Federacji Rosyjskiej z dnia 22 maja 1992 roku.

W 2011 roku, podobnie jak w latach ubiegłych, przedstawiciele WUP w Olsztynie aktywnie uczestniczyli w pracach Komisji ds. Pracy Polityki Socjalnej Polsko-Rosyjskiej Rady ds. Współpracy Regionów RP z Obwodem Kaliningradzkim FR. Pierwsze posiedzenie Komisji miało miejsce w Warszawie w dniach 13-15 czerwca. Tematyka spotkania obejmowała zagadnienia związane z przybliżeniem obrazu ekonomii społecznej, a także omówienie genezy utworzenia polityki ekonomii społecznej i sposób funkcjonowania spółdzielni socjalnych. Kolejne posiedzenie odbyło się w Kaliningradzie w dniach 26-28 września. Wtedy to poruszono zagadnienia, związane z aktywizacją zawodową oraz socjalną rehabilitacją osób niepełnosprawnych w Polsce.

W ramach działań Komisji uczestniczono także w 2 posiedzeniach Podkomisji ds. Rynku Pracy: pierwsze z nich miało miejsce w Kaliningradzie w dniach 04-08 lipca, natomiast drugie w Olsztynie w dniach 12-14 grudnia 2011 roku.

8.8.3. Współpraca z Wileńską Giełdą Pracy

Współpraca z Wileńską Giełdą Pracy opiera się na Porozumieniu o wzajemnej współpracy, zawartym 21 października 1999 roku pomiędzy Wileńską Giełdą Pracy a Wojewódzkim Urzędem Pracy w Olsztynie oraz podpisywanych corocznie Protokołach Wykonawczych do Porozumienia.

Pierwsze seminarium przedstawicieli WUP i Wileńskiej Terytorialnej Giełdy Pracy miało miejsce w dniach 15-17 czerwca 2011 roku w Olsztynie. W jego trakcie omówiono bieżącą sytuację na rynku pracy w Polsce i na Litwie; skutki recesji ekonomicznej na Litwie oraz projekty inicjatyw lokalnych. Przedstawiciele WUP w Olsztynie gościli w Wilnie w dniach 07-09 września 2011 roku. Podczas seminarium poruszono temat projektów, realizowanych przez obie instytucje w ramach PO KL oraz zakres współdziałania agencji zatrudnienia z instytucjami rynku pracy.

8.8.4. Współpraca z Narodowym Funduszem Szkoleń Republiki Czeskiej

24 listopada 2009 roku, Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie podpisał list intencyjny dotyczący projektu *Nauka na doświadczeniach służb zatrudnienia Unii Europejskiej*, realizowanego we współpracy z Narodowym Funduszem Szkoleń Republiki Czeskiej. W dniu 22 września 2010 roku podpisana została Umowa Partnerska.

Celem projektu jest wymiana informacji i doświadczeń pracowników Publicznych Służb Zatrudnienia i innych udziałowców poprzez stworzenie specjalnych sieci działań, a także rozpowszechnienie wiedzy na temat innowacyjnych i udanych działań Publicznych Służb Zatrudnienia w krajach UE.

Głównymi działaniami w projekcie są seminaria, konferencja z udziałem wszystkich partnerów, podsumowująca rezultaty projektu oraz publikacja opisująca dobre praktyki. W 2011 roku, miały miejsce dwa seminaria z udziałem przedstawicieli wszystkich partnerów. Pierwsze odbyło się w dniach 10-11 marca, natomiast drugie 20-21 października. Dotyczyły one realizowanych zadań oraz skutecznych działań podejmowanych przez Publiczne Służby Zatrudnienia w dobie kryzysu ekonomicznego.

8.8.5. Współpraca z Prowincją Perugia oraz innymi partnerami w ramach Projektu Leonardo da Vinci

24 lutego 2009 roku, WUP w Olsztynie podpisał list intencyjny, który zapoczątkował przygotowania do realizacji projektu *Daj Szansę Kompetencjom. Przejrzystość i samozatrudnienie migracji pracującej poprzez Centra Oceny*. Liderem projektu jest Prowincja Perugia. Projekt realizowany był w okresie od 1 października 2009 roku do 30 września 2011 roku.

Podstawowymi działaniami w projekcie były szkolenia dla doradców zawodowych oraz warsztaty z udziałem migrantek, umożliwiające pomoc uczestniczkom projektu w asymilacji na rynku pracy. W dniach 04-08 kwietnia 2011 roku, WUP w Olsztynie zorganizował szkolenie, w którym wzięło udział 11 doradców zawodowych z WUP Olsztyn oraz wybranych powiatowych urzędów pracy. Jego celem było zapoznanie doradców z metodą oceny kompetencji (Assessmentcenter). Następnie, w dniach 16-20 maja 2011 roku, ci sami doradcy wzięli udział w warsztatach z udziałem 10 bezrobotnych migrantek. Ponadto zadaniem WUP była także organizacja 2 seminariów rozpowszechniających projekt, które miały miejsce 20 maja i 29 września 2011 roku.

Realizacja projektu zakończyła się 30 września 2011 roku. W dniu 2 grudnia 2011 roku do Lidera projektu zostało wysłane rozliczenie finansowe wydatków projektu. W chwili obecnej WUP w Olsztynie oczekuje na zatwierdzenie ogólnego rozliczenia projektu przez Agencję Narodową Programu Leonardo da Vinci oraz na możliwość zwrotu niewykorzystanych środków.

8.9. Współpraca Wojewódzkiego Urzędu Pracy z Powiatowymi Urzędami Pracy Województwa Warmińsko-Mazurskiego

W celu podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracownicy WUP w Olsztynie oraz pracownicy powiatowych urzędów pracy uczestniczą w licznych szkoleniach, seminariach, konferencjach i spotkaniach, organizowanych przez różnego rodzaju instytucje m.in. przez Ministerstwo Polityki Społecznej oraz Krajowy Ośrodek Szkoleniowy EFS.

Na mocy art. 8 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie, będący jednostką organizacyjną samorządu województwa, realizuje zadania z zakresu polityki rynku pracy, a w szczególności organizuje, współorganizuje,

prowadzi i finansuje szkolenia pracowników wojewódzkiego i powiatowych urzędów pracy województwa warmińsko-mazurskiego.

W 2011 roku odbyły się następujące narady szkoleniowe z udziałem Dyrektorów PUP województwa warmińsko-mazurskiego oraz kadry kierowniczej WUP w Olsztynie:

- *Zmiany w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz w rozporządzeniu w sprawie standardów usług rynku pracy (23-25 marca 2011 roku, Biskupiec);*
- *Odpowiedzialność majątkowa urzędników urzędu pracy w świetle ustawy z dnia 20.01.2011 r. o odpowiedzialności majątkowej funkcjonariuszy publicznych za rażące naruszenie prawa (09-10 czerwca 2011 roku, Lidzbark Warmiński);*
- *Praktyczne aspekty zmian dokonanych ustawą o ograniczeniu barier administracyjnych dla obywateli i przedsiębiorców (29-30 września 2011 roku, Kromerowo);*
- *Metody i narzędzia tworzenia skutecznej realizacji lokalnej polityki rynku pracy (19-20 grudnia 2011 roku, Mierki).*

8.10. Współdziałanie Wojewódzkiego Urzędu Pracy z Wojewódzką Radą Zatrudnienia

Wojewódzka Rada Zatrudnienia w Olsztynie (WRZ), będąca organem opiniodawczo-doradczym Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego w sprawach polityki rynku pracy, rozpoczęła pracę w obecnej, czteroletniej kadencji, w dniu 17 grudnia 2008 roku.

W skład Rady, zgodnie z art. 23 ust. 2 ustawy, zostali powołani przedstawiciele działających na terenie województwa warmińsko-mazurskiego wojewódzkich struktur organizacji związkowych i organizacji pracodawców reprezentatywnych w rozumieniu ustawy o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych, organizacji rolników, w tym związków zawodowych rolników indywidualnych i izb rolniczych, organizacji pozarządowych zajmujących się statutowo problematyką rynku pracy, a także przedstawiciel Wojewody Warmińsko-Mazurskiego oraz świata nauki. Wojewódzka Rada Zatrudnienia funkcjonuje w 20-osobowym składzie.

Na uwagę zasługuje fakt, iż na posiedzenia Rady, na których omawiano w szczególności problemy promocji zatrudnienia i łagodzenia skutków bezrobocia, zapraszani byli przedstawiciele organów, instytucji i organizacji nie reprezentowanych w Radzie, w celu prezentacji stanowiska w sprawach, będących przedmiotem obrad bez prawa do głosowania. Niejednokrotnie w spotkaniach uczestniczyły władze samorządowe i dyrektorzy powiatowych urzędów pracy województwa warmińsko-mazurskiego, także władze samorządowe, członkowie WRZ i dyrektorzy powiatowych urzędów pracy województwa podlaskiego. Celem spotkań było przede wszystkim nawiązanie współpracy w ramach wymiany doświadczeń w zakresie sytuacji na rynku pracy oraz zagadnień dotyczących polityki aktywnego i skutecznego reagowania na potrzeby lokalnego rynku pracy.

Wojewódzka Rada Zatrudnienia w Olsztynie, w zakresie powierzonych jej zadań, współuczestniczyła w opracowywaniu dokumentów tworzonych na szczeblu regionalnym w celu określenia regionalnej polityki rynku pracy w województwie warmińsko – mazurskim. W związku z tym, Uchwałą Nr 28/2011 członkowie Rady wyrazili pozytywną opinię w sprawie propozycji podziału środków Funduszu Pracy dla samorządów powiatowych województwa warmińsko-mazurskiego na finansowanie programów dotyczących promocji zatrudnienia i finansowanie innych fakultatywnych zadań. Także przedstawiciele Rady przedłożyli uwagi, a następnie Uchwałą Nr 29/2011 pozytywnie zaopiniowali projekt

Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2011 rok w Województwie Warmińsko-Mazurskim.

Na jednym z posiedzeń WRZ zostało przedstawione sprawozdanie z działalności Urzędu w 2010 roku, w związku z powyższym przedstawiciele Rady Uchwałą Nr 30/2011 pozytywnie zaopiniowali wydatkowanie środków z Funduszu Pracy przez Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie w 2010 roku.

Przedmiotem obrad członków Wojewódzkiej Rady Zatrudnienia w 2011 roku, były również prace nad założeniami do Planów Działań na 2012 roku dla Priorytetu VI PO KL oraz dla Priorytetu VIII w zakresie dotyczącym Działania 8.1. Po zapoznaniu się z wstępnymi założeniami Planów Działań, Wojewódzka Rada Zatrudnienia jednomyślnie przyjęła Plany Działań Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na 2012 rok.

Przedmiotem obrad Rady były również sprawy, dotyczące między innymi polityki państwa na rynku pracy, zmierzającej do likwidacji przyczyn bezrobocia za pomocą mikro- i makroekonomicznych instrumentów oddziaływania na ten rynek, inicjowania i finansowania prac interwencyjnych i robót publicznych, a także zagadnienia, odnoszące się do wpływu środków Funduszu Pracy na sytuację na rynkach regionalnych.

Wobec informacji, dotyczącej zmniejszenia o ponad 60% środków Funduszu Pracy przeznaczonych dla województwa na finansowanie aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu w 2011 roku, przedstawiciele Rady podjęli stanowisko w tej kwestii. Rada zwróciła się do władz państwa z apelem o podjęcie działań, mających na celu zwiększenie środków FP na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu na 2011 rok, do poziomu odpowiadającego rzeczywistym potrzebom.

W 2011 roku członkowie Rady, zgodnie z zapisem art. 22 ust. 5 pkt 4 ustawy, pozytywnie zaopiniowali otwarcie kierunków kształcenia w zawodach: technik logistyk, technik organizacji reklamy, elektryk, fryzjer, murarz, mechanik pojazdów samochodowych, monter instalacji i urządzeń sanitarnych, stolarz. Z kolei, na podstawie przeprowadzonej analizy przez Wydział Polityki Rynku Pracy WUP w Olsztynie oraz opinii wyrażonej przez Powiatową Radę Zatrudnienia w Nidzicy – członkowie WRZ w Olsztynie negatywnie zaopiniowali otwarcie kierunków kształcenia w zawodach: sprzedawca oraz kucharz małej gastronomii, uzasadniając to między innymi zbyt dużą ilością osób bezrobotnych w tych dwóch zawodach.

Ponadto, Członkowie Rady Uchwałą nr 33/2011 pozytywnie zaopiniowali wykaz zawodów, w których za przygotowanie zawodowe młodocianych pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę może być dokonywana refundacja kosztów wynagrodzeń i składek na ubezpieczenia społeczne poniesionych przez pracodawców.

W dniach 26-27 maja 2011 roku Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie zorganizował wspólną sesję dla członków Wojewódzkiej Rady Zatrudnienia z Białegostoku i z Olsztyna, której tematy obejmowały między innymi sprawy z zakresu kształcenia ustawicznego, bezpiecznej pracy za granicą, a także sytuacji na rynku pracy województwa podlaskiego oraz województwa warmińsko-mazurskiego w 2010 roku i w okresie styczeń- kwiecień 2011 roku.

Wskutek działań podejmowanych w 2011 roku Wojewódzka Rada Zatrudnienia w Olsztynie podjęła następujące uchwały:

1. Uchwała Nr 28/2011 w sprawie propozycji podziału środków Funduszu Pracy dla samorządów powiatowych województwa warmińsko-mazurskiego na finansowanie programów dotyczących promocji zatrudnienia i finansowanie innych fakultatywnych zadań oraz w sprawie wydania opinii na temat opracowanych przez WUP w Olsztynie

propozycji przeznaczenia środków Fundusz Pracy będących w dyspozycji samorządu województwa;

2. Uchwała Nr 29/2011 w sprawie Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia na 2011 rok w Województwie Warmińsko-Mazurskim;
3. Uchwała Nr 30/2011 w sprawie wydatkowania środków z Funduszu Pracy przez Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie w 2010 r.;
4. Uchwała Nr 31/2011 w sprawie otwarcia nowych kierunków kształcenia w Zespole Szkół Zawodowych CKU w Ornecie;
5. Uchwała Nr 32/2011 w sprawie realizacji Planu Pracy przez WUP w Olsztynie za 2010 r.;
6. Uchwała nr 33/2011 w sprawie wykazu zawodów, w których za przygotowanie zawodowe młodocianych pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę może być dokonywana refundacja kosztów wynagrodzeń i składek na ubezpieczenia społeczne poniesionych przez pracodawców;
7. Uchwała Nr 34/2011 w sprawie zaopiniowania Planów Działań Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na rok 2012;
8. Uchwała Nr 35/2011 w sprawie zaopiniowania nowych kierunków kształcenia w Zespole Szkół Zawodowych w Nidzicy;
9. Uchwała Nr 36/2011 w sprawie zaopiniowania nowych kierunków kształcenia w Zespole Szkół Zawodowych w Nidzicy;
10. Uchwała Nr 37/2011 w sprawie zaopiniowania nowych kierunków kształcenia w Zespole Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Karolewie;
11. Uchwała Nr 38/2011 w sprawie zaopiniowania nowych kierunków kształcenia w Zespole Szkół Ekonomiczno-Handlowych im. Polaków spod Znaku Rodła w Olsztynie.

8.11. Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych

Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych istnieje od 1994 roku i jest realizacją przepisów prawa międzynarodowego w zakresie ochrony roszczeń pracowniczych. Głównym celem powołania i działalności Funduszu było i jest zagwarantowanie wypłaty świadczeń pracownikom w sytuacji niewypłacalności pracodawcy. Środki na realizację tego celu pochodzą ze składek płaconych przez pracodawców, windykacji i zwrotów środków od pracodawców oraz z innych dochodów. Wysokość składki na Fundusz określa ustawa budżetowa, a poboru składek dokonuje ZUS.

Z dniem 1 stycznia 2012 roku Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, stał się państwowym funduszem celowym w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1240 z późniejszymi zmianami), która wprowadziła nowe zasady działania oraz zmianę statusu (utrata osobowości prawnej) państwowych funduszy celowych.

Szczegóły, dotyczące sposobu i terminu wprowadzenia powyższej zmiany odnośnie Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych określają zapisy ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241, z późn. zm.) – przepisy art. 70 oraz art. 91 i 99 ww. ustawy.

Z uwagi na powyższe zmiany, z dniem 1 stycznia 2012 roku Biura Terenowe Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych zmieniły swoje usytuowanie prawne i od tego dnia funkcjonują w ramach Wojewódzkich Urzędów Pracy jako Wydziały.

W 2011 roku, w województwie warmińsko-mazurskim z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych skorzystało 738 osób. Ze środków Funduszu ogółem wypłacono kwotę 3 275 222,04 zł, z czego:

- tytułem wynagrodzenia za pracę 1 413 759,79 zł,
- tytułem składki na ubezpieczenia społeczne należne od pracodawców 272 735,42 zł,
- tytułem wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy wskutek choroby 42 424,84 zł,
- tytułem wynagrodzenia za czas urlopu wypoczynkowy 131 577,47 zł,
- tytułem ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy 178 173,09 zł,
- tytułem odszkodowania 336 783,76 zł,
- tytułem odprawy pieniężnej 891 869,50 zł,
- na podstawie art. 43 ustawy (przepis przejściowy) 7 898,17 zł.

W ramach prowadzonej działalności windykacyjnej odzyskano 947 367,59 zł, w tym: 713 943,38 zł tytułem zwrotu należności głównej (plan na 2011 rok wynosił 700 000,00 zł) i 233 424,21 zł tytułem zwrotu odsetek ustawowych. W zakresie zwrotu należności głównej wykonano zatem 102% planu rocznego.

W wyniku decyzji Dyrektora Krajowego Biura FGŚP, umorzono bądź odstąpiono od dochodzenia zwrotu kwoty 1 729 498,66 zł.

W oparciu o wykonanie 2011 roku oraz mając na uwadze przewidywane słabsze tempo wzrostu gospodarczego w Polsce, Biuro FGŚP przewiduje wzrost wysokości wypłacanych świadczeń pracowniczych o około 20% w stosunku do 2011 roku.

8.12. Europejskie Dni Promocji Przedsiębiorczości Młodych

W dniach 12-21 października 2011 roku, Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie był organizatorem *Europejskich Dni Promocji Przedsiębiorczości Młodych* (EDPPM). Przedsięwzięcie realizowano przy współpracy z Komisją Europejską w ramach programu Youth@Work. EDPPM zostały wpisane przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych w kalendarz oficjalnych spotkań i wydarzeń organizowanych w ramach polskiej prezydencji w Radzie Unii Europejskiej.

Europejskie Dni Promocji Przedsiębiorczości Młodych zostały zainaugurowane międzynarodową konferencją *Przedsiębiorczość – pomysł młodych na życie*. Jej celem była promocja postaw przedsiębiorczych wśród młodzieży oraz przedstawienie krajowych i europejskich dobrych praktyk w tym obszarze. W konferencji uczestniczyło ponad 700 osób.

Inne ważne wydarzenia związane z obchodami EDPPM to:

- *Międzynarodowe Targi Pracy, Edukacji i Kariery* – odbyły się 12 października 2011 roku, w Centrum Konferencyjno-Szkoleniowym UWM w Olsztynie. Podczas targów swoją ofertę zaprezentowało 52 wystawców, zarówno z kraju, jak i z zagranicy. Wśród nich znaleźli się między innymi pracodawcy lokalni z branży budowlanej, meblarskiej, usługowej, informatycznej, a także przedstawiciele Wojskowej Komendy Uzupełnień z Olsztyna. Szczegółowe informacje na temat ofert pracy zagranicznych pracodawców można było uzyskać od doradców EURES z 10 krajów Unii Europejskiej: Szwecji, Niemiec, Słowenii, Wielkiej Brytanii, Łotwy, Rumunii, Irlandii, Portugalii, Holandii oraz Węgier. Podczas targów swoją ofertę prezentowały szkoły wyższe z Olsztyna, instytucje szkoleniowe, centra kariery zawodowej, prowadzono doradztwo w zakresie podejmowania działalności gospodarczej.

- *Panele Dyskusyjne* – poświęcone tematom: *Przedsiębiorczość akademicka, Jak odnieść sukces?, Przedsiębiorczość i mobilność zawodowa, geograficzna na terenie Unii Europejskiej*. Celem dyskusji panelowych było ukazanie młodym ludziom szans i możliwości, jakie daje podejmowanie pracy na własny rachunek, wskazanie na czynniki, które sprzyjają lub utrudniają osiągnięcie sukcesu oraz ukazanie różnych możliwości wsparcia dobrych pomysłów. W dyskusjach uczestniczyli polscy i zagraniczni eksperci świata biznesu oraz nauki. Można było poznać warunki i procedury prowadzenia działalności gospodarczej w krajach Unii Europejskiej. W dyskusjach panelowych wzięło udział łącznie ponad 700 osób.
- Warsztaty doradcze *Czy nadaję się na przedsiębiorcę?* prowadzone przez doradców zawodowych z urzędów pracy i poradni psychologiczno-pedagogicznych. W warsztatach wzięła udział młodzież ze szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych naszego województwa, studenci olsztyńskich uczelni wyższych oraz młodzi poszukujący pracy. Przy wsparciu doradców zawodowych, uczestnicy warsztatów mogli określić swoje umiejętności i cechy osobowościowe w kontekście prowadzenia własnej działalności gospodarczej. Każdy uczestnik warsztatów otrzymał opracowaną przez Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie ulotkę na temat: *Własna firma krok po kroku*. W sumie odbyło się 11 warsztatów, w których wzięło udział 186 młodych osób.
- Spotkanie na temat: *Młodzież i przedsiębiorczość na europejskim rynku pracy* – zaprezentowano sytuację młodzieży na rynku pracy w Danii, Rosji i na Ukrainie. Na koniec spotkania odbyła się dyskusja z udziałem doradców EURES z krajów UE m.in. z Danii, Irlandii, Wielkiej Brytanii, Rumunii, Węgier, Słowenii, Holandii, Portugalii i Polski. W spotkaniu wzięło udział 80 osób.
- *Konkurs wiedzy o przedsiębiorczości* – w dniach 5 września – 5 października 2011 roku, Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie we współpracy z Kuratorium Oświaty w Olsztynie zorganizował konkurs wiedzy o przedsiębiorczości. Do konkursu mogła przystąpić młodzież, ucząca się w szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych województwa warmińsko-mazurskiego. Zaangażowało się w niego ponad 100 szkół z Warmii i Mazur, wielu uczestników konkursu samodzielnie wysłało swoje prace. Zostało wyróżnionych 97 nauczycieli, którzy w znaczny sposób przyczynili się do zainteresowania uczniów udziałem w konkursie. Podczas konferencji inauguracyjnej EDPPM, laureatom wręczono nagrody. W konkursie wzięło udział 2 734 uczniów ze szkół Warmii i Mazur.
- *Warsztaty przedsiębiorczości na terenie szkół województwa warmińsko-mazurskiego* – w dniach 17-21 października 2011 roku, doradcy zawodowi odwiedzali szkoły gimnazjalne i ponadgimnazjalne województwa warmińsko-mazurskiego, prowadząc warsztaty z zakresu przedsiębiorczości. Odbyło się 166 warsztatów, w których wzięło udział 5 424 uczniów.

Podsumowując, we wszystkich wydarzeniach zorganizowanych przez Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie, w ramach Europejskich Dni Promocji Przedsiębiorczości Młodych skorzystało 12 147 osób, młodzieży uczącej się, studiującej oraz poszukującej pracy.

Organizacja Europejskich Dni Promocji Przedsiębiorczości Młodych została wysoko oceniona przez Komisję Europejską, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej oraz naszych Partnerów. Wszystkie cele postawione przez organizatora zostały osiągnięte.

W przygotowaniu znajduje się rekomendacja dla Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, dotycząca ujęcia w programie nauczania na każdym etapie nauki w szkole, edukacji w zakresie przedsiębiorczości.

9. Sprawozdanie z monitoringu Regionalnego Planu Działania na rzecz Zatrudnienia na 2011 rok

Zgodnie z postanowieniami Regionalnego Planu Działania na rzecz Zatrudnienia w Województwie Warmińsko-Mazurskim na 2011 rok, zawartymi w Rozdziale 8. *Monitoring wykonywania zadań RPD na 2011 rok*, monitorowaniu realizacji, założonych w nim celów oraz priorytetów, służy analiza zjawisk i procesów, zachodzących na regionalnym rynku pracy.

9.1. Realizacja celów RPD 2011

Cele i priorytety, zakładane w Regionalnym Planie Działania na Rzecz Zatrudnienia na 2011 rok wynikały z analizy i oceny sytuacji na warmińsko-mazurskim rynku pracy, a także z wyzwań, jakie zdefiniowano w związku z drastycznym obniżeniem środków Funduszu Pracy, przeznaczonych na przeciwdziałanie bezrobociu, łagodzenie jego skutków oraz aktywizację zawodową osób bezrobotnych. W wyniku realizacji działań, zapisanych w Regionalnym Planie Działania na rzecz Zatrudnienia na 2011 rok, miały zostać osiągnięte następujące cele:

1. **Utrzymanie poziomu bezrobocia w województwie warmińsko-mazurskim na prognozowanym poziomie 109,0 tys. – 119,5 tys. osób.**
2. **Zmniejszenie wskaźnika procentowego udziału młodzieży do 25 roku życia (do 22,5%) oraz osób w wieku powyżej 45/50 lat (do 21,5%) w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim.**
3. **Osiągnięcie wskaźnika efektywności programów rynku pracy finansowanych z Funduszu Pracy oraz Europejskiego Funduszu Społecznego na poziomie nie mniejszym niż 40%.**

W 2011 roku, według danych z końca grudnia, liczba bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim wyniosła 107 333 osoby. Wskazuje to na osiągnięcie pierwszego celu, przyjętego w Regionalnym Planie Działania na rzecz Zatrudnienia na 2011 rok, zgodnie z którym liczba bezrobotnych miała zostać utrzymana na prognozowanym poziomie 109,0 tys. – 119,5 tys. osób. Wynik, osiągnięty w 2011 roku, jest bardziej korzystny niż prognozowany wariant optymistyczny, który zakładał ukształtowanie liczby bezrobotnych na poziomie 109,0 tys. osób. W stosunku do grudnia 2010 roku liczba ta wzrosła o 1,3% (o 1 391 osób), nadal jednak nie przekroczyła poziomu z 2009 roku – jest niższa o 1 848 osób, tj. o 1,7%).

Zrealizowany został również drugi cel Regionalnego Planu Działania, który zakładał zmniejszenie wskaźnika procentowego udziału młodzieży do 25 roku życia oraz osób w wieku powyżej 50 lat w ogólnej liczbie bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim. W grudniu 2011 roku, osoby do 25 roku życia stanowiły 21,4% ogółu bezrobotnych w regionie, natomiast osoby w wieku powyżej 50 lat – 21,3%. Wstępna¹⁰ analiza realizacji zadań, przewidzianych w RPD 2011, pozwala stwierdzić, że trzeci cel również został osiągnięty. Ze wstępnych informacji powiatowych urzędów pracy wynika, iż efektywność zatrudnieniowa osiągnęła zakładany 40% wskaźnik. Efektywność podstawowych programów rynku pracy w województwie warmińsko-mazurskim, w 2010 roku¹¹ wynosiła 50,9%.

¹⁰ Dane ze sprawozdań w zakresie efektywności programów będą zbierane i opracowywane w czwartym miesiącu po zakończeniu okresu, tj. w kwietniu 2012 roku.

¹¹ Analiza efektywności programów rynku pracy za dany rok, sporządzana jest trzy miesiące po zakończeniu roku kalendarzowego. Tak więc zbadanie efektywności programów rynku pracy realizowanych w 2011 roku możliwe będzie po zakończeniu I kwartału 2012 roku.

9.2. Monitoring wskaźników RPD 2011

Zgodnie z założeniami Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na 2011 rok, zjawiska i procesy, zachodzące na regionalnym rynku pracy, podlegają monitorowaniu poprzez analizę wskaźników, których syntetyczne zestawienie stanowi poniższa tabela:

Tabela 23. Wskaźniki do monitoringu Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na 2011 rok

Wskaźnik	Grudzień 2010	Grudzień 2011	Zmiana
1. Stopa bezrobocia	20,0%	20,1%	0,1 pkt. proc.
2. Poziom bezrobocia	105 942	107 333	1 391 (1,3%)
3. Napływ do bezrobocia	164 256	139 737	-24 519 (-14,9%)
w tym osób powracających z zagranicy	2 927	3 039	112 (3,8%)
4. Odpływ z bezrobocia	167 495	138 346	-29 149 (-17,4%)
5. Wskaźnik płynności rynku pracy	41,0%	44,1%	3,1 pkt. proc.
6. Liczba ofert pracy	52 639	33 832	-18 807 (-35,7%)
7. Liczba osób bezrobotnych, które podjęły pracę	67 279	61 690	-5 589 (-8,3%)
8. Liczba osób, które odbyły staże zawodowe	16 349	4 530	-11 819 (-72,3%)
9. Liczba osób, podejmujących działalność gospodarczą przy wsparciu Funduszem Pracy i PO KL	3 385	955	-2 430 (-71,8%)
10. Liczba miejsc pracy wspieranych Funduszem Pracy powstałych u regionalnych pracodawców	2 546	570	-1 976 (-77,6%)
11. Liczba osób, które odbyły przygotowanie zawodowe dorosłych	190	58	-132 (-69,5%)
12. Pracujący	423,3 tys.	426,7 tys. ¹²	3,4 tys. (0,8%)
13. Wskaźnik zatrudnienia	48,9% ¹³	47,2%	-1,7 pkt. proc.
14. Liczba powstałych spółdzielni socjalnych	6	7	1 (16,7%)
15. Udział grup ryzyka w strukturze bezrobocia:			
• bezrobotni bez kwalifikacji	28,2%	29,4%	1,2 pkt. proc.
• młodzież	21,7%	21,4%	-0,3 pkt. proc.
• długotrwale bezrobotni (12-24 mies.)	16,5%	19,0%	2,5 pkt. proc.
• długotrwale bezrobotni (powyżej 24 mies.)	11,5%	13,7%	2,2 pkt. proc.
• bezrobotni powyżej 50 roku życia	20,8%	21,3%	0,5 pkt. proc.
• bezrobotni zamieszkali na wsi	49,3%	49,6%	0,3 pkt. proc.
• kobiety	53,0%	54,4%	1,4 pkt. proc.
16. Wydatki z Funduszu Pracy na promocję zatrudnienia, łagodzenie skutków bezrobocia i aktywizację bezrobotnych	327 249,9 tys. zł	119 682,1 tys. zł	-207 567,8 tys. zł (-63,4%)
17. Wydatki z Europejskiego Funduszu Społecznego ¹⁴	88,0 mln zł	58,2 mln zł	-29,8 mln zł (-33,9%)

Najważniejszym determinantem wojewódzkiego rynku pracy w 2011 roku było drastyczne zmniejszenie środków Funduszu Pracy na przeciwdziałanie bezrobociu, łagodzenie jego

¹² Szacunek Głównego Urzędu Statystycznego dla potrzeb obliczenia stopy bezrobocia rejestrowanego.

¹³ Stan na koniec III kwartału 2011 roku.

¹⁴ Bez środków na prefinansowanie projektów systemowych 6.1.3. Kwoty te zostały ujęte w kwocie wydatków z Funduszu Pracy.

skutków oraz aktywizację zawodową bezrobotnych. Analiza wskaźników monitoringu RPD 2011 wskazuje jednak zarówno na pozytywne, jak i negatywne zmiany. Zwiększeniu, w porównaniu do 2010 roku, uległa liczba bezrobotnych, zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy województwa, o 1 391 osób, tj. o 1,3%.

W grudniu 2011 roku odnotowano wyższą niż w analogicznym okresie 2010 roku, stopę bezrobocia. Wyniosła ona 20,1%, podczas gdy w 2010 roku – 20,0%.

W 2011 roku do bezrobocia napłynęła mniejsza liczba osób niż w 2010 roku (-24 519 osób, tj. o 14,9%), należy jednak wskazać, iż jednocześnie mniejsza liczba osób bezrobotnych została wyłączona z ewidencji (o 29 149 osób, tj. o 17,4%). Źródeł takiej sytuacji można upatrywać w zmniejszonych środkach Funduszu Pracy, które oznaczały również mniejsze możliwości aktywizacji. W liczbie wyrejestrowanych, 3 039 osób (2,2% napływu) udokumentowało legalną pracę za granicą. Porównując 2010 i 2011 rok, liczba osób rejestrujących się po powrocie z pracy za granicą, zwiększyła się o 112 osób tj. o 3,8%.

W 2011 roku najczęstszą przyczyną odpływu z bezrobocia było podjęcie pracy. Zatrudnienie uzyskało 61 690 osób, co świadczy o spadku w porównaniu do 2010 roku o 5 589 osób (tj. o 8,3%). Z tej liczby, 53 643 osoby podjęły pracę niesubsydiowaną na wolnym rynku, natomiast 8 047 osób znalazło zatrudnienie na subsydiowanych stanowiskach pracy. Wskaźnik płynności rynku pracy w 2011 roku zwiększył się o 3,1 pkt. proc., co oznacza, że stosunek liczby bezrobotnych podejmujących pracę do liczby nowo zarejestrowanych był większy niż rok wcześniej. W 2011 roku znacznie zmniejszyła się liczba podjęć stażu, w porównaniu do 2010 roku – o 11 819, tj. o 72,3% oraz liczba osób bezrobotnych podejmujących działalność gospodarczą – o 2 430, tj. o 71,8%. Również mniej osób (o 132, tj. o 69,5%) odbyło przygotowanie zawodowe.

Ogółem, w 2011 roku do powiatowych urzędów pracy wpłynęły 33 832 oferty pracy i wolnych miejsc aktywizacji zawodowej, co oznacza spadek w porównaniu do 2010 roku o 18 807 ofert (o 35,7%).

Należy również zwrócić uwagę na zmiany w strukturze bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim. Szczególnym problemem wojewódzkiego rynku pracy jest długotrwałe bezrobocie. W porównaniu do 2010 roku, odnotowano wzrost liczby długotrwałe bezrobotnych z 51 808 do 56 158 osób (o 4 350 osób, tj. o 8,4%). Widoczny jest również znaczny wzrost procentowego udziału liczby tej grupy bezrobotnych w ogólnej liczbie zarejestrowanych (z 48,9% w grudniu 2010 roku do 52,3% w grudniu 2011 roku). Aż 19,0% bezrobotnych pozostaje w rejestrach powiatowych urzędów pracy przez okres od 12 do 24 miesięcy, natomiast 13,7% to osoby bezrobotne przez okres dłuższy niż 24 miesiące. Udział procentowy tych kategorii osób w ogóle zarejestrowanych zwiększył się w analizowanym okresie odpowiednio o 2,5 i 2,2 pkt. proc.

Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych (31 508 osób), w grudniu 2011 roku, stanowili 29,4% ogółu zarejestrowanych w województwie. W porównaniu z grudniem 2010 roku, liczba bezrobotnych w tej grupie zwiększyła się o 1 650 osób (o 5,5%), a udział procentowy w ogólnym bezrobociu o 1,2 pkt. proc.

W szczególnej sytuacji na rynku pracy pozostają nadal bezrobotni powyżej 50 roku życia. Ich liczba, w okresie grudzień 2010 – grudzień 2011, zwiększyła się o 874 osoby (o 4,0%), kształtując na poziomie 22 912 osób. Analizując zmiany procentowego udziału bezrobotnych powyżej 50 roku życia w ogólnym bezrobociu, należy wskazać tendencję wzrostową. W 2011 roku osoby tej kategorii stanowiły 21,3% w liczbie bezrobotnych w województwie, co oznacza, iż ich udział procentowy wzrósł w porównaniu do 2010 roku wzrósł o 0,5 pkt. proc.

W województwie warmińsko-mazurskim w 2011 roku, w rejestrach powiatowych urzędów pracy pozostawało 23 000 osób bezrobotnych do 25 roku życia, które stanowiły 21,4% ogółu bezrobotnych. W porównaniu z analogicznym okresem 2010 roku, widoczny jest nieznaczny wzrost liczby bezrobotnych tej grupy (o 8 osób, tj. o 0,03%) oraz spadek o 0,3 pkt. proc., udział osób tej kategorii wiekowej w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych.

Blisko połowa bezrobotnych zarejestrowanych w województwie warmińsko-mazurskim zamieszkuje na wsi. Mieszkańcy wsi (53 225 osób), w grudniu 2011 roku stanowili 49,6% ogółu bezrobotnych. W porównaniu do 2010 roku, liczba bezrobotnych mieszkańców wsi zwiększyła się o 953 osoby, tj. o 1,8%, a ich procentowy udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wzrósł o 0,3 pkt. proc.

Struktura regionalnego bezrobocia charakteryzuje się przewagą kobiet. Ich liczba, na koniec 2011 roku, wynosiła 58 437, co stanowiło 54,4% ogółu bezrobotnych. Dane te oznaczają, iż liczba bezrobotnych kobiet wzrosła w porównaniu do 2010 roku – o 2 309 osób, tj. o 4,1%. Wzrósł również, o 1,4 pkt. proc. udział procentowy kobiet w ogólnym bezrobociu.

Do końca grudnia 2011 roku, w województwie warmińsko-mazurskim z Funduszu Pracy wydatkowano 335 030,0 tys. zł, z czego:

- 191 180,0 tys. zł (57,1% ogółu wydatków) wydatkowano na zasiłki dla bezrobotnych – o 21 115,8 tys. zł (o 10,0%) mniej niż w analogicznym okresie 2010 roku;
- 119 682,1 tys. zł (35,7%) wydatkowano na programy na rzecz promocji zatrudnienia – o 207 567,8 tys. zł (o 63,4%) mniej niż w tym samym okresie 2010 roku. Zmniejszeniu, o prawie 34% (o 29,8 mln zł) uległy wydatki z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Reasumując: warmińsko-mazurski rynek pracy należy do najtrudniejszych w Polsce, jednak wyniki monitoringu realizacji Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na 2011 rok, wskazują, iż jego podstawowe założenia zostały osiągnięte.

Podsumowanie

Analiza sytuacji na rynku pracy w województwie warmińsko-mazurskim wskazuje na realizację celów Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na 2011 rok w Województwie Warmińsko-Mazurskim:

- liczba bezrobotnych ukształtowała się na poziomie 107,3 tys. osób, a więc wynik, osiągnięty w 2011 roku, jest bardziej korzystny niż prognozowany wariant optymistyczny, który zakładał ukształtowanie liczby bezrobotnych na poziomie 109,0 tys. osób;
- w grudniu 2011 roku, osoby do 25 roku życia stanowiły 21,4% ogółu bezrobotnych w regionie, natomiast osoby w wieku powyżej 50 lat – 21,3% - oznacza to realizację celu drugiego, w świetle którego wskaźniki te nie powinny przekroczyć odpowiednio 22,5% i 21,5%;
- wskaźnik efektywności programów rynku pracy, jak wynika ze wstępnej analizy, przekroczył planowany poziom 40%.

Należy jednak wskazać, iż sytuacja na warmińsko-mazurskim rynku pracy jest trudna. Niekorzystnym zjawiskiem jest utrzymujące się przestrzenne zróżnicowanie bezrobocia. W niektórych powiatach, skala wzrostu stopy bezrobocia, jak również liczby bezrobotnych, może być znacznie szybsza niż przeciętnie w województwie czy kraju. Wynika z tego potrzeba wspierania mobilności pracowników.

Za pozytywne należy uznać zmniejszenie się procentowego udziału w ogólnym bezrobociu młodzieży do 25 roku życia, jednak w przypadku pozostałych grup w szczególnej sytuacji, a więc m.in. osób długotrwale bezrobotnych, niepełnosprawnych oraz osób powyżej 50 roku życia – miał miejsce wzrost udziału w strukturze regionalnego bezrobocia. Grupy te należy obejmować szczególnym i kompleksowym wsparciem ze względu na zagrożenie wykluczeniem społecznym.

Jednym z najpoważniejszych i najtrudniejszych do rozwiązania problemów warmińsko-mazurskiego rynku pracy jest długotrwale bezrobocie. Dotyczy on zarówno ludzi młodych, będących w wieku potencjalnie największej aktywności zawodowej, jak i osób starszych, które nadal jeszcze mogą być aktywne zawodowo. Z jednej strony są to osoby, które dopiero wchodzi na rynek pracy, jednak ze względu na jego nie mogą znaleźć zatrudnienia, a z drugiej – osoby, które niejednokrotnie posiadają duże doświadczenie zawodowe, jednak ze względu na wiek bądź zdezaktualizowane kwalifikacje nie są w stanie pokonać konkurencji na rynku pracy.

Czynnikiem, który wydłuża czas pozostawania bez zatrudnienia jest, oprócz wieku, także niepełnosprawność. Pomimo, iż osoby niepełnosprawne stanowią niewielki odsetek w strukturze regionalnego bezrobocia, w ich przypadku zagrożenie wykluczeniem społecznym jest wysokie.

Obok czynników społeczno-gospodarczych, wywierających wpływ na warmińsko-mazurski rynek pracy, należy wymienić także znaczne obniżenie środków Funduszu Pracy, przeznaczonych na aktywizację zawodową, przeciwdziałanie bezrobociu oraz łagodzenie jego skutków.

W związku z powyższym, działania zaplanowane w RPD na 2011 rok, przewidywały między innymi

- doskonalenie aktywnej polityki rynku pracy poprzez poprawę dostępności i trafności adresowania usług i instrumentów rynku pracy oraz ich skuteczności, a także funkcjonowania instytucji rynku pracy;

- rozwój skoordynowanej współpracy pomiędzy publicznymi służbami zatrudnienia a instytucjami pomocy społecznej, między innymi w zakresie efektywnego wykorzystania środków;
- doskonalenie usług pośrednictwa pracy, poradnictwa zawodowego oraz pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy, świadczonych przez publiczne służby zatrudnienia;
- dążenie do zwiększania efektywności zatrudnieniowej i kosztowej programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej.

Szczególny nacisk został położony na realizację beznakładowych form oraz pozyskiwanie ofert zatrudnienia niesubsydiowanego, pochodzących z tzw. *wolnego rynku*. W tym miejscu należy wskazać, iż pozytywne zjawiska i tendencje, zaobserwowane na regionalnym rynku pracy w 2011 roku odnosiły się przede wszystkim do obszaru aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych. W 2011 roku miał miejsce procentowy udział zatrudnienia niesubsydiowanego w ogólnej liczbie podjęć pracy – stanowiło ono prawie 87% wszystkich podjęć pracy, co oznacza wzrost w stosunku do 2010 roku o 14,3 punktu procentowego.

Na korzyść ofert pracy niesubsydiowanej zmieniła się struktura ofert wolnych miejsc i aktywizacji zawodowej – na tę zmianę składa się wzrost liczby ofert pracy niesubsydiowanej, zmniejszenie liczby wolnych miejsc aktywizacji zawodowej oraz liczby ofert zatrudnienia subsydiowanego. Należy pamiętać, iż oferty pracy niesubsydiowanej, pochodzące z wolnego rynku stanowią bardziej pożądany rodzaj ofert. Zgłaszane są przez przedsiębiorców bez żadnych oczekiwań związanych z dofinansowaniem kosztów zatrudnienia, są trwalsze i świadczą o dobrej kondycji firmy, dlatego też wzrost liczby ofert pracy niesubsydiowanej, jak również ich udziału procentowego w strukturze ofert należy oceniać pozytywnie.

W 2012 roku należy realizować działania w następujących obszarach:

- kształtowanie, w oparciu o model *flexicurity*, nowoczesnego rynku pracy, odpowiadającego na wyzwania, związane ze zmianami demograficznymi, jakie ujawnią się w najbliższych latach;
- wspieranie aktywizacji zawodowej grup społecznych, które do tej pory były niewystarczająco obecne na rynku pracy, a tym samym przeciwdziałanie długotrwałemu bezrobociu oraz wykluczeniu zawodowemu i społecznemu;
- podejmowanie i wspieranie działań, zmierzających do podnoszenia poziomu aktywności edukacyjnej i zawodowej mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego;
- wspieranie rozwoju przedsiębiorczości, poprzez utrzymywanie istniejących i powstawanie nowych miejsc pracy.

Istotne będą także działania, podejmowane w celu efektywnego pozyskiwania ofert zatrudnienia niesubsydiowanego. Szczególnym wsparciem należy objąć grupy najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym, a więc osoby młode, osoby w najstarszych grupach wiekowych, długotrwale bezrobotne oraz niepełnosprawne. Wsparcie to powinno zostać ukierunkowane na podnoszenie lub zmianę ich kwalifikacji, pobudzanie aktywności edukacyjnej i zawodowej oraz zwiększanie mobilności na rynku pracy. Istotne jest również promowanie samozatrudnienia, które w obliczu niewystarczającej liczby ofert pracy, może okazać się jedną z szans na podjęcie zatrudnienia.

Spis wykresów

Wykres 1. Ludność według ekonomicznych grup wieku w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2008-2010.....	10
Wykres 2. Ludność według ekonomicznych grup wieku w Polsce w latach 2008-2010	10
Wykres 3. Uczniowie według typów szkół ponadgimnazjalnych w województwie warmińsko-mazurskim w roku szkolnym 2010/2011	12
Wykres 4. Wartość PKB w województwie warmińsko-mazurskim w mln zł w latach 2002-2009	14
Wykres 5. Współczynnik aktywności zawodowej w województwie warmińsko-mazurskim i w kraju (III kwartał 2009-2011).....	16
Wykres 6. Wskaźnik zatrudnienia w województwie warmińsko-mazurskim i w kraju (III kwartał 2009-2011)	16
Wykres 7. Stopa bezrobocia według BAEL w województwie warmińsko-mazurskim i w kraju (III kwartał 2009-2011)	17
Wykres 8. Wynagrodzenia według sekcji w Polsce i w województwie warmińsko-mazurskim w 2010 roku	18
Wykres 9. Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw (w tys. osób)	19
Wykres 10. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie (w zł) w sektorze przedsiębiorstw w wybranych sekcjach PKD w okresie styczeń-grudzień 2011	20
Wykres 11. Bezrobocie rejestrowane w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2008-2011.....	21
Wykres 12. Roczne zmiany liczby bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim (grudzień 2011 do grudnia 2010) w procentach	22
Wykres 13. Odprawy i napływy do bezrobocia w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2009-2011	24
Wykres 14. Tendencje w kształtowaniu się wskaźnika stopy bezrobocia w województwie warmińsko-mazurskim na tle kraju w latach 2002-2011	25
Wykres 15. Liczba osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy rejestrujących się w urzędach pracy w latach 2010-2011	30
Wykres 16. Udział wybranych kategorii bezrobotnych w liczbie bezrobotnych ogółem w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2009-2011	30
Wykres 17. Zmiany w strukturze bezrobotnych według grup wiekowych w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2009-2011.....	33
Wykres 18. Zmiany w strukturze bezrobotnych według poziomu wykształcenia w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2009-2011.....	34
Wykres 19. Zmiany w strukturze bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2009-2011	34
Wykres 20. Udział bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w ogólnej liczbie bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2009-2011	36
Wykres 21. Struktura ofert pracy w województwie warmińsko-mazurskim pozyskanych w latach 2009-2011.	39
Wykres 22. Kraj pochodzenia zagranicznych ofert pracy w 2011 roku	40
Wykres 23. Uczestnicy aktywnych form promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia aktywizacji bezrobotnych w latach 2009-2011 w województwie warmińsko-mazurskim	41
Wykres 24. Struktura uczestników aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu i instrumentów rynku pracy w województwie warmińsko-mazurskim w 2011 roku	43
Wykres 25. Struktura wydatków z Funduszu Pracy w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2010-2011.....	49
Wykres 26. Struktura wydatków na aktywne formy z Funduszu Pracy w województwie warmińsko-mazurskim w 2011 roku.....	50
Wykres 27. Wartość podpisanych umów/decyzji i wniosków o płatność w ramach komponentu regionalnego w stosunku do całości środków przyznanych dla poszczególnych województw na realizację Priorytetów VI-IX (%)	54

Spis map

Mapa 1. Gęstość zaludnienia oraz przyrost naturalny i saldo migracji według powiatów województwa warmińsko-mazurskiego w 2010 roku.....	11
Mapa 2. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON według powiatów w 2011 roku.....	13
Mapa 3. Współczynnik aktywności zawodowej w Polsce według województw (III kwartał 2011).....	16
Mapa 4. Wskaźnik zatrudnienia w Polsce według województw (III kwartał 2011)	16
Mapa 5. Stopa bezrobocia według BAEL w kraju (III kwartał 2011)	17
Mapa 6. Stopa bezrobocia w państwach europejskich (III kwartał 2011)	17
Mapa 7. Zróżnicowanie przestrzenne stopy bezrobocia w Polsce w grudniu 2011 roku	26
Mapa 8. Stopa bezrobocia w województwie warmińsko-mazurskim według powiatów (grudzień 2011).....	26

Spis tabel

Tabela 1. Ludność Polski według województw w 2010 roku	9
Tabela 2. Nowozarejestrowane podmioty gospodarki narodowej w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2010-2011	13
Tabela 3. Struktura pracujących w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2008-2010	14
Tabela 4. Wybrane wskaźniki aktywności ekonomicznej ludności Polski według województw (III kwartał 2011)	15
Tabela 5. Wynagrodzenia według sekcji w Polsce i województwie warmińsko-mazurskim w 2010 roku.....	19
Tabela 6. Dynamika zmian bezrobocia w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2009-2011 na tle kraju	21
Tabela 7. Napływ do bezrobocia w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2009-2011	23
Tabela 8. Przyczyny odpływu z bezrobocia w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2009-2011	24
Tabela 9. Stopa bezrobocia w latach 2009-2011 w Polsce i w województwie warmińsko-mazurskim.....	25
Tabela 10. Liczba osób objętych zgłoszonymi zwolnieniami grupowymi w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2010-2011 według Polskiej Klasyfikacji Działalności	28
Tabela 11. Liczba osób objętych zwolnieniami grupowymi w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2010-2011 roku według Polskiej Klasyfikacji Działalności	29
Tabela 12. Wybrane kategorie bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2009-2011	31
Tabela 13. Bezrobotni według cech socjodemograficznych w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2009-2011.....	32
Tabela 14. Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2009-2011 (stan na 31.12.2011).....	35
Tabela 15. Podjęcia pracy przez bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2009-2011 ..	40
Tabela 16. Podjęcia przez bezrobotnych pracy subsydiowanej w latach 2009-2011	40
Tabela 17. Aktywizacja zawodowa wybranych grup bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim w 2011 roku.....	41
Tabela 18. Liczba uczestników prac subsydiowanych i aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2010-2011.....	42
Tabela 19. Struktura środków na finansowanie programów na rzecz promocji zatrudnienia i aktywizacji bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2010-2011 (w tys. zł).....	46
Tabela 20. Środki Funduszu Pracy na realizację programów na rzecz promocji zatrudnienia i łagodzenia skutków bezrobocia w 2011 roku (w tys. zł).....	48
Tabela 21. Struktura wydatków z Funduszu Pracy według form aktywizacji w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2010-2011.....	50
Tabela 22. Programy realizowane przez powiatowe urzędy pracy, finansowane z rezerwy	52
Tabela 23. Wskaźniki do monitoringu Regionalnego Planu Działania na rzecz Zatrudnienia na 2011 rok	72

Załączniki – tabele statystyczne

Tabela 1. Bezrobocie w województwie warmińsko-mazurskim

PUP	Bezrobotni ogółem			wzrost /spadek w %		wzrost /spadek w liczbach	
	listopad	grudzień	grudzień	4:2	4:3	4 - 2	4 - 3
	2011	2010	2011				
1	2	3	4	5	6	7	8
Bartoszyce	6 532	6 730	6 697	2,5	-0,5	165	-33
Braniewo	4 252	4 364	4 360	2,5	-0,1	108	-4
Działdowo	5 548	5 792	5 767	3,9	-0,4	219	-25
Elbląg grodzki	7 330	7 589	7 245	-1,2	-4,5	-85	-344
Elbląg ziemski	5 139	5 456	5 292	3,0	-3,0	153	-164
Elk	7 568	7 793	7 906	4,5	1,5	338	113
Gizycko	3 071	3 755	3 250	5,8	-13,4	179	-505
Goldap	2 085	2 071	2 180	4,6	5,3	95	109
Iława	4 166	3 940	4 472	7,3	13,5	306	532
Kętrzyn	6 026	6 009	6 292	4,4	4,7	266	283
Lidzbark Warmiński	3 863	3 946	3 854	-0,2	-2,3	-9	-92
Mrągowo	3 922	4 158	4 097	4,5	-1,5	175	-61
Nidzica	2 053	2 138	2 243	9,3	4,9	190	105
Nowe Miasto Lubawskie	3 368	3 162	3 494	3,7	10,5	126	332
Olecko	2 824	2 950	3 027	7,2	2,6	203	77
Olsztyn grodzki	5 920	5 863	6 240	5,4	6,4	320	377
Olsztyn ziemski	7 406	7 574	7 801	5,3	3,0	395	227
Ostróda	7 855	7 841	8 212	4,5	4,7	357	371
Pisz	6 165	6 091	6 323	2,6	3,8	158	232
Szczytno	6 073	6 605	6 405	5,5	-3,0	332	-200
Węgorzewo	2 040	2 115	2 176	6,7	2,9	136	61
Ogółem	103 206	105 942	107 333	4,0	1,3	4 127	1 391

Tabela 2. Stopa bezrobocia w województwie warmińsko-mazurskim

stan na 31.12.2011

PUP	grudzień 2010	listopad 2011	grudzień 2011	wzrost/spadek	wzrost/spadek
				4 - 2	4 - 3
1	2	3	4	6	7
podregion elbląski	19,9	19,5	20,0	0,1	0,5
Braniewski	30,9	30,2	30,8	-0,1	0,6
Działdowski	23,9	23,0	23,7	-0,2	0,7
Elbląski	26,7	25,4	26,0	-0,7	0,6
Iławski	11,3	11,7	12,5	1,2	0,8
Nowomiejski	19,8	20,7	21,3	1,5	0,6
Ostródzki	21,5	21,3	22,1	0,6	0,8
M.Elbląg	16,6	16,0	15,8	-0,8	-0,2
podregion elcki	24,5	23,6	24,4	-0,1	0,8
Elcki	24,7	24,0	24,8	0,1	0,8
Giżycki	19,2	16,2	17,0	-2,2	0,8
Olecki	21,6	20,8	22,0	0,4	1,2
Piski	31,5	31,6	32,2	0,7	0,6
Gołdapski	22,1	22,1	22,9	0,8	0,8
Węgorzewski	27,4	26,6	27,9	0,5	1,3
podregion olsztyński	18,2	17,6	18,3	0,1	0,7
Bartoszycki	30,0	29,2	29,7	-0,3	0,5
Kętrzyński	27,9	27,7	28,7	0,8	1,0
Lidzbarski	26,3	25,8	25,8	-0,5	0,0
Mrągowski	22,0	20,9	21,7	-0,3	0,8
Nidzicki	20,3	19,5	20,9	0,6	1,4
Olsztyński	20,3	19,8	20,7	0,4	0,9
Szczygieński	26,1	24,4	25,4	-0,7	1,0
M.Olsztyn	6,9	6,9	7,2	0,3	0,3
Województwo	20,0	19,4	20,1	0,1	0,7
Polska	12,4	12,1	12,5	0,1	0,4

Źródło: GUS Warszawa

* Stopa bezrobocia za grudzień 2010 roku po korekcie GUS, wynikającej z ustalenia ostatecznej liczby pracujących poza rolnictwem indywidualnym.

**Tabela 3. Wybrane kategorie bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim
na koniec grudnia 2011 roku**

Powiat	Ogółem bezrobotni	w tym									
		Kobiety	Udział 3:2 w %	Młodzież do 25 lat	Udział 5:2 w %	Mieszkańcy wsi	Udział 7:2 w %	Z prawem do zasiłku	Udział 9:2 w %	Długotrwale bezrobotni	Udział 11:2 w %
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Bartoszyce	6 697	3 544	52,9	1 293	19,3	3 579	53,4	1 194	17,8	4 262	63,6
Braniewo	4 360	2 394	54,9	883	20,3	2 565	58,8	769	17,6	2 627	60,3
Działdowo	5 767	3 454	59,9	1 300	22,5	3 404	59,0	1 287	22,3	3 327	57,7
Elbląg grodzki	7 245	3 719	51,3	1 222	16,9	0	0,0	932	12,9	3 818	52,7
Elbląg ziemski	5 292	2 946	55,7	1 185	22,4	3 906	73,8	992	18,7	2 988	56,5
Elk	7 906	4 124	52,2	1 647	20,8	2 973	37,6	1 542	19,5	4 356	55,1
Giżycko	3 250	1 896	58,3	708	21,8	1 474	45,4	548	16,9	1 447	44,5
Gołdap	2 180	1 337	61,3	533	24,4	1 362	62,5	403	18,5	1 114	51,1
Iława	4 472	2 666	59,6	1 253	28,0	2 012	45,0	917	20,5	1 524	34,1
Kętrzyn	6 292	3 145	50,0	1 158	18,4	3 312	52,6	1 185	18,8	3 610	57,4
Lidzbark Warmiński	3 854	2 051	53,2	798	20,7	1 716	44,5	786	20,4	2 156	55,9
Mrągowo	4 097	2 153	52,6	914	22,3	2 178	53,2	862	21,0	1 862	45,4
Nidzica	2 243	1 330	59,3	537	23,9	1 445	64,4	572	25,5	1 004	44,8
Nowe Miasto Lub.	3 494	2 028	58,0	1 053	30,1	2 685	76,8	877	25,1	1 692	48,4
Olecko	3 027	1 690	55,8	641	21,2	1 887	62,3	575	19,0	1 637	54,1
Olsztyn grodzki	6 240	3 218	51,6	890	14,3	0	0,0	1 049	16,8	2 442	39,1
Olsztyn ziemski	7 801	4 219	54,1	1 599	20,5	5 377	68,9	1 903	24,4	3 648	46,8
Ostróda	8 212	4 566	55,6	1 923	23,4	4 725	57,5	1 736	21,1	4 108	50,0
Pisz	6 323	3 270	51,7	1 468	23,2	2 994	47,4	1 321	20,9	3 607	57,0
Szczytno	6 405	3 510	54,8	1 497	23,4	4 301	67,2	1 225	19,1	3 734	58,3
Węgorzewo	2 176	1 177	54,1	498	22,9	1 330	61,1	457	21,0	1 195	54,9
Ogółem	107 333	58 437	54,4	23 000	21,4	53 225	49,6	21 132	19,7	56 158	52,3

Tabela 4. Zmiany w strukturze bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim

Stan na 31.12.2011

Wyszczególnienie	listopad	grudzień	październik	grudzień	zmiany	zmiany	zmiany	zmiany w %	zmiany w %	zmiany w %
	2011	2010	2011	2011	5 - 4	5 - 3	5 - 2	5 : 4	5 : 3	5 : 2
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
Bezrobotni ogółem	103 206	105 942	99 768	107 333	7 565	1 391	4 127	7,6	1,3	4,0
Kobiety	57 355	56 128	56 049	58 437	2 388	2 309	1 082	4,3	4,1	1,9
% do ogółu bezrobotnych	55,6	53,0	56,2	54,4	-1,8	1,4	-1,2	x	x	x
Bezrobotni do 25 roku życia	22 621	22 992	22 012	23 000	988	8	379	4,5	0,0	1,7
% do ogółu bezrobotnych	21,9	21,7	22,1	21,4	-0,7	-0,3	-0,5	x	x	x
Długotrwale bezrobotni	54 179	51 808	52 951	56 158	3 207	4 350	1 979	6,1	8,4	3,7
% do ogółu bezrobotnych	52,5	48,9	53,1	52,3	-0,8	3,4	-0,2	x	x	x
Mieszkańcy wsi	50 853	52 272	48 788	53 225	4 437	953	2 372	9,1	1,8	4,7
% do ogółu bezrobotnych	49,3	49,3	48,9	49,6	0,7	0,3	0,3	x	x	x
Bezrobotni z prawem do zasiłku	19 982	21 709	18 964	21 132	2 168	-577	1 150	11,4	-2,7	5,8
% do ogółu bezrobotnych	19,4	20,5	19,0	19,7	0,7	-0,8	0,3	x	x	x
Bezrobotni powyżej 50 roku życia	21 689	22 038	20 868	22 912	2 044	874	1 223	9,8	4,0	5,6
% do ogółu bezrobotnych	21,0	20,8	20,9	21,3	0,4	0,5	0,3	x	x	x
Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych	30 653	29 858	29 832	31 508	1 676	1 650	855	5,6	5,5	2,8
% do ogółu bezrobotnych	29,7	28,2	29,9	29,4	-0,5	1,2	-0,3	x	x	x
Niepełnosprawni	5 438	5 319	5 234	5 628	394	309	190	7,5	5,8	3,5
% do ogółu bezrobotnych	5,3	5,0	5,2	5,2	0,0	0,2	-0,1	x	x	x

Tabela 5. Bezrobotni zarejestrowani w okresie styczeń - grudzień 2011 roku

PUP	Zarejestrowani w okresie styczeń – grudzień		Po raz pierwszy		Po raz kolejny		Po pracach interwencyjnych		Po robotach publicznych		Po stażu		Po odbyciu przygotowania zawodowego w miejscu pracy		Po szkoleniu		Po pracach społecznie użytecznych	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Bartoszyce	6776	3256	817	395	5959	2861	175	85	80	22	490	350	0	0	92	9	377	288
Braniewo	4363	2091	696	346	3667	1745	217	113	50	6	255	180	0	0	64	29	274	188
Działdowo	6022	2888	962	447	5060	2441	15	7	26	21	427	258	0	0	98	43	127	77
Elbląg grodzki	9498	4484	1501	693	7997	3791	53	13	25	13	656	471	4	4	35	3	105	60
Elbląg ziemski	5913	2885	889	415	5024	2470	124	64	74	22	533	363	3	3	12	2	149	103
Elk	9088	4040	1282	635	7806	3405	34	16	70	15	579	378	55	25	243	92	69	54
Giżycko	5212	2470	770	373	4442	2097	58	33	9	3	210	167	6	0	93	46	55	39
Goldap	3303	1519	361	180	2942	1339	42	20	31	11	274	193	1	0	42	9	141	107
Iława	8003	4040	1363	703	6640	3337	68	35	5	0	460	347	6	3	138	79	15	15
Kętrzyn	8863	4189	953	462	7910	3727	463	202	21	8	454	322	1	0	130	33	1738	987
Lidzbark Warm.	4705	2226	697	360	4008	1866	59	17	65	11	540	364	0	0	11	2	57	51
Mrągowo	6156	2812	801	396	5355	2416	85	33	2	1	378	252	0	0	178	49	98	51
Nidzica	3911	1885	549	279	3362	1606	41	20	14	3	344	235	0	0	66	16	316	245
Nowe Miasto Lub.	4154	2026	646	317	3508	1709	110	60	42	25	359	255	26	9	4	0	106	78
Olecko	4051	1812	590	318	3461	1494	13	11	264	144	241	190	3	3	114	41	18	5
Olsztyn grodzki	10574	5235	2554	1307	8020	3928	17	13	3	3	1121	849	8	3	150	69	200	132
Olsztyn ziemski	10659	5263	1932	945	8727	4318	122	55	112	40	810	581	7	3	161	72	375	251
Ostróda	10384	4916	1331	677	9053	4239	102	56	60	21	979	671	0	0	99	24	281	211
Pisz	8632	4206	1004	474	7628	3732	501	360	770	413	494	319	0	0	130	54	657	438
Szczytno	6591	3071	1026	473	5565	2598	117	79	79	24	463	353	0	0	184	68	133	101
Węgorzewo	2879	1419	328	161	2551	1258	129	84	49	16	291	202	2	0	73	36	130	107
Województwo	139737	66733	21052	10356	118685	56377	2545	1376	1851	822	10358	7300	122	53	2117	776	5421	3588

Tabela 6. Bilans bezrobotnych ogółem w okresie styczeń – grudzień 2011 roku

POWIAT	NAPŁYW		ODPŁYW		Podjęcia pracy																		
					Ogółem	Kobiety	Niesubsydiowanej				Subsydiowanej								Rozpoczęcie szkoleń	Rozzp.pracy społecznie użytecznej	Rozpoczęcie stażu	Niepotwierdzenia gotowości	Rozpocz.przygotow. zawodowe
	Ogółem	Kobiety	W tym:				Ogółem	Kobiety	w tym:														
			sezonowej																				
			Ogółem	Kobiety					Interwencyjne		publiczne		dotacje										
									Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Bezrobotni.	Pracodawcy									
Bartoszyce	6 776	3 256	6 809	3 249	3 078	1 375	2 523	1 176	0	0	555	199	298	113	0	0	75	179	84	405	211	1 586	0
Braniewo	4 363	2 091	4 367	2 159	1 824	924	1 361	699	58	31	463	225	309	178	50	4	32	71	71	271	151	1 227	0
Działdowo	6 022	2 888	6 047	2 882	3 214	1 517	2 984	1 391	128	78	230	126	90	59	46	30	28	65	91	128	261	1 727	0
Elbląg grodzki	9 498	4 484	9 842	4 596	3 537	1 818	3 217	1 663	0	0	320	155	60	25	11	4	58	171	42	88	379	4 316	0
Elbląg ziemski	5 913	2 885	6 077	2 883	2 286	1 138	1 966	990	1	1	320	148	102	60	79	23	42	84	14	160	361	2 174	1
Elk	9 088	4 040	8 975	3 773	4 176	1 762	3 790	1 638	0	0	386	124	86	38	84	17	32	172	267	55	553	2 811	20
Giżycko	5 212	2 470	5 717	2 702	2 443	1 235	2 209	1 150	0	0	234	85	88	40	1	1	40	104	92	74	167	1 804	8
Goldap	3 303	1 519	3 194	1 341	1 569	596	1 349	514	969	433	220	82	63	32	30	8	29	83	43	107	150	814	3
Iława	8 003	4 040	7 471	3 539	3 586	1 791	3 338	1 676	0	0	248	115	81	53	0	0	0	167	125	18	1	2 377	0
Kętrzyn	8 863	4 189	8 580	3 928	2 981	1 338	2 271	1 051	0	0	710	287	608	250	0	0	60	38	136	1 741	150	2 873	0
Lidzbark Warm.	4 705	2 226	4 797	2 189	2 322	1 101	2 102	1 037	1 881	937	220	64	112	22	0	0	32	74	10	57	155	1 393	0
Mragowo	6 156	2 812	6 217	2 835	2 819	1 365	2 555	1 268	0	0	264	97	130	47	0	0	41	89	178	109	199	1 762	0
Nidzica	3 911	1 885	3 806	1 787	1 563	648	1 342	566	0	0	221	82	120	66	0	0	27	70	69	311	204	1 096	0
Nowe Miasto Lub.	4 154	2 026	3 822	1 778	2 012	948	1 844	878	0	0	168	70	109	58	0	0	5	54	4	70	156	1 129	1
Olecko	4 051	1 812	3 974	1 662	2 072	886	1 583	657	890	372	489	229	43	33	214	110	89	142	113	25	147	1 060	2
Olsztyn grodzki	10 574	5 235	10 197	5 029	4 655	2 516	4 296	2 350	2	1	359	166	38	24	9	7	116	87	184	218	360	3 500	9
Olsztyn ziemski	10 659	5 263	10 432	5 071	4 808	2 439	4 421	2 273	164	96	387	166	121	61	117	42	90	45	185	404	308	3 535	14
Ostróda	10 384	4 916	10 013	4 627	4 856	2 346	4 479	2 183	11	4	377	163	76	37	0	0	66	106	52	204	166	3 292	0
Pisz	8 632	4 206	8 400	4 001	3 896	1 925	2 548	1 147	1 653	793	1 348	778	855	571	326	159	4	163	132	625	254	2 091	0
Szczytno	6 591	3 071	6 791	3 071	2 830	1 342	2 514	1 203	198	126	316	139	170	97	14	2	53	78	187	126	88	2 252	0
Węgorzewo	2 879	1 419	2 818	1 322	1 163	545	951	435	0	0	212	110	93	57	39	13	36	42	73	157	109	881	0
Województwo	139 737	66 733	138 346	64 424	61 690	29 555	53 643	25 945	5 955	2 872	8 047	3 610	3 652	1 921	1 020	420	955	2 084	2 152	5 353	4 530	43 700	58

Tabela 7. Oferty pracy zgłoszone do powiatowych urzędów pracy w okresie styczeń-grudzień w latach 2010-2011

PUP	Rok 2010					Rok 2011					Zmiany w %		
	Oferty pracy ogółem	Subsydiowane	Niesubsydiowane	3:2 w %	4:2 w %	Oferty pracy ogółem	Subsydiowane	Niesubsydiowane	8:7 w %	9:7 w %	7:2	8:3	9:4
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Bartoszyce	1 967	1 441	526	73,3	26,7	1 337	1 004	333	75,1	24,9	-32,0	-30,3	-36,7
Braniewo	2 122	1 854	268	87,4	12,6	1 301	866	435	66,6	33,4	-38,7	-53,3	62,3
Działdowo	1 863	1 102	761	59,2	40,8	1 215	526	689	43,3	56,7	-34,8	-52,3	-9,5
Elbląg Grodzki	3 626	2 730	896	75,3	24,7	1 977	939	1 038	47,5	52,5	-45,5	-65,6	15,8
Elbląg Ziemski	2 230	1 981	249	88,8	11,2	1 053	675	378	64,1	35,9	-52,8	-65,9	51,8
Elk	2 564	1 898	666	74,0	26,0	2 250	1 032	1 218	45,9	54,1	-12,2	-45,6	82,9
Giżycko	1 858	1 271	587	68,4	31,6	1 156	489	667	42,3	57,7	-37,8	-61,5	13,6
Goldap	1 743	1 192	551	68,4	31,6	1 025	454	571	44,3	55,7	-41,2	-61,9	3,6
Haława	2 502	1 358	1 144	54,3	45,7	2 142	278	1 864	13,0	87,0	-14,4	-79,5	62,9
Kętrzyn	3 728	3 424	304	91,8	8,2	2 990	2 540	450	84,9	15,1	-19,8	-25,8	48,0
Lidzbark Warmiński	1 689	1 261	428	74,7	25,3	1 024	336	688	32,8	67,2	-39,4	-73,4	60,7
Mrągowo	1 772	1 125	647	63,5	36,5	1 168	530	638	45,4	54,6	-34,1	-52,9	-1,4
Nidzica	1 781	1 356	425	76,1	23,9	1 257	744	513	59,2	40,8	-29,4	-45,1	20,7
Nowe Miasto Lub.	1 202	858	344	71,4	28,6	847	338	509	39,9	60,1	-29,5	-60,6	48,0
Olecko	1 509	1 031	478	68,3	31,7	1 299	583	716	44,9	55,1	-13,9	-43,5	49,8
Olsztyn Grodzki	4 448	1 627	2 821	36,6	63,4	3 466	729	2 737	21,0	79,0	-22,1	-55,2	-3,0
Olsztyn Ziemski	3 563	2 410	1 153	67,6	32,4	2 133	1 038	1 095	48,7	51,3	-40,1	-56,9	-5,0
Ostróda	3 509	2 371	1 138	67,6	32,4	1 840	537	1 303	29,2	70,8	-47,6	-77,4	14,5
Pisz	4 931	4 234	697	85,9	14,1	2 657	2 149	508	80,9	19,1	-46,1	-49,2	-27,1
Szczytno	2 340	1 725	615	73,7	26,3	885	482	403	54,5	45,5	-62,2	-72,1	-34,5
Węgorzewo	1 692	1 350	342	79,8	20,2	810	477	333	58,9	41,1	-52,1	-64,7	-2,6
Województwo	52 639	37 599	15 040	71,4	28,6	33 832	16 746	17 086	49,5	50,5	-35,7	-55,5	13,6